

GRIP OP HET BESTAAN

Subnota bij het Beleidsplan Sociaal domein 2015-2018

KERNGEGEVENS

Projectleider

Gert-Jan Vreeke

Datum

15 oktober 2014

Planstatus

Vastgesteld door de gemeenteraad van Naarden, Muiden en Bussum

Opdrachtgever

Bestuurlijk overleg Sociaal domein – Naarden, Muiden en Bussum

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	9
	Leeswijzer.....	9
2	ACHTERGRONDINFORMATIE.....	11
2.1	Jeugdhulp	11
2.2	Wmo 2015	12
2.3	Participatiewet	13
2.4	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.....	14
3	VISIE: KERNWAARDEN EN KERNKEUZES	15
3.1	Werken vanuit de strategische visie	15
3.1.1	Kernwaarden	17
3.1.2	Kernkeuzes.....	17
4	FINANCIERING INDIVIDUELE MAATWERKVOORZIENINGEN.....	19
4.1	Financiële systematiek Sociaal domein	19
4.2	Persoonsvolgende (resultaat)bekostiging	19
4.3	Functiegerichte bekostiging.....	20
4.4	Functiegerichte resultaatbekostiging.....	20
4.5	Persoonsgebonden budgetten (Pgb's).....	21
4.6	Bijdrage in de kosten van een individuele maatwerkvoorziening.....	21
4.7	Opgaven en risico's	23
4.8	Maatregelen.....	24
5	STURING, MONITORING EN KWALITEIT	25
5.1	Sturing	25
5.1.1	Het digitaal leefplein als sturingsmiddel van de inwoner.....	26
5.2	Monitoring	27
5.3	Toezicht op kwaliteit jeugdhulp.....	28
6	JEUGDHULP.....	29
6.1	Jeugdzorg	31
6.2	Jeugd geestelijke gezondheidszorg (GGZ) (incl. dyslexiezorg)	33
6.3	Jeugd met beperkingen	35
6.4	Conclusie	37

7	WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	38
7.1	Hulp bij het huishouden / Compensatie Huishoudelijke Taken	39
7.2	Hulpmiddelen, woningaanpassingen, vervoer	40
7.3	Begeleiding	41
7.4	Beschermd Wonen	45
7.5	Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingszorg	46
7.6	Maatwerkvoorziening Chronisch zieken en gehandicapten	46
7.7	Maatwerkvoorziening mantelzorgondersteuning	47
7.8	Conclusie	48
8	PARTICIPATIE	49
8.1	Arbeidstoeleiding	52
8.2	Werkgeversdienstverlening	57
8.3	Minimabeleid	58
8.4	Conclusie	61
9	SCHULDHULPVERLENING	62
9.1	Schuldhulptrajecten	63
9.2	Conclusie	65
10	VOORZIENINGEN GERICHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING	66
10.1	Het domein van drang en dwang	66
10.2	Organisaties en producten op het vlak van drang en dwang	68
10.2.1	Het AMHK	68
10.3	De Crisisdienst	69
10.4	Jeugdbescherming en jeugdreclassering	70
10.5	Raad voor de kinderbescherming	72
10.6	Veiligheidshuis	73

11	POSITIE VAN DE KLANT:	75
	BELANGENBEHARTIGING EN	75
	CLIËNTONDERSTEUNING	75
11.1	Beleidsopgave	75
11.1.1	Cliëntenraden jeugdinstanties	75
11.1.2	Toezicht op uitvoering Wmo	76
11.1.3	Toezicht op uitvoering Jeugdwet (incidenten en calamiteiten bij jeugdhulp)	76
11.1.4	Klachten over de gemeentelijke uitvoeringsdienst	77
11.1.5	Klachten over aanbieders	77
11.1.6	Ombudsman Sociaal domein	78
11.1.7	Onafhankelijke vertrouwenspersoon	78
11.1.8	Cliëntenondersteuning	80
	BIJLAGE 1 AFKORTINGENLIJST	81

1 INLEIDING

Deze subnota betreft het brede palet aan individuele maatwerkvoorzieningen die gemeenten per 2015 voor inwoners van Naarden, Muiden en Bussum ter beschikking moet hebben op het terrein van werk en inkomen, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en schuldhulpverlening. Individuele maatwerkvoorzieningen worden verstrekt door de lokale uitvoeringsdienst van de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum in situaties waarbij inwoners niet in staat zijn op eigen kracht in levensonderhoud te voorzien, zelfstandig te wonen en leven of een passende ondersteuning te bieden aan opgroeiende kinderen. In verordeningen en beleidsregels wordt vastgelegd wanneer inwoners in aanmerking komen voor deze vorm van hulp.

De uitvoeringsdienst leidt toe naar deze voorzieningen vanuit de visie dat deze voorzieningen moeten ondersteunen bij het (weer) grip krijgen op het bestaan. Daarbij wordt verwacht dat organisaties vanuit de vraag van de inwoner werken, precies doen wat nodig is, de eigen kracht en het netwerk van de inwoner optimaal benutten en uitstekend samenwerken. De plannen die de lokale uitvoeringsdienst maakt met inwoners, is tegelijk een opdracht aan dienstverlenende organisaties. Zij moeten goede resultaten bereiken met hun producten, expertise, ook door hun eigen handelen af te stemmen met andere professionals. Dit vraagt van de organisaties flexibiliteit, het kunnen leveren van maatwerk, maar ook efficiënt kunnen werken. Daar waar dat kan terughoudend zijn en waar het moet stevig in kunnen zetten. De uitvoeringsdienst en aanbieders van jeugdhulp, voorzieningen die vallen binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) of voorzieningen op het terrein van werk en inkomen moeten goed op elkaar ingespeeld zijn.

Al met al vragen de transities ook om een kanteling van het aanbod. Specialistisch zorg mag snel worden ingezet waar dat nodig is, maar korter en zoveel mogelijk zonder dwang. Langdurige residentiële hulp, willen we inruilen voor meer ambulante hulp. Bij de ondersteuning die een inwoner krijgt, zal tegelijk gewerkt moeten worden aan het versterken van de eigen kracht.

Leeswijzer

We beginnen met een beschrijving van de wetgeving waar gemeenten vanuit 2015 vanuit moeten werken. We geven een beknopte beschrijving van de Jeugdwet, de Wmo, de Participatiewet en de wetgeving rondom schuldhulpverlening. We zoomen daarbij met name in op wat de wetgever voor ogen staat met deze wetten.

Vervolgens noemen we de generieke kernwaarden van waaruit de gemeenten het Sociaal domein beschouwen om vervolgens de kernkeuzes te behandelen die we op basis van deze kernwaarden hebben gemaakt. Deze keuzes betreffen niet alleen individuele maatwerkvoorzieningen, maar ook de opgaven van gemeenten rond drang en dwang en de positie van de cliënt in het stelsel.

De navolgende twee paragrafen betreffen respectievelijk de financiering van de individuele maatwerkvoorzieningen en de wijze waarop gemeenten sturen en monitoren om te bewaken of de aanbieders de resultaten leveren die gemeenten en inwoners (mogen) verwachten.

De hoofdmoot van de nota is gereserveerd voor de individuele maatwerkvoorzieningen. We willen een beeld geven van de volle breedte aan individuele maatwerkvoorzieningen die de lokale uitvoeringsdienst kan inzetten, welke typen van voorzieningen gemeenten moeten kunnen bieden als inwoners deze nodig hebben om weer grip op hun bestaan te krijgen (zorgplicht). We kijken vervolgens of er vanuit de specifieke wetten nadere kernkeuzes zijn te formuleren. We gaan per wet na voor wie deze voorzieningen bedoeld zijn en behandelen de producten die voor die doelgroep ingezet kunnen worden. Vervolgens bespreken we de resultaten die we met die producten willen bereiken en hoe we de bekostiging willen realiseren. Tenslotte benoemen we de acties die we de komende jaren gaan inzetten om die resultaten ook te realiseren.

Behalve de individuele maatwerkvoorzieningen komen in deze nota nog twee andere onderwerpen aan bod die nadrukkelijk verband houden met 'grip op het bestaan', maar die niet alleen betrekking hebben op individuele maatwerkvoorzieningen: 1) alles wat te maken heeft voorzieningen die gericht zijn op veiligheid en bescherming en 2) de positie van de klant die aangewezen is op individuele ondersteuning of passende zorg wenst.

2 ACHTERGRONDINFORMATIE

2.1 JEUGDHULP

Het Kabinet Rutte heeft in haar Regeerakkoord 2010 – 2014 en in de Bestuursafspraken 2011- 2015 vastgelegd dat de jeugdhulp in haar geheel gedecentraliseerd wordt van het Rijk en de provincies naar de gemeenten. De Tweede Kamer heeft op 17 oktober 2013 ingestemd met de Jeugdwet, waarin deze decentralisatie is opgenomen. De Eerste Kamer heeft op 18 februari 2014 ingestemd.

Op dit moment zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg en het preventieve jeugdbeleid. Met de ingang van de Jeugdwet op 1 januari 2015 wordt alle geïndiceerde jeugdzorg, jeugd geestelijke gezondheidszorg (Jeugd GGZ), de hulp/zorg voor jeugd met een verstandelijke beperking (Jeugd VB) en de begeleiding van jeugdige lichamelijk en/of zintuiglijk gehandicapten (LG en ZG) overgedragen aan de gemeenten. Ook op het terrein van drang en dwang krijgt de gemeente er nieuwe taken bij: de Jeugdbescherming (JB) en Jeugdreclassering wordt een verantwoordelijkheid van gemeente en gemeente moeten een AMHK inrichten, een Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling.¹

Met de herziening van het jeugdstelsel wil het kabinet de knelpunten in de huidige jeugdzorg aanpakken:

- er wordt onnodig veel gemedicaliseerd;
- de samenwerking rond kinderen en gezinnen schiet tekort;
- de druk op gespecialiseerde zorg is te hoog;
- de jeugdzorg is te duur.

Met de decentralisatie van de jeugdzorg worden nieuwe taken en bevoegdheden aan de gemeente toegekend. Het nieuwe stelsel kent door één wettelijk kader en één integraal financieringssysteem meer doelmatigheid. Dit maakt integrale hulp in geval van meervoudige problematiek beter mogelijk: één klant/ gezin – één plan – één regie. De verschuiving van alle hulp/zorg voor kinderen/jeugdigen naar de gemeenten moet er voor zorgen dat het jeugdstelsel eenvoudiger wordt en beter aansluit op de 'eigen kracht' en sociale netwerken van kinderen/jeugdigen en hun ouders/verzorgers. Door versterking van preventie en de 'lichte(re)' vormen van hulp/zorg is het de bedoeling dat het beroep op complexe/intensieve specialistische jeugdzorg wordt teruggedrongen.

Er is in de nieuwe situatie geen wettelijk recht meer op jeugdzorg, maar de hulp die nodig is wordt geboden. Voor de gemeenten geldt: niet 'zorgen voor', maar 'zorgen dat'. Dus als er direct specialistische jeugdhulp nodig is, wordt deze ook direct ingezet. Wanneer in een gezin meerdere vormen van hulp nodig zijn geldt: één klant/ gezin – één plan – één regie. Wanneer complexe/intensieve gespecialiseerde hulp nodig is geldt: 'niet indiceren maar arrangeren', maatwerk leveren dus.

¹ De verplichting om een AMHK in te richten is opgenomen in de Jeugdwet, maar valt ook onder de Wmo omdat het deels taken omvat die alleen betrekking hebben op volwassenen.

De uitdaging ligt in preventie, vroegsignalering en vroeginterventie en minder bureaucratie zodat het beschikbare budget toereikend is en blijft. In ieder geval moet binnen het beschikbare budget geopereerd worden. Samenwerking met en warme overdracht² naar de volwassenenhulpverlening/zorg is essentieel.

De decentralisatie jeugdzorg beperkt zich tot hulp voor kinderen/jeugdigen tot 18 jaar. Jongeren raken na hun 18de in formele zin volwassen, maar op het terrein van scholing, strafrecht, reclassering en (geestelijke) gezondheid is continuïteit van aandacht cruciaal. Zo ontwikkelen psychische problemen zich, vaak in de (late) adolescentie. Aandacht voor specifieke problemen en continuïteit van zorg is dan van groot belang. Daarom richt het beleid zich op de groep tot 23 jaar. Het budget dat gemeenten voor de jeugdhulp ontvangen is echter bedoeld voor kinderen/jeugdigen tot 18 jaar. Jongeren boven de 18 jaar vallen onder de volwassenenzorg. De integrale aanpak binnen het Sociaal domein maakt een soepele overgang beter mogelijk.

In de Jeugdwet is het woonplaatsbeginsel opgenomen. Dit beginsel bepaalt dat de gemeente waarin de ouder met gezag van een cliënt in zorg woont, verantwoordelijk is voor de geleverde jeugdhulp. Bij (tijdelijke) voogdij en bij meerderjarigheid is de verblijfplaats van de jeugdige zelf bepalend.

2.2 WMO 2015

De Wmo 2015 is op 24 april 2014 vastgesteld door de Tweede Kamer en is op 8 juli door de eerste kamer. Met ingang van 1 januari 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor ondersteuning en extramurale begeleiding³ van haar inwoners. Ook beschermd wonen wordt overgeheveld naar de gemeente. Met de Wmo 2015 krijgt de gemeente meer verantwoordelijkheid, maar ook meer mogelijkheden voor het organiseren van passende ondersteuning voor mensen die niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Het doel van de wet is dat (ook) inwoners met een beperking, een psychisch of psychosociaal probleem, zo veel mogelijk zelfredzaam zijn en maatschappelijk kunnen participeren.

Het uitgangspunt van deze decentralisatie is dat gemeenten de ondersteuning dichterbij de burger kunnen organiseren en beter in staat zijn de eigen kracht van burgers en het sociaal netwerk in te zetten. Het toepassen van de eigen oplossingen door mensen werkt vaak meer effectief en voorkomt of verminderd een beroep op professionele ondersteuning.

Daar waar nodig zet de gemeente een individuele maatwerkvoorziening in om de zelfredzaamheid en/of participatie te bevorderen of te ondersteunen. Een maatwerkvoorziening kan bestaan uit een hulpmiddel, woningaanpassing, een vervoersvoorziening, hulp bij het huishouden, individuele begeleiding, begeleiding bij werk, respectievelijk onderwijs of een dagactiviteit. De individuele maatwerkvoorziening kortdurende opvang is bedoeld ter ontlasting van mantelzorgers.

² Met een warme overdracht wordt bedoeld dat inwoners begeleid worden bij de overgang van de ene naar de andere instantie en niet alleen maar worden doorverwezen.

³ intramurale of klinische zorg is zorg verleend aan mensen die zijn opgenomen in een instelling en daar langer dan 24 uur verblijven. Intramurale voorzieningen zijn verpleeg- of verzorgingshuizen, ziekenhuizen en instellingen voor mensen met een verstandelijke handicap. Extramurale of ambulante zorg is zorg geleverd aan mensen in hun eigen omgeving.

Naast de decentralisatie zullen door het scheiden van wonen en zorg meer mensen zich tot de Wmo wenden. Het Rijk beperkt het aantal intramurale plekken. Hierdoor zullen inwoners langer zelfstandig (moeten) blijven wonen. Dit heeft tot gevolg dat een zwaardere doelgroep zich tot de Wmo zal wenden voor voorzieningen en begeleiding.

2.3 PARTICIPATIEWET

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de participatie van inwoners uit de potentiële beroepsbevolking. Specifiek geldt de verantwoordelijkheid voor het arbeidsmatig begeleiden van inwoners met en zonder arbeidsbeperking die op dit moment niet economisch zelfredzaam zijn. Met de invoering van de Participatiewet blijft de gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning van de oude doelgroep, het zittende bestand uit de Wet werk en bijstand (Wwb). De Wwb gaat over in de Participatiewet en dit gaat gepaard met grote wijzigingen, onder andere vanuit de Maatregelenwet.

Daarnaast zal een deel van de doelgroep nieuwe instroom Wajong (Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten) bij de gemeente worden ondergebracht. Ten slotte wordt de instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgesloten, waardoor inwoners die voorheen in aanmerking kwamen voor een Wsw-indicatie in de toekomst ook aangewezen zijn op de gemeente. Hierdoor ontstaat een brede doelgroep inwoners die zich voor ondersteuning bij het vinden van een baan bij de gemeente zullen melden. De gemeente blijft ook verantwoordelijk voor de reeds bestaande klanten in de Wsw.

Om deze nieuw samengestelde doelgroep te kunnen ondersteunen krijgen de gemeenten de beschikking over een aantal nieuwe instrumenten. Bovendien moet per arbeidsmarktregio een Werkbedrijf worden gevormd. Een werkbedrijf krijgt een schakelfunctie tussen werkgevers en de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het betreft samenwerkingsverbanden tussen gemeenten, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en maatschappelijke partners zoals het Wsw-bedrijf en het onderwijs. De arbeidsmarktregio waar Naarden, Muiden en Bussum toe behoren, Gooi & Vechtstreek, is een arbeidsmarktregio met een beperkte werkgeversfunctie. Er zijn in verhouding weinig grote werkgevers.

Gerelateerd aan de Participatiewet is het minimabeleid. Dit richt zich op het verminderen van financiële drempels voor inwoners/gezinnen die leven van een minimum inkomen. De bijstandsuitkering (nu op basis van de Wwb, de Wet Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en vanaf 2015 op basis van de Participatiewet) is een vangnet voor inwoners die geen ander inkomen hebben. De bijstandsuitkering wordt gefinancierd vanuit de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (Wet BUIG).

2.4 WET GEMEENTELIJKE SCHULDHULPVERLENING

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) geldt sinds 2012 en maakt gemeenten verantwoordelijk voor de schuldhulpverlening aan haar inwoners. Gemeenten moeten om de 4 jaar een beleidsplan schuldhulpverlening vaststellen. Het doel van de wet is effectievere schuldhulpverlening te realiseren. De gemeente is ook verantwoordelijk dat er alles aan gedaan wordt iemand een zogeheten 'minnelijk traject' aan te kunnen bieden, zodat de kans klein wordt dat de schulden in een justitieel kader komen.

Schulden hangen niet per definitie samen met te weinig inkomen hebben, maar ook vaak met een levensstijl die niet past bij het inkomen. Wanneer gesproken wordt over problematische schulden kunnen deze schulden zelfs invloed hebben op de gehele kwaliteit van leven, zoals de gezondheid, woonomstandigheden en het voedingspatroon van inwoners.

Bij schuldhulpverlening dienen gemeenten niet alleen aandacht te hebben voor het oplossen van de financiële problemen van een klant, maar ook voor omstandigheden die op enigerlei wijze in verband kunnen staan met de financiële problemen van een klant. Vaak staan schulden niet op zichzelf, maar zijn er meer problemen, bijvoorbeeld op het psychosociale vlak. Zonder dat die problemen worden aangepakt kunnen de schulden ook niet worden opgelost of is de kans op recidive na het oplossen van de schulden groter.

Soms speelt er zo veel problematiek, dat schulden niet het meest belangrijke onderdeel zijn om op te lossen. In dat geval is het regelen van schulden een onderdeel van een breder gezinsplan.

3 VISIE: KERNWAARDEN EN KERNKEUZES

In de strategische Beleidsplan zijn de volgende algemene uitgangspunten verwoord, die betrekking hebben op het Sociale domein in z'n geheel:

Het basisprincipe van de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum is dat iedereen mee kan doen. We stellen daarbij de vraag centraal en benutten zoveel mogelijk de eigen kracht van mensen.

3.1 WERKEN VANUIT DE STRATEGISCHE VISIE

Wat betekent het om te werken vanuit deze strategische visie?

Voor individuele maatwerkvoorzieningen betekenen deze uitgangspunten dat de voorzieningen gericht moeten zijn op de vraag van inwoners, de eigen kracht van inwoners moeten worden benut en dat ze uiteindelijk daadwerkelijk bijdragen aan maatschappelijke deelname van inwoners. Doel van alle hulp is dat inwoners (weer) in staat zijn zelfstandig vorm te geven aan het eigen bestaan: de ondersteuning versterkt de autonomie, herstelt verbondenheid en vergroot competenties.

Individuele maatwerkvoorzieningen worden toegekend aan inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn op eigen kracht in hun levensonderhoud te voorzien, zelfstandig te wonen en leven of die niet in staat zijn passende ondersteuning te bieden aan opgroeiende kinderen of naasten met een beperking of handicap. De gemeenten kennen in deze situatie een individuele maatwerkvoorziening toe die inwoners in staat stelt wel in het eigen levensonderhoud te voorzien, zelfstandig te wonen en te leven, en/of hun kinderen passend te ondersteunen. Gemeenten stellen de eis aan de voorziening dat deze voldoet aan hoge kwaliteitseisen qua veiligheid en bejegening, dat deze (waar mogelijk) berusten op bewezen effectieve methoden en dat gebruik gemaakt wordt van effectief werkende professionals (professionals die in staat zijn inwoners daadwerkelijk te motiveren en te stimuleren passende vermogens te ontwikkelen).

We streven ernaar de regie, zoveel mogelijk bij de klant te leggen. Dit betekent dat de inwoner – vanzelfsprekend binnen de wettelijk kaders van Wmo, Jeugdwet en Participatiewet – de resultaten benoemt die hij/zij wil realiseren en hoe hij deze wil realiseren. Samen met de gemeente wordt onderzocht welke (aanvullende) ondersteuning de gemeente kan bieden om dit resultaat ook daadwerkelijk te realiseren. Regie bij de klant betekent ook dat de klant - waar dat mogelijk is – zelf kan kiezen welke aanbieder deze ondersteuning biedt. Ook de mogelijkheid van een Persoonsgebonden Budget (PGB) past bij de gedachte van regie bij de klant. Tenslotte zijn inwoners – waar dat mogelijk is - ook de regisseurs als het gaat om de afstemming en beoordeling van de effectiviteit van de ondersteuning. Inwoners die bijvoorbeeld ondersteuning nodig hebben bij de zorg voor een gehandicapt kind, zijn meestal perfect in staat de afstemming tussen diverse aanbieders zelf te regelen en te beoordelen of de ondersteuning aan de wensen voldoet.

In niet alle gevallen en ook niet ten aanzien van alle regelingen kan de regie volledig bij de klant worden gelegd. Inwoners die op een uitkering zijn aangewezen, hebben weinig te zeggen als het gaat om de hoogte van de inkomsten die de gemeente hen kan toekennen. Inwoners die op diverse

vlakken (inkomen, opvoeding, huishouden) problemen ondervinden, zijn in de regel niet (direct) in staat regie te voeren. Deze inwoners ontberen vaak zicht op de eigen situatie. Ze kunnen daardoor ook niet zonder meer een resultaat benoemen waar de gemeente hen in kan ondersteunen. Een eerste taak in dat geval is dat inwoners overzicht en inzicht in hun eigen situatie verwerven.

Vanuit dit overzicht kan gewerkt worden aan het formuleren van haalbare doelen. De mate van ondersteuning en activering die de gemeente biedt, zal gericht moeten zijn op duurzame zelfstandigheid. Inwoners moeten op eigen kracht meedoen en weer grip krijgen op hun eigen bestaan. Onderdeel hiervan is 'regie' bij het ondersteuningsproces. Dit is een geleidelijk proces, waarbij de gemeente ook een rol heeft.

Om dit te realiseren zullen we ernaar streven dat gemeenten met inwoners komen tot een ondersteuningsplan dat de vorm heeft van een 'traject', waarbij verantwoordelijkheden voor bijvoorbeeld afstemming en beoordeling van resultaten worden benoemd.

We streven naar een meer resultaatgerichte benadering. Ook hierbij is het overeenkomen van een plan met de inwoner in de vorm van een traject een voordeel. Een trajectbenadering zorgt ervoor dat niet een voorziening of aanbieder centraal staat, maar het resultaat dat bereikt moet worden. Diverse zorgaanbieders kunnen aan het resultaat een bijdrage leveren. Een ander belangrijk voordeel van de trajectbenadering is dat een lange termijn perspectief kan worden ingenomen.

Nu gemeenten verantwoordelijk worden voor nagenoeg alle individuele ondersteuning die inwoners ontvangen, zijn gemeenten in de positie om met de meest kwetsbare inwoners, ondersteuningsplannen op te stellen die over een lange termijn lopen. Dit wil niet zeggen dat er ook altijd langdurige zorg wordt ingezet, maar wel dat bij een nieuwe levensfase en bij ingrijpende gebeurtenissen gekeken wordt of de inwoner (en zijn gezin) het (nog) zelf redt. De decentralisaties maken het mogelijk – door een proactief beleid te voeren – dat kwetsbare inwoners ondersteund worden op momenten dat dat nodig is, zodat voorkomen wordt dat hulpverlening deze inwoners herhaaldelijk in crisis aantreft.

Het voorkomen dat inwoners grip op hun eigen bestaan verliezen is, algemeen gesproken, een belangrijke waarde voor gemeenten. Dit betekent dat de gemeente juist lichte ondersteuningsvragen serieus moet nemen, dus investeren in de preventieve inzet. Maar de gemeente moet ook aandachtig zijn voor signalen dat inwoners op het vlak van inkomen, ondersteuning en opvoeden te kort dreigen te schieten. Dit betekent dat we willen ontzorgen en normaliseren, dus niet te snel te zware zorg inzetten. Maar het betekent ook juist individuele maatwerkvoorzieningen eerder inzetten om te voorkomen dat in een later stadium zwaardere hulp ingezet moeten worden. Ook te lang te lichte zorg inzetten, draagt niet bij aan een situatie waarbij inwoners in staat worden gesteld op eigen kracht deel te nemen.

Bij het inzetten van individuele maatwerkvoorzieningen moet de rol van het sociale netwerk een centrale positie hebben en het palet aan ondersteuning moet goed aansluiten bij de vraag. De keuze voor investeren in de voorkant betekent dat een ombuiging in gang moet worden gezet ten koste van intensieve en dure trajecten, zeker van trajecten waarbij dwang ingezet moet worden. Deze ombuiging is onontkoombaar, gegeven de kortingen op de budgetten. Met uitvoerende organisaties zal gezocht worden naar verantwoorde vormen van ombuigen. De betaalbaarheid van individuele maatwerkvoorzieningen, zowel voor gemeenten als voor inwoners, zal met de krimpende gemeente budgetten steeds meer een overweging vormen. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid voor hun inwoners passende zorg in te kopen voor een passende prijs. Daarbij is het niet zo dat gemeenten steeds kiezen voor de goedkoopste aanbieder. Ook duurzaamheid, continuïteit van zorg

en goed werkgeverschap zijn waarden, waar de inwoner en dus ook de gemeente uiteindelijk van profiteert.

3.1.1 Kernwaarden

We kunnen deze overwegingen formuleren in termen van kernwaarden. Deze kernwaarden hanteren de gemeenten bij het maken van keuzes op het brede terrein van de individuele maatwerkvoorzieningen:

Kernwaarde 1

Een toegekende individuele maatwerkvoorziening draagt bij aan de zelfredzaamheid van de inwoner of het verminderen van de ervaren beperkingen op lange termijn, in overeenstemming met de wettelijke taken van de gemeente op het Sociaal domein.

Kernwaarde 2

De behoefte en mogelijkheden van de inwoner staan centraal bij het toekennen van individuele maatwerkvoorzieningen. De individuele maatwerkvoorzieningen dragen daadwerkelijk bij aan het met de inwoner overeengekomen gewenste resultaat/doel.

Kernwaarde 3

Inwoners hebben waar mogelijk keuzevrijheid bij de invulling van de individuele maatwerkvoorziening.

Kernwaarde 4

De regie over de invulling van de ondersteuning ligt waar mogelijk bij de klant.

Kernwaarde 5

De individuele maatwerkvoorzieningen zijn voor de klant en voor de gemeenten betaalbaar.

3.1.2 Kernkeuzes

Deze kernwaarden leiden tot onderstaande algemene kernkeuzes:

Kernkeuze 1

We geven organisaties de opdracht in hun aanbod aan te sluiten bij de behoefte van onze inwoners; met effectieve interventies, minder inzet van dwang, meer ambulante werken, dichtbij huis en in de vorm van afgeronde trajecten.

Kernkeuze 2

We toetsten of de te verstrekken individuele maatwerkvoorziening duurzaam, passend en proportioneel is. Dit betekent dat:

- de voorziening zich richt op de oplossing van kernproblemen en niet op symptoombestrijding;
- de voorziening bijdraagt aan de zelfredzaamheid van klanten en de verlichting van beperkingen;
- de kosten van de voorziening in verhouding staan tot de baten; het maatschappelijk effect dat we willen bereiken en/of het voorkomen van zwaardere ondersteuning.

Kernkeuze 3

Gemeenten leggen het accent op vroegtijdig verstrekken van lichte vormen van ondersteuning en proberen het beroep op dure specialistische voorzieningen te voorkomen.

Kernkeuze 4

In het aanbod aan individuele maatwerkvoorzieningen introduceren we marktwerking waar concurrentie mogelijk is en private uitvoering effectief wordt geacht.

Kernkeuze 5

We maken waar mogelijk en afhankelijk van de behoefte van de klant gebruik van verschillende vormen van ondersteuning, zoals zorg in natura, persoonsgebonden budget en persoonsvolgend financieren.

Kernkeuze 6

We ondersteunen inwoners waar nodig om regie te kunnen voeren en keuzevrijheid te realiseren.

4 FINANCIERING INDIVIDUELE MAATWERKVOORZIENINGEN

4.1 FINANCIËLE SYSTEMATIEK SOCIAAL DOMEIN

In hoofdstuk 5 van het beleidsplan is de systematiek van de integratie-uitkering Sociaal domein besproken. De integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit het Participatiebudget (inclusief de gelden die worden toegevoegd voor de mensen die vanuit de Wajong en Wsw overkomen), de middelen voor de nieuwe Wmo-taken en middelen voor de uitvoering van de Jeugdwet. De huidige middelen voor het inkomensdeel van de Wet werk en bijstand worden niet toegevoegd. De bestaande taken Wmo worden betaald uit de algemene uitkering gemeentefonds.

De middelen die de gemeente ontvangt voor jeugdhulp, Wmo en participatie omvatten met name de kosten van gemeenten voor het verstrekken van individuele maatwerkvoorzieningen. Daarnaast zijn er de kosten voor de uitvoeringsdienst, de back-office, ondersteunende diensten die op regionaal niveau opereren: inkoop, contractbeheer, en organisatie die op regionaal niveau de toegang tot hulp in situaties van onveiligheid: AMHK en crisisdienst (24/7). Zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het beleidsplan is er in deze fase nog geen harde budgetverdeling te maken voor het Sociaal domein omdat zowel budgetten als klantaantallen nog niet volledig duidelijk zijn en het leren kennen van onze klanten en de effecten van beleid tot verschuivingen in inzet kunnen leiden.

4.2 PERSOONSVOLGENDE (RESULTAAT)BEKOSTIGING

Bij de bekostiging van individuele maatwerkvoorzieningen werken de gemeenten in de regio nauw samen. De inkoop en subsidiering en het contract beheer rond individuele maatwerkvoorzieningen is onderdeel van de regionale samenwerking. Een uitzondering op deze regel zijn de individuele maatwerkvoorzieningen die gemeenten zelf uitvoeren of verstrekken, zoals bijstand en minimaregelingen.

Gemeenten willen met individuele maatwerkvoorzieningen maatwerk leveren en bereiken dat inwoners zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Bij deze doelstelling past een specifieke financieringsvorm, namelijk persoonsvolgende (resultaat)bekostiging.

Deze vorm van bekostigen past namelijk goed bij 'maatwerk': de gemeente vergoed het product dat is toegewezen. Er is daarbij geen kans op 'ondergebruik' (als er geen gebruik gemaakt wordt van de voorzieningen, vindt ook geen vergoeding plaats). Persoonsvolgend financiering, waarbij vanuit de toegang bepaald wordt welk product ingezet wordt, leidt ook niet tot de verleiding om trajecten langer te maken dan nodig is. Persoonvolgend financieren maakt ook passende vormen van concurrentie mogelijk, namelijk concurrentie op kwaliteit. Aanbieders die voldoen aan de kwaliteitseisen van de gemeente kunnen hun product aanbieden voor een door de gemeente vastgesteld tarief. Op deze manier draagt persoonsvolgende resultaatbekostiging bij aan de diversiteit en vernieuwing van het aanbod en garandeert een betere ervaren kwaliteit van dienstverlening binnen de budgettaire kaders.

De kwaliteitseisen worden geformuleerd met de focus op het belang en de behoefte van onze inwoners.

Persoonsvolgende bekostiging heeft tenslotte als belangrijk voordeel dat het de keuzevrijheid van inwoners versterkt. Inwoners kunnen kiezen uit meerdere aanbieders. Bij persoonsvolgende resultaatbekostiging volgt het geld de dienstverlening aan de inwoner. De kostprijs (het tarief) voor levering van een individuele maatwerkvoorziening is vooraf met de dienstverleners vastgelegd in een (raam)overeenkomst. De gemeenten stellen vooraf gezamenlijk met dienstverleners van individuele maatwerkvoorzieningen zo'n (raam)overeenkomst op waarin de kwaliteitseisen waar minimaal aan moet worden voldaan zijn opgenomen. Aanbieders die voldoen aan de overeenkomst en instemmen met de kostprijs / het tarief mogen diensten leveren aan inwoners met een beschikking voor de individuele maatwerkvoorziening. Dienstverleners worden vervolgens betaald op basis van daadwerkelijk geleverde dienstverlening aan individuele inwoners.

Kortom, de gemeenten stimuleren, faciliteren en zien toe als marktmeester (regelgever) op de wijze waarop de dienstverlening wordt geleverd. De gemeenten geven ruimte en vertrouwen aan inwoners en dienstverleners voor innovatie en verbetering, volgen de ontwikkeling van vraag en aanbod en zien toe om het lerend vermogen van inwoners en dienstverleners te versterken.

Het risico bij persoonsvolgende bekostiging is dat het in principe een open einde regeling impliceert. Als meer inwoners een beroep doen op individuele maatwerkvoorzieningen dan de middelen toestaan, ontstaan er tekorten. Gemeenten zullen dan moeten bijspringen om aan de zorgplicht te voldoen.

4.3 FUNCTIEGERICHTE BEKOSTIGING

Er zijn echter bepaalde individuele maatwerkvoorzieningen, waarvoor het instrument van persoonsvolgende resultaatbekostiging onvoldoende passend is, of niet direct ingevoerd kan worden. Het gaat hierbij om voorzieningen die een grote investering vooraf (aanschaf van een gebouw of voertuigen) vragen, of die slechts door één of enkele partijen geleverd (mogen) worden (er is geen markt). Deze individuele maatwerkvoorzieningen bekostigen de gemeenten door middel van functiegerichte bekostiging. Ook voor voorzieningen die vragen om het opbouwen van een netwerk, zoals pleegzorg, is het functiegerichte bekostiging veelal een verstandige keuze.

De gemeenten betalen een dienstverlener een vast budget voor de beschikbaarheid van een overeengekomen functie, zoals crisisopvang, pleegzorg of vervoer. De toegang en toewijzing van de individuele maatwerkvoorziening is in dit geval niet één op één verbonden aan de bekostiging van de individuele maatwerkvoorziening. Deze vorm van bekostiging passen de gemeenten kortom toe bij voorzieningen die beschikbaar moeten zijn, waar geen markt is en/of die voor de uitvoerders grote investeringen vooraf vragen.

4.4 FUNCTIEGERICHTE RESULTAATBEKOSTIGING

Het is mogelijk beide vormen van bekostiging te combineren. Dit levert functiegerichte resultaat bekostiging op. De gemeenten betalen een vast deel voor de beschikbaarheid van een overeengekomen functie, zoals het vervoer of de opvang. Dit om het ondernemersrisico te beperken en de dienstverlening een basiszekerheid te geven dat de voorziening beschikbaar is, ook bij

(incidenteel) gering gebruik. Vervolgens betalen de gemeenten de dienstverleners persoonsvolgend een variabel deel op basis van het principe van het principe prijs x volume = resultaat. Dit kan in de vorm van een subsidie, waarbij gewerkt wordt met een inschatting van het aantal klanten dat gebruikt maakt van de voorziening, maar er zijn ook andere vormen van afrekenen mogelijk: het vast deel vooraf, het variabel deel als bij persoonsvolgend financieren.

De gemeenten bepalen in de toegang met de beschikking wie er gebruik mag maken van de functie. De gemeenten houden zo grip op het volume en stimuleren aanbieders om kwaliteit te leveren aan personen die gebruik maken van de voorziening.

4.5 PERSOONSGEBONDEN BUDGETTEN (PGB'S)

Aparte melding verdienen de Pgb's. Bij een PGB wordt een budget toegekend aan inwoners, die hiervoor zelf bij een organisatie of een private zorgverlener zorg betreft. De Jeugdwet en het wetsvoorstel Wmo voorzien in het beschikbaar houden van PGB's. Op dit moment wordt het merendeel van de PGB's voor jeugdigen ingezet.

Het verstrekken van een PGB sluit aan bij de visie waarin eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de inwoner wordt gevraagd. Volledige vrijlating van het PGB systeem zorgt mogelijk voor moeilijk inzichtelijke budgetten die jaarlijks sterk kunnen wijzigen door de niet in te schatten aanvragen. Kanttekening is ook dat de PGB-systematiek de afgelopen jaren oncontroleerbaar is gebleken.

De gemeenten Naarden, Muiden en Bussum kiezen daarom, na consultatie van belangenvereniging Per Saldo⁴, voor de volgende beleidslijn. Het uitgangspunt is dat een PGB in principe niet kan worden ingezet voor een niet-professionele zorgverlener uit het sociaal netwerk. Daarmee willen we de kwaliteit van een PGB zorgverlener borgen en 'betaalde mantelzorg' voorkomen. Toch zijn er situaties denkbaar waarin we hierop een uitzondering willen maken (bijvoorbeeld ouders die de dagelijkse en onplanbare begeleiding voor een gehandicapt kind op zich nemen en hiervoor hun baan opzeggen). We kunnen er dan voor kiezen deze optie wel mogelijk te maken. Inwoners kunnen in die situatie kiezen voor een PGB. Zij dienen dan te motiveren waarom zij een PGB wensen, In het gesprek dat de uitvoeringsdienst met de inwoner aangaat zal uitgebreid gekeken worden of een PGB een goed alternatief is.

4.6 BIJDRAGE IN DE KOSTEN VAN EEN INDIVIDUELE MAATWERKVOORZIENING

Wettelijk kader

Een bijdrage in de kosten van een maatwerkvoorziening (voorheen: eigen bijdrage) is wettelijk geregeld in de Wmo 2015 en het hierop gebaseerde (landelijk geldende) Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Volgens deze landelijke regelingen kan een bijdrage in de kosten gevraagd worden voor alle maatwerkvoorzieningen die via de gemeentelijke toegankelijk zijn, uitgezonderd rolstoelen. Ook voor

⁴ Per Saldo is de belangenvereniging van mensen met een persoonsgebonden budget voor zorg of begeleiding. De vereniging heeft 25.000 leden.

de algemene voorzieningen opvang en beschermd wonen kan een bijdrage in de kosten worden gevraagd.

Aan jeugdigen tot 18 jaar mag geen bijdrage in de kosten worden gevraagd, behalve bij de verstrekking van een woningaanpassing, daarvoor kan aan de ouder(s) of verzorger(s) een bijdrage in de kosten worden gevraagd.

In artikel 3.4 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is opgenomen dat de bijdrage in de kosten van een maatwerkvoorziening wordt berekend aan de hand van het inkomen, vermogen en samenstelling van het huishouden. De berekening en inning van de bijdrage wordt uitgevoerd door een onafhankelijk orgaan, het Centraal Administratie Kantoor (CAK). In artikel 3.1 van het Uitvoeringsbesluit is de maximale bijdrage vastgelegd. Daarbij geldt een cumulatiebeding: indien een inwoner gebruik maakt van meerdere maatwerkvoorzieningen zal de totale bijdrage in de kosten niet verder stijgen dan dit maximum. Voor cliënten die gebruik maken van opvang en beschermd wonen is in artikel 3.10 van het Uitvoeringsbesluit geborgd dat zij een minimum inkomen behouden na betaling van de bijdrage in de kosten.

Lokale keuze

In 2012 hebben de gemeenteraden van Naarden, Muiden en Bussum besloten de wettelijke eigen bijdrage in te voeren voor alle individuele Wmo voorzieningen. In 2013 is uit een evaluatie gebleken dat de invoering van de eigen bijdrage heeft geleid tot een lichte afname van Wmo aanvragen. Voor een deel van de cliënten geldt dat ze liever zelf een voorziening aanschaffen dan een eigen bijdrage betalen aan de gemeente. De evaluatie geeft geen aanleiding tot wijziging van het beleid ten aanzien van de eigen bijdrage.

In artikel 11 en 12 van de verordeningen maatschappelijke ondersteuning 2015 en de bijbehorende nadere regels worden de volgende keuzes gemaakt:

- Voor een bijdrage in de kosten voor een maatwerkvoorziening hanteren de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum de maximale bijdrage zoals opgenomen in artikel 3.1 en artikel 3.10 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
- De keuze om een bijdrage in de kosten voor een algemene voorziening te vragen, wordt bepaald door de instelling die de algemene voorziening biedt. De hoogte van een eventuele bijdrage wordt tevens door de instelling zelf bepaald. Wel dient de instelling het college hierover te informeren.

Effecten

De bijdrage in de kosten van de maatwerkvoorziening is een essentieel onderdeel van de resultaat gestuurde financiering. De cliënt zal immers kritischer zijn op de kwaliteit en doelmatigheid van de voorziening als hij daar zelf aan meebetaalt, dan dat dit bij een volledig door de gemeente betaalde voorziening zal zijn. Dit bevorderen we door cliënten zoveel mogelijk inzicht te geven in de urenverklaringen van de zorg- of dienstverlener.

De eigen bijdrage stimuleert inwoners tot op zeker hoogte om zelf alternatieven te zoeken die goedkoper zijn. Omdat de eigen bijdrage inkomens- en vermogensafhankelijk is, met een absoluut maximum, verwachten we dat een maatwerkvoorziening voor iedereen betaalbaar blijft. In het geval dat de eigen bijdrage toch een probleem oplevert kunnen mensen een beroep doen op bijzondere bijstand. Daarnaast ontvangen gemeenten als gevolg van de afschaffing van de Wet tegemoetkoming Chronische Zieken en Gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie Eigen Risico (CER) een budget dat als vangnet kan worden ingezet (zie paragraaf 6.6 van deze nota).

4.7 OPGAVEN EN RISICO'S

De decentralisaties gaan gepaard met een landelijke besparing. Het effect van deze landelijke besparingen verschilt per gemeente en hangt af van het verdeelmodel wat het Rijk ontwikkelt. De indicatieve budgetten en daarmee de hoogte van deze besparingen voor onze gemeenten is dan ook nog niet definitief en onderwerp van menige aanpassing. Op basis van de meicirculaire 2014 gaan we uit van een besparing van 15% over drie jaar voor jeugdhulp en 40% voor huishoudelijk hulp. Voor het participatiebudget is een percentage vooralsnog lastig aan te geven omdat er meerdere mutaties in plussen en minnen op hetzelfde budget plaatsvinden.

Doordat cliënten, die in 31 december 2014 recht hebben op zorg, deze aanspraak op zorg in 2015 behouden, ligt ongeveer 40% van het budget voor 2015 al vast. De te behalen bezuiniging voor dat jaar moet dus uit de resterende 60% van het budget worden gerealiseerd. Daarbij geldt wel de nuance dat door de nieuwe tariefstelling ook bij de klanten op overgangsrecht een kleine bezuiniging gerealiseerd kan worden.

De verwachting is dat meer aandacht voor preventie en 'eigen kracht' het beroep op de specialistische jeugdhulp kan verminderen. Echter, ervaringen met de decentralisatie jeugdzorg in Denemarken⁵ hebben geleerd dat de invoering juist kan leiden tot een groei van de vraag naar specialistische hulp. Door actievere aandacht voor gezinnen en jeugdigen worden in eerste instantie meer kinderen/jeugdigen en gezinnen geïdentificeerd die ondersteuning nodig hebben. In de begroting zal met dit aanloopeffect rekening gehouden moeten worden.

Transformatie en innovatie kunnen er toe leiden dat sommige functies verdwijnen of dat er minder mensen voor nodig zijn en dat er nieuwe functies ontstaan. Dit kan leiden tot omvangrijke frictiekosten. Voor aanbieders ligt er de uitdaging om beroepskrachten zodanig mee te nemen in het proces van transformatie en innovatie dat ontslagen zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen. Echter, voor instellingen die al langere tijd bezig zijn hun kosten te verlagen en hun schil van tijdelijke krachten al hebben afgestoten, leidt de algemene bezuiniging van het Rijk tot ontslag van vaste medewerkers en leegstand van gebouwen.

Daarnaast geldt dat gemeenten met de decentralisaties gestimuleerd worden meer marktwerking te introduceren, waardoor het wisselen van aanbieder vaker zal optreden. Gemeenten kunnen meehelpen de effecten voor personeel te verzachten, door er aan bij te dragen dat personeel van de ene aanbieder over kan stappen naar de andere aanbieder. Van aanbieders wordt daarbij de nodige medewerking en flexibiliteit verwacht. Bij het opstellen van een subsidieverleningsbeschikking of inkoopcontract kunnen hierover bepalingen worden opgenomen.

⁵ Ook bij de invoering van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg), de voorloper van de Wmo trad dit zogenaamde vloedgolf-effect op. Bij de invoering van de Wmo waarbij de huishoudelijke hulp naar de gemeente kwam trad het effect niet op en werden in korte tijd aanzienlijke besparingen geboekt door de andere manier van werken. De effecten op de werkgelegenheid waren hierbij wel groot.

4.8 MAATREGELEN

De beoogde besparingen moeten worden gerealiseerd doordat organisaties effectiever gaan werken, (eerder) kortere trajecten bieden, door 'één klant/gezin – één plan – één regie' daadwerkelijk te realiseren (geen dubbel werk) en door meer inzet op preventie en signalering waardoor minder vaak specialistische zorg nodig is. Door innovatie dienen ook nieuwe product/marktcombinaties te worden ontwikkeld. Op sommige punten zal het voorzieningenpeil ook soberder moeten. Deze zaken moeten er bij elkaar voor zorgen dat er voldoende hulp en ondersteuning is tegen aanvaardbare kosten.

Hoe zorgen we ervoor dat de hierboven beschreven transformatie daadwerkelijk plaatsvindt?

De gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek werken bij de inkoop en contractering van individuele maatwerkvoorzieningen samen, waardoor we meer expertise en onderhandelingskracht genereren en op ruimere schaal kunnen inkopen. Daarnaast kiezen we voor een combinatie van de volgende maatregelen:

- de toegang tot hulp organiseren we zelf, waardoor we invloed hebben op de mate waarin complexe/intensieve specialistische hulp ingezet wordt;
- door middel van subsidies budgetteren we die segmenten van het aanbod waar (nog) geen markt is; met de opdracht aan de aanbieders om door verschuivingen en innovaties van dat aanbod binnen het budget te blijven;
- we stellen een budgetplafond in voor specialistische voorzieningen, waarnaar ook andere toegangsbepalers dan de gemeente kunnen verwijzen;
- in de contractbepalingen voor instellingen nemen we op dat organisaties de doelen van gemeenten dienen te realiseren;
- we voeren diverse vormen van regie om zo te kunnen sturen op resultaten (zie het volgende hoofdstuk).

Door van de transformatie een geleidelijk proces te maken en aan te sluiten bij wat er al is kunnen de risico's worden beperkt.

5 STURING, MONITORING EN KWALITEIT

Hoe bereiken gemeenten dat het aanbod van individuele maatwerkvoorzieningen goed aansluit bij de vraag van de inwoner zodat afgesproken resultaten kunnen worden geboekt? Wat moeten gemeenten monitoren om na te gaan of het (ingekochte) aanbod effectief en efficiënt is met betrekking tot de vraag van de inwoner?

5.1 STURING

In de *opdrachtgeverrol als subsidieverstrekker* is er sprake van een zakelijke, hiërarchische relatie. Als opdrachtgever sturen de gemeenten op budget en kwaliteit. Dat houdt in dat de aanbieders die voor de gemeenten werken binnen vooraf bepaalde budgetten moeten werken, waarbij hun werkwijze en hun manier van samenwerken voldoet aan de kwaliteitseisen die aan de toekenning van deze budgetten verbonden zijn. De gemeenten sturen niet op de inhoud van de hulpverlening, maar wel op de kwaliteit ervan. Hiertoe stellen de gemeenten kwaliteitscriteria op waaraan aanbieders moeten voldoen. Het zijn de professionals bij de aanbieders die bepalen welke hulp, hoe lang nodig is. Wanneer bij een bepaalde aanbieder de grenzen van het eigen budget overschreden dreigen te worden, dan zal deze aanbieder, na overleg met de gemeenten, in gesprek gaan met de andere partners hoe dit opgevangen kan worden. Gezamenlijk zullen de partners binnen het totale budgettaire kader moeten blijven. Jaarlijks wordt geëvalueerd hoe het sturen op budget en kwaliteit is verlopen, en worden de afspraken zo nodig aangevuld of bijgesteld.

Ook in de *opdrachtgeverrol als inkoper* is er sprake van een zakelijke hiërarchische relatie waarbij sprake is van functionele of persoonsvolgende inkoop (zie hoofdstuk 3) of een combinatie van beide. Bij (overwegend) persoonsvolgende inkoop heeft de aanbieder geen gegarandeerde afname en geldt voor de gemeente een open einderisico.

De gemeente is naast bovengenoemde rol ook *partner* van de maatschappelijke instellingen die de taken uitvoeren. De gemeente trekt, waar nodig en relevant, samen met hen op in het proces van beleidsontwikkeling en –uitvoering, werkt samen aan de inhoud en kwaliteit van de hulp. Om resultaten voor inwoners te bereiken binnen het Sociaal domein, hebben ook partners een rol die niet door gemeenten gefinancierd worden: woningbouwverenigingen, politie, huisartsen en scholen. Het is hierbij vooral van belang dat gemeenten met juist deze organisaties afstemmen en goede afspraken maken.

In de *regisseursrol* wordt vooral gezocht naar gemeenschappelijke doelen en resultaten (*beleidsregie*). Er wordt met name gestuurd op resultaat (output en outcome). In deze rol streven de gemeenten naar het bereiken van een geïntegreerde zorgstructuur waarbij de aanbieders, die voor de gemeenten werken, nauw met elkaar samenwerken. Door gebruik te maken van elkaars kennis en dicht bij inwoners te staan, zorgen zij voor snelle en passende ondersteuning.

Daarnaast kunnen procesregie, casusregie en ketenregie worden onderscheiden. Deze vormen van regie worden door de uitvoeringsdienst ingezet om resultaten op het niveau van proces, casus en keten te bewaken (zie hiervoor ook de subnota ‘Gemeentelijke dienstverlening’). *Procesregie* betreft de taak om te bezien of afspraken worden nagekomen en of resultaten worden behaald. Wanneer een

inwoner of gezin te maken heeft met diverse aanbieders en de inwoner is niet in staat een rol spelen in het afstemmen van de zorg, kan *casusregie* worden ingezet. Één bij de zorg betrokken organisatie heeft dan de opdracht de zorgverlening te coördineren en is verantwoordelijk voor het resultaat.

Naast deze vormen van regie is er soms nog een andere vorm van regie nodig; deze is gerelateerd aan het functioneren van partners binnen de zorgketen. Dit is ketenregie. De *ketenregisseur* grijpt in wanneer de zorgketen incidenteel of structureel niet de afgesproken of redelijkerwijs te verwachten resultaten boekt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het vroegtijdig signaleren van vragen door partners in het voorveld of om de langdurige bemoeienis van een instantie met een probleemgezin, zonder merkbaar effect, etc. De functie van ketenregie is gerelateerd aan de toezichtrol bij incidenten en calamiteiten bij aanbieders van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen. Bij incidentele problemen zorgt de ketenregisseur zelf voor een oplossing al dan net met behulp van het bestuur. Bij structurele problemen brengt de ketenregisseur het probleem onder de aandacht bij beleid. De invulling en positionering van deze functie is nog onderwerp van onderzoek.

5.1.1 Het digitaal leefplein als sturingsmiddel van de inwoner

Een uitgangspunt van gemeenten is dat de inwoner de regie voert over de zorg die hij ontvangt. Om inwoners hierbij te faciliteren ontwikkelen de gemeenten het digitaal leefplein. Het digitaal leefplein biedt een digitale verbinding tussen de klant, aanbieder/partner en gemeenten, én het leveranciersmanagement/contractbeheer en leveranciers. Met het digitaal leefplein maken gemeenten gegevensuitwisseling tussen partijen in het Sociaal domein mogelijk. Het digitaal leefplein ondersteunt de volgende regiedoelstellingen van gemeenten:

1. het zorgt er voor dat inwoners kunnen beschikken over passende informatie over gezondheid, welzijn en participatie, zodat zij hiervoor geïnformeerd besluiten kunnen nemen;
2. het draagt bij aan de aansturing van de professional door de klant;
3. het maakt het mogelijk zicht te krijgen op afgesproken resultaten.

Vanuit de gemeentelijke systemen worden relevante onderdelen uit de beschikking (het te bereiken resultaat, de in te zetten individuele maatwerkvoorziening en de looptijd van deze voorziening) ontsloten naar het digitaal leefplein. Via het digitaal leefplein wordt de beschikking automatisch omgezet naar een opdrachtvertrekking voor de dienstverleners.

Het plan gaat uit van het resultaat dat een inwoner na het onderzoek bij de gemeente wil/moet bereiken en waarvoor een dienstverlener/leverancier is ingezet. De dienstverlener maakt afspraken met de klant over de invulling van de aanspraak. Die afspraken worden ook vastgelegd in het plan. De afspraken moeten leiden tot een passende, op de behoefte van cliënt afgestemde invulling van de aanspraak. Het digitaal leefplein ondersteunt de inhoudelijke doelstellingen van het plan en maakt de structurele verantwoording door de dienstverlener en sturing door de klant mogelijk. Via het leefplein wordt de aansluiting tussen geplande en geleverde zorg en ondersteuning zichtbaar.

Met behulp van het digitaal leefplein wordt ook de tevredenheid van de cliënt met de zorg in kaart gebracht. De klant kan via het leefplein zijn waardeoordeel over de afgenomen dienstverlening kenbaar maken.

Via het digitaal leefplein bieden de gemeenten de inwoner een digitaal hulpmiddel om regie en keuzevrijheid ten overstaan van individuele maatwerkvoorzieningen te realiseren.

5.2 MONITORING

Het ondersteuningssysteem (basisvoorzieningen + toegang + individuele maatwerkvoorzieningen) dat gemeenten willen inrichten is een 'integraal systeem'. Hierbij zijn de basisvoorzieningen dusdanig ondersteunend en faciliterend dat behoefte aan (gespecialiseerde) individuele ondersteuning afneemt. De toegang houdt zicht op de balans en zorgt er ook voor dat de druk op de individuele maatwerkvoorzieningen niet te sterk toeneemt. Dit vraagt om integrale monitoring. In hoofdstuk 5 van het beleidsplan is dit verder toegelicht.

De gemeenten monitoren de trends en ontwikkelingen qua vraag en gebruik om de juiste ondersteuning te kunnen inkopen en subsidiëren in de juiste hoeveelheid. Daarnaast monitoren de gemeenten de effecten van het beleid; worden de resultaten bereikt die hiermee bereikt zouden moeten worden? De algemene doelen en resultaten die voorzieningen moeten realiseren zijn het uitgangspunt, gemeten in output (kwantitatief) en outcome (kwalitatief/inhoudelijk). Outcome gegevens spreken nooit voor zich, ze moeten beoordeeld worden in het licht van relevante omgevingsfactoren. Het mislukken van reïntegratietrajecten hoeft bijvoorbeeld niet persé iets te maken hebben met een falende aanpak van een reïntegratiebedrijf, maar kan alles te maken hebben met de crisis die maakt dat bedrijven geen ruimte hebben voor nieuw personeel.

Zowel de informatie over gebruik en effectiviteit zal van met name van aanbieders moeten komen. Gemeenten nemen in subsidie en inkoopvoorwaarden nauwkeurig de management informatie op die aan gemeenten geboden moet worden. Ook de gemeente zal in de toegang informatie vergaren en daar waar ze zelf de voorziening verstrekt, houdt ze vanzelfsprekend zelf bij wat is toegekend.

De vraag is nu welke outcome-indicatoren de gemeente moet bijhouden om een goed zicht te krijgen op de prestaties. Op dit moment wordt nog door landelijke kennisinstituten zoals het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten KING) gewerkt aan het uitwerken van diverse indicatoren, zodat gemeenten een bruikbaar monitorsysteem kunnen ontwikkelen. Als voorbeeld hieronder de indicatoren voor de individuele maatwerkvoorzieningen op het terrein van jeugd. Uitwerking van deze indicatoren moet nog plaatsvinden.

Uitval:

percentage reguliere beëindiging van een traject.

Tevredenheid:

percentage cliënten dat voldoende tevreden is over een dienst.

Doelrealisatie (en probleemafname):

percentage cliënten dat zonder hulp verder kan;

percentage cliënten die binnen één jaar na afsluiting niet opnieuw hulp nodig heeft;

percentage cliënten waarbij problematiek 'genormaliseerd' is;

percentage cliënten dat afgesproken doelen heeft gerealiseerd.

We hebben dus een monitor nodig die het algehele ondersteuningssysteem omvat. De monitor zal ons namelijk ook inzicht moeten bieden in de mate waarin we in staat zijn gewenste verschuivingen binnen het systeem te realiseren: verschuiving van intensieve langdurige specialistische zorg naar (eerdere

inzet van) kortdurende lichtere ondersteuningsvormen; verhouding tussen preventieve inzet versus curatieve inzet; de kracht van de 'civil society' versus de omvang van het ondersteuningsstelsel.

5.3 TOEZICHT OP KWALITEIT JEUGDHULP

Momenteel is er sprake van meerdere rijkstoezichthouders op het terrein van de jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Het toezicht op de jeugdhulp blijft straks landelijk geregeld. Er is een onderscheid te maken tussen toezicht op de instellingen voor jeugdhulp en het interbestuurlijke toezicht (tussen overheden). Het Rijk houdt toezicht op de uitvoering van de wet door de gemeenten. Het toezicht op de instellingen voor jeugdhulp houdt verband met het kwaliteitsregime dat wordt opgenomen in de Jeugdwet.

Het Rijk kiest voor een vereenvoudigd kwaliteitsregime. Dit regime sluit zoveel mogelijk aan bij de huidige zorgwetgeving. De kwaliteitseisen zullen betrekking hebben op alle vormen van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. De kwaliteitseisen gelden niet voor preventie. Via een AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) kan het Rijk extra kwaliteitseisen stellen. Ook gemeenten kunnen aan instellingen extra kwaliteitseisen opleggen. De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek zullen dit vooralsnog niet doen.

Naast de kwaliteitseisen worden door het Rijk aan de instellingen die jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren certificeringseisen gesteld. Het normenkader van deze certificering regelt het Rijk via een ministeriële regeling. De Inspectie Jeugdzorg (IJZ)voert per 1 januari 2015 het toezicht uit op de kwaliteit van de jeugdhulp en de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ) en de IJZ houden straks gezamenlijk toezicht op de naleving van de wettelijke eisen. Het toezicht ten aanzien van de kwaliteit van de uitvoering van strafrechtelijke beslissingen wordt door de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVJ) uitgevoerd. Om zo optimaal mogelijk bij het toezicht op integrale jeugdhulp aan te sluiten stemmen eerder genoemde inspecties samen met de Inspectie voor Onderwijs en de Inspectie Sociale Zaken zoveel mogelijk af in het Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ). In hoofdstuk 10 wordt dit verder beschreven.

6 JEUGDHULP

Jeugdigen kunnen vanaf 2015 met verschillende (deels nieuwe) wetten te maken krijgen als zij individuele zorg nodig hebben. Voor jeugdigen jonger dan 18 jaar zijn er de Jeugdwet, de Zorgverzekeringswet (Zvw) en/of de Wet langdurige zorg (Wlz) van toepassing. Voor jeugdigen ouder dan 18 jaar zijn de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Zorgverzekeringswet, de Participatiewet, of de Wlz zorg van toepassing.

De Wlz komt in plaats van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De Wlz is er voor alle mensen met een beperking die 'levenslang en levensbreed' op zorg zijn aangewezen. Het gaat om mensen die blijvend zijn aangewezen op permanent toezicht of op 24-uurszorg in de nabijheid. De Wlz is ook van toepassing voor de meest kwetsbare jeugdigen tot 18 jaar met meervoudige beperkingen of een (zeer) ernstige verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking. De wet betreft intensieve persoonlijke verzorging, verpleging, verblijf, begeleiding en behandeling die ook thuis geboden kan worden, in de vorm van een persoonsgebonden budget (PGB) of als 'zorg in natura' (het 'volledig pakket thuis').

De Jeugdwet

De nieuwe Jeugdwet spreekt niet meer over Jeugdzorg of 'zorg voor jeugd' maar van '*Jeugdhulp*'. In de Jeugdwet wordt jeugdhulp als volgt beschreven:

- a) de ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische, psychosociale, gedrags- en/of opvoedingsproblemen of problemen met het omgaan met een verstandelijke beperking;
- b) het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer, het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, chronisch psychische of psychosociale problemen;
- c) het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking.

De jeugdigen voor wie extra ondersteuning nodig kan zijn, kunnen onderverdeeld worden in een drietal doelgroepen:

- jeugdigen waarbij sprake is van gedragsproblemen of waarbij ouders niet goed in staat zijn tot passende zorg en opvoeden (voorheen de provinciaal gefinancierde jeugdzorg);
- jeugdigen met een psychische aandoening ;
- jeugdigen met beperkingen: verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijk handicap.

Kernkeuzes jeugd

In hoofdstuk 2 staan de kernkeuzes voor individuele maatwerkvoorzieningen in het algemeen. Aanvullend maken we voor de jeugd en jeugdhulp de volgende keuzes:

Kernkeuze 1

We verwachten dat organisaties terughoudend zijn bij het inzetten van intensieve specialistische hulp daar waar ouders en jeugdigen in staat zijn in voldoende mate zelfstandig te functioneren en te participeren.

Kernkeuze 2

We verwachten dat er vroegtijdig en gecoördineerd hulp wordt geboden wanneer ouders en jeugdigen onvoldoende in staat zijn zelfstandig te leven en te handelen. Met vroegtijdig en integraal ingrijpen, wordt in deze gevallen voorkomen dat ouders en jeugdigen (verder) in de problemen komen en er verdergaande maatregelen nodig blijken.

Kernkeuze 3

In totaal zal het beroep dat gedaan wordt op jeugdhulp, met name de intensieve vormen, moeten afnemen. In de periode 2001 – 2011 is de jeugdhulp gegroeid met gemiddeld 4,6% per jaar. In de periode daarna is de groei afgenomen naar zo'n 2%⁶. Op basis van demografische factoren, sociaal economische factoren en relevante risicofactoren zal deze groei zich voortzetten bij ongewijzigd beleid. Door gericht beleid, in te zetten op meer samenhang, maar ook door veel zorgvuldiger te kijken wat de vraag van inwoners is, kan effectiever gebruik gemaakt worden van de aanwezige middelen. Deze inspanningen moeten eraan bijdragen dat de groei wordt omgebogen naar een krimp in het gebruik.

Kernkeuze 4

Diagnostiek is niet de basis van ondersteuning en behandeling van jeugdigen en gezinnen.

Nu alle verschillende vormen van ondersteuning onder de Jeugdwet vallen, is het mogelijk om de ondersteuning en behandeling van jeugdigen niet langer te baseren op officiële diagnostiek, maar te denken vanuit de resultaten die met behulp van de diverse zorgvormen gerealiseerd kunnen worden. Of een vraag/behoefte van een cliënt voortkomt uit een psychische beperking, een verstandelijke beperking of te maken heeft met een problematische opvoeding, doet in dit perspectief minder ter zake. Een organisatie of instelling moet in staat zijn om de jeugdige te helpen met zijn ontwikkeling zodat deze vorderingen kan boeken bij deelname aan de samenleving. Voor de inzet jeugd-GGZ geldt vooralsnog dat hiervoor de Diagnose Behandel Combinatie (DBC)-systematiek geldt, die vereist dat er een diagnose gesteld is.

⁶ Zie: Sadiraj, K., Ras, M., Putman, L. & Jonker, J.J. (2013) Groeit de jeugdzorg door? Het beroep op de voorzieningen 2001 – 2011 en raming 2011 – 2016. Sociaal en Cultureel Plan Bureau, Den Haag.

6.1 JEUGDZORG

De jeugdzorgaanbieders Youké en OC Trompendaal bieden in de regio Gooi en Vechtstreek alle vormen van jeugdhulpverlening (residentieel, dagbehandeling, pleegzorg, crisiszorg en ambulante hulpverlening), met uitzondering van jeugdzorg plus. Jeugdzorg plus – oftewel de gesloten jeugdzorg - wordt voor jeugdigen in deze regio met name geboden door Lindendorst Almata (Zeist). Daarnaast zijn er diverse landelijke organisaties die voor bijzondere groepen jeugdzorg plus aanbieden. Deze landelijke organisaties bieden jeugdzorg plus voor bijvoorbeeld kinderen onder 12 jaar die gesloten geplaatst moeten worden, slachtoffer zijn geworden van mishandeling of huiselijk geweld.. Er wordt in onze regio incidenteel gebruik gemaakt van de landelijk werkende voorzieningen.

De gemeenten hebben ten aanzien van de jeugdzorg een driedelige opgave. In de eerste plaats moeten zij de continuïteit van de zorg garanderen voor degenen die in december 2014 zorg hebben via deze organisaties en waarvan de zorgaanpakken in 2015 doorlopen. In de tweede plaats vraagt de Jeugdwet dat gemeenten beschikken over een dekkend aanbod van kwalitatief hoogwaardige jeugdhulp. In de derde plaats zullen gemeenten moeten zorgen voor een transformatie van het aanbod, zowel om inhoudelijke als budgettaire redenen.

Om deze opgaven te realiseren hebben de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek besloten om de komende twee jaar Bureau Jeugdzorg Noord-Holland (BJZ NH) te blijven betrekken. Genoemde aanbieders in de regio hebben een hoogwaardig aanbod in huis en zijn bereid om in samenspraak met gemeenten de transformatie van het aanbod te realiseren, zonder dat dit ten koste gaat van de zorg voor jeugdigen.

Producten en gebruik in 2012

Gemeente	Residentieel	Pleegzorg	Dagbehandeling	Crisis	Ambulant	Jeugd-zorg plus
Bussum	8	17	12	6	38	2
Muiden	4	7	2	0	11	0
Naarden	7	9	6	3	24	2

Tabel 1 Overzicht van producten die binnen jeugdhulp worden aangeboden

De cijfers duiden op het aantal jeugdigen dat in 2012 gebruik heeft gemaakt van jeugdzorg. De budgetten die gemeenten krijgen zijn gebaseerd op het gebruik in dat jaar.

Resultaten/ transformatie opgave

Met de organisaties wordt gezocht naar vormen van vraaggerichte ondersteuning binnen het budgettaire kader, waarbij meer cliënten ondersteund worden voor minder geld. Dit is te realiseren door – waar mogelijk – zwaardere vormen van ondersteuning te voorkomen, dan wel deze eerder ´af te bouwen´ naar lichtere ondersteuningsvormen (daarbij optimaal gebruik makend van het netwerk rondom een kind/gezin). Met de aanbieders wordt ook verkend op welke plekken ondersteuning met expertise vanuit de jeugdzorgaanbieders wenselijk is, zodat voorkomen kan worden dat intensieve zorg nodig wordt. Gedacht kan worden aan samenwerking in het kader van passend onderwijs, met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) of aan de begeleiding van vrijwilligers die jeugdigen als maatje ondersteunen. Dergelijke projecten dragen er aan bij dat jeugdigen en gezinnen in normale setting kunnen blijven functioneren.

De inspanning die de jeugdzorgaanbieders doen om kinderen in pleeggezinnen te plaatsen of andere gezinsvormen, moet gecontinueerd worden. Pleegzorg is een mooie vorm van jeugdhulp omdat het kind/de kinderen de mogelijkheid krijgen in een gezinssetting op te groeien. We streven naar minder residentiële plaatsingen ook door meer plaatsingen in pleeggezinnen. We streven binnen de pleegzorg naar meer plaatsingen in netwerkgezinnen⁷ ten opzichte van plaatsingen in bestandspleeggezinnen (beter voor het kind en het eigen gezin). We streven naar een uitbreiding/versterking van de deeltijd pleegzorg omdat dit een belangrijke vorm is van 'respijtzorg'⁸ en hiermee soms voorkomen wordt dat een kind permanent uitgeplaatst moet worden.

Bij de gesloten jeugdzorg is de opgave vooral het voorkomen van dit type plaatsingen door vroegtijdig goede passende hulp aan het kind/ in relatie tot het gezin te bieden. Wanneer een jeugdige toch gesloten geplaatst moet worden, zal er samen met de lokale organisaties en de gemeenten een traject opgesteld moeten worden dat de terugkeer van de jeugdige in het gezin, op school en in de buurt goed voorbereid, zodat terugval wordt voorkomen en de jeugdige alsnog een toekomst kan opbouwen. Daarnaast streven we naar verkorting van het verblijf, door andere werkwijzen zoals de combinatie met zeer intensieve ambulante (bemoei)zorg en gezinsvarianten ondersteund door een multidisciplinair team.

Wijze van bekostiging.

We gaan Youké en OC Trompendaal de komende twee jaar subsidiëren, waarbij de aanbieders de ruimte krijgen binnen het aanbod te schuiven. Daarmee maken we een zachte landing mogelijk en kan samen met de organisaties gewerkt worden aan een reorganisatie van het aanbod. Deze keuze betekent voor de gemeente dat er geen financieel risico is. De hoogte van de subsidie voor deze aanbieders is gelijk aan de middelen die we van het Rijk krijgen voor de uitvoering van deze taken. Dit betekent dat genoemde instellingen zo'n 7% gekort worden. Het risico hierbij is vervolgens wel dat het aanbod uit de pas kan gaan lopen met de vraag, als er onverwacht een grote vraag is naar intensieve vormen van jeugdzorg. Met de betrokken organisaties wordt dit scherp bijgehouden. Als deze situatie optreedt, zullen de gemeenten zoeken naar een oplossing.

Voor de gesloten jeugdzorg worden voor landelijk werkende instellingen (LWI's) landelijke afspraken gemaakt over de wijze van bekostiging. De jeugdzorg plus die in de regio wordt geleverd, kopen we in bij Lindenhorst Almata (Zeist). We moeten in regionaal verband tenminste het aantal plaatsen inkopen met een marge van tenminste 10% dat in verleden nodig is gebleken. Het gaat daarbij om zes plaatsen. Daarmee garanderen we dat de instelling in stand wordt gehouden om zorg te leveren. Vervolgens maken we afspraken met de instelling en/of eventueel met andere regio's om mogelijke pieken in de vraag op te vangen. Vanwege het bijzondere karakter van deze vorm van ondersteuning (de Kinderrechter wijst deze toe en dit soort plaatsingen zijn voor het kind de enige oplossing) is het een optie om financiële solidariteit toe te passen en gezamenlijk met de regiogemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek hiervoor een risicoreservering te doen.

⁷ We spreken over netwerkgezinnen wanneer iemand binnen het sociale netwerk - familie kennissen- of vriendenkring - van de ouders of van het kind zelf, bereid is het kind op te vangen in zijn gezin of als steungezin te fungeren.

⁸ Respijtzorg is het tijdelijk overnemen van de totale zorg ter ontlasting van de mantelzorger door beroepskrachten of vrijwilligers bijvoorbeeld in de vorm van thuisopvang, dagopvang of kortdurende opname.

Wat gaan we doen?

We geven de organisaties Youké en Trompendaal de ruimte om te schuiven met hun aanbod binnen het toegekende budget, met het oog op realiseren van de doelstelling om in het aanbod een verschuiving te realiseren naar meer ambulante zorgen kortere trajecten. Voor deze innovatie wordt een deel van het budget beschikbaar gesteld voor. We kijken daarbij goed of deze verschuiving geen verschraving voor een cliëntengroep gaat betekenen. De uitvoeringsdienst van de gemeente heeft nauw contact met de aanbiedende organisaties om er zorg voor te dragen dat de vraag machted met het vernieuwde aanbod.

We gaan met de instellingen toewerken naar een systematiek, waarbij de werkelijke kosten per klant inzichtelijk zijn. In 2015 wordt met de instellingen verkend welke kosten vast en variabel zijn bij een minimum te realiseren basisaanbod (beschikbare plekken residentieel/crisis zorg/pleegzorg). We willen in een periode van twee jaar (2016 en 2017) toewerken naar een inkooprelatie waarin vaste kosten worden vergoed als basis (functiegerichte bekostiging met gemaximeerd budget) en variabele kosten persoonsvolgend worden gefinancierd (daarmee ook een open einde regeling).

In 2015 en 2016 onderzoeken we of de aanbieders voldoende kunnen inspelen op de vragen van inwoners, of dat er andere aanbieders nodig zijn. Op deze manier kan, wanneer dit voordeel voor de inwoner oplevert, gefaseerd toegewerkt worden naar een meer open markt. Met jeugdplus aanbieders zullen we in 2015 en 2016 vorm gaan geven aan de trajectbenadering, waarbij de buurt, school en gezin van meet van af aan betrokken worden.

6.2 JEUGD GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (GGZ) (INCL. DYSLEXIEZORG)

De jeugd-GGZ werkt voor jeugdigen met psychische problemen. Deze jongeren ervaren vaak dat ze niet kunnen voldoen aan de hoge eisen die de samenleving stelt op het gebied van zelfredzaamheid, samenwerking en flexibiliteit. Hierdoor bestaat de kans dat ze een achterstand oplopen binnen het onderwijs en minder goed in staat zijn positieve relaties met mensen in hun directe omgeving te ontwikkelen (spanningen in het gezin, vriendschappen verlopen stroef etc.). Sommige jongeren met psychische problemen zijn een gevaar voor zichzelf en/of voor hun omgeving. Voor deze jeugdigen willen de regiogemeenten kwalitatief hoogwaardige, integrale en passende zorg bieden die er aan bijdraagt dat deze jongeren deel kunnen nemen aan de samenleving.

In deze regio beschikken we over een drietal grote instellingen die jeugd GGZ bieden: het Regionaal Centrum voor Kinder- en Jeugd Psychiatrie (RCKJP, inclusief GGZ Centraal, Fornhese, De Bascule Amsterdam), Bosman GGZ en MoleMann Mental Health. Daarnaast kent de regio een vijftiental vrijgevestigde kinder- en jeugdtherapeuten met een BIG registratie. Deze vrijgevestigenden zijn een samenwerkingsverband aangegaan. Naast deze organisaties zijn er aanbieders die zich (nog niet) verenigd hebben en die meer alternatieve vormen van therapie en behandeling bieden. Slecht een deel van de behandelingen die deze organisaties bieden worden door zorgverzekeraar vergoed (als er sprake is van een aanvullende verzekering).

Aparte vermelding verdient de dyslexiezorg. Deze is ook onderdeel van het pakket van diensten die gedecentraliseerd worden. Als er sprake is van zogenaamde enkelvoudige ernstige dyslexie dan

komen kinderen in aanmerking voor een behandeling. Deze behandeling duurt maximaal anderhalf jaar.

Producten en gebruik (2012)

De budgetten die gemeenten krijgen zijn gebaseerd op het gebruik in 2012. De doorverwijzing naar de jeugd-GGZ in deze regio vindt vooral plaats door huisartsen. De verwachting is dat dit zo zal blijven. Artsen kunnen voor deze taak een praktijkondersteuner inzetten. Voor de doorverwijzing naar de volwassen psychiatrie gebeurt dit al; voor de jeugdpsychiatrie niet.

Gemeente	Eerste lijn	Tweede lijn	Tweede lijn met verblijf
Bussum	321	269	3
Muiden	61	66	0
Naarden	150	147	0

Tabel 2 aantal jeugdigen dat in 2012 gebruik heeft gemaakt van jeugd-GGZ.

Resultaten/transformatieopgave

De opgave rondom de jeugd-GGZ is drieledig. In de eerste plaats willen we de expertise meer in samenhang aanbieden met andere vormen van jeugdhulp (als onderdeel van ondersteuningsplannen passend onderwijs, samenwerkingsvormen met jeugdzorg en AWBZ-zorg). In de tweede plaats staan we met de jeugd GGZ ook voor de opgave om het beroep op de dure specialistische tweedelijng GGZ te verminderen: verminderen van residentiële plaatsen, kortere behandeling (o.a. door combinaties te zoeken met steun vanuit eigen omgeving). We willen bevorderen dat er minder snel wordt doorverwezen aan de tweedelijng GGZ. In de derde plaats willen we, juist ten aanzien van de jeugd-GGZ, een stap zetten in de richting van ontzorgen en normaliseren. Op termijn willen we de financiering en behandeling op basis van DBC (diagnose behandel combinatie) afschaffen (een diagnose geeft in dit systeem toegang tot een specifieke behandeling).

Wijze van bekostiging

De jeugd-GGZ wordt persoonsgericht gefinancierd; er is sprake van prestatiebekostiging per verrichting. Daarbij zijn er voor de basis GGZ twee soorten van bekostiging: een generieke financiering (voor de praktijkondersteuners in huisartsenpraktijken) en een zorgzwaarte bekostiging (kort/middel/intensief voor de instellingen in de basiszorg). Instellingen in de specialistische GGZ werken met de DBC. De gemeente contracteert jaarlijks aanbieders die in deze regio GGZ-zorg mogen gaan leveren. Elke aanbieder moet voldoen aan het programma van eisen die de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek aan de aanbieders stellen. Zorgaanbieders die voldoen aan de gestelde eisen worden gecontracteerd.

Wat gaan we de komende jaren doen?

We werken samen met de jeugd-GGZ aan een ontwikkelagenda met de volgende speerpunten:

- we willen een goede afstemming en samenwerking tussen de basis GGZ en specialistische GGZ realiseren, waarbij we er naar streven om zwaardere vormen van ondersteuning (specialistische GGZ ambulante en verblijf) in te korten en eerder om te zetten in lichtere vormen van ondersteuning;
- we maken afspraken met huisartsen over het doorverwijzen naar jeugdhulp;
- we voeren een pilot uit waarin we gaan werken met een expertteam, dat is samengesteld uit een jeugdarts, een psychiater en een orthopedagoog. Huisartsen kunnen een beroep doen op

dit team. Het is de bedoeling dat dit team samen met ouders een passend (en niet te zwaar) traject zoekt voor de jeugdige en diens ouders. Op termijn kan dit team wellicht ook op scholen worden ingezet of de lokale uitvoeringsdienst ondersteunen;

- we werken samen met het onderwijs om de zorg rond dyslexie zo effectief mogelijk vorm te geven.

6.3 JEUGD MET BEPERKINGEN

Het grootste deel van de cliënten onder de 18 jaar dat nu gebruik maakt van de AWBZ-gehandicaptenzorg valt vanaf 2015 onder de Jeugdwet. Alleen de kinderen en jongeren met zware intramurale zorg blijven in de AWBZ, die wordt omgevormd tot de Wlz.

De jeugdigen (en hun ouders) die voor ondersteuning een beroep kunnen doen op de gemeente zijn:

- Jeugdigen met een (licht) verstandelijke beperking;
- Jeugdigen met een zintuiglijke beperking;
- Jeugdigen met een lichamelijke beperking (ook Niet-aangeboren hersenletsel (NAH));
- Jeugdigen met een somatische aandoening;
- Jeugdigen met een psychiatrische aandoening (waaronder autisme).

Het gaat hierbij om ondersteuning in de vorm van begeleiding in een groep en/ of individueel, dagbesteding, individuele behandeling, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging. Ook het vervoer voor deze jeugdigen in het kader van begeleiding en behandeling wordt een verantwoordelijkheid van de gemeente. Het doel van de ondersteuning is steeds het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie of het tegengaan van achteruitgang.

Producten en gebruik

De Wlz brengt met zich mee dat een groter aantal jeugdigen dan aanvankelijk werd verondersteld onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten komen te vallen. Aanvankelijk was de groep met verstandelijke beperking en een psychische aandoening in beeld en was het product dat overkwam vooral begeleiding, inclusief kortdurend verblijf. Sinds begin juni 2014 is er meer duidelijkheid gekomen, al geldt nog steeds dat de Wlz nog niet is aangenomen en dat – op grond van adviezen van cliëntenorganisaties en aanbieders – er wijzigingen mogelijk zijn. Dit betekent dat we op dit moment geen volledig beeld kunnen geven van aanbod en aantallen.

Globaal gaat het om

- Bussum: 200 jeugdigen
- Naarden: 140 jeugdigen
- Muiden: 50 jeugdigen

Voor jeugdigen die in 2014 zorg vanuit de AWBZ krijgen, gelden overgangsregelingen.

Op dit moment zijn Sherpa en de Regionale Instelling voor Begeleid Wonen (RIBW) de grootste aanbieders als het gaat om begeleiding van jeugdigen met een beperking of psychische aandoening. Sherpa biedt zorg aan in de regio Gooi & Vechtstreek, Utrecht West en Eemland en ondersteunt cliënten met een verstandelijk of lichamenlijk beperking bij wonen, werken, leren en ontwikkelen en vrije tijd. RIBW biedt begeleiding van ouders en jeugdigen, als er sprake is van psychische problematiek, zoals autisme of ADHD.

Voor passende begeleiding kunnen ouders een beroep doen op een persoonsgebonden budget waarmee zij zelf de zorg die zij nodig hebben kunnen inkopen. Er is de afgelopen jaren veel gebruik gemaakt van deze mogelijkheid; voor de begeleiding van jeugdigen met psychische problematiek gebruikt 88% een PGB. De aanbieders zijn heel divers; soms leveren ouders zelf de extra begeleiding die hun kinderen nodig hebben.

Gemeente	Zonder verblijf	Met kort verblijf en/of vervoer	PGB (extramuraal)	PGB (intramuraal)
Bussum	44	8	68	2
Muiden	1	0	18	1
Naarden	14	3	50	0

Tabel 3 Nadere informatie over het product begeleiding jongeren en gebruik PGB

Resultaten/transformatieopgave

Op het terrein van de ondersteuning van jeugdigen met beperkingen streven we naar de volgende ontwikkelingen. We streven steeds naar een combinatie van formele en informele zorg waardoor de tijdsinzet van professionals kan afnemen (met name voor het onderdeel begeleiding). In overleg met ouders werken we naar meer flexibele zorgarrangementen waarbij verschillende producten in afstemming flexibeler ingezet kunnen worden. We kijken naar mogelijkheden om behandeling individueel tegen lagere tarieven in te zetten. We onderzoeken of (op termijn) een deel van de zwaardere zorgvormen waaronder ook intramurale zorg korter of (op onderdelen) lichter ingezet kunnen worden. Dit kan alleen als de randvoorwaarden goed zijn (zoals goede ambulante begeleiding, mogelijkheid 'losse onderdelen' aan te bieden in kinderdagverblijf of naschoolse opvang). We streven naar een vermindering van inzet van PGB's, met name in situaties waar er goede zorg in natura voor handen is. De kwaliteit van deze zorg in natura is beter te beoordelen en te sturen. De vrijheid van inwoners om voor een PGB te kiezen blijft bestaan.

Wijze van bekostiging

Voor de jeugd met beperking realiseren we persoonsvolgende resultaatsbekostiging, waarbij de cliënt bepaalt bij welke instelling zorg wordt geconsumeerd. Bij toekenning van een maatwerkvoorziening bepaalt de gemeentelijke consulent in overleg met de inwoner de vorm van ondersteuning en hoeveel ervan ingezet kan worden. Op dit moment wordt er een bepaalde afname gegarandeerd door het zorgkantoor bij de grotere instellingen (met hoge huisvestingskosten/personeelskosten). Bezien moet worden op welke wijze deze werkwijze van het zorgkantoor kan worden gecontinueerd in 2015 (functiegerichte resultaatsbekostiging) en of op termijn volledig tot persoonsvolgende bekostiging kan worden overgegaan. Via het inkooptraject begeleiding worden alle aanbieders gecontracteerd die bij inschrijving aan de eisen voldoen. Het tarief staat vast in het contract. Concurrentie vindt plaats op kwaliteit.

Wat gaan we doen?

- We zorgen voor een volledig beeld van de jeugdigen met beperkingen die in aanmerking komen voor een individuele maatwerkvoorziening.
- We zorgen voor een passende overgang voor inwoners die in december 2014 nog recht op zorg vanuit de AWBZ hebben.
- We contracteren alleen aanbieders die in staat zijn om de eigen kracht van de cliënt te vergroten en zelf of samen met de omgeving passende oplossingen te vinden.

6.4 CONCLUSIE

De opgaven met betrekking tot de individuele ondersteuning van jeugdigen en hun gezinnen, zijn voor de jeugdzorg, jeugd-GGZ en de jeugd met beperkingen opvallend gelijkloidend. Ook geldt dat gemeenten en uitvoerende organisaties zij aan zij met elkaar moeten optrekken om de beoogde resultaten te realiseren: meer passende zorg met minder middelen. De gemeentelijke uitvoeringsdienst zal scherper moeten kijken naar de eigen mogelijkheden van inwoners liggen en een meer afgemeten pakket aan professionele ondersteuning moeten bieden. Aanbieders en gemeenten moeten scherp kijken of de verwachtingen uitkomen en niet aarzelen om bij te sturen als dat nodig is.

Een grote opgave heeft de gemeente als het gaat om de jeugd met beperkingen. Deze groep is pas recent in beeld bij de gemeente en is een groep die vanwege de chronische aard van hun beperkingen, bijzondere aandacht behoeft. De opgave om een gemeente te zijn 'voor iedereen' geldt bij uitstek voor deze groep. We moeten ervoor waken oog te houden voor de bijzondere ondersteuningsvragen van juist deze inwoners.

7 WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Het aantal inwoners dat bij de gemeente aanklopt met een hulpvraag neemt de komende jaren toe. Deels als gevolg van de decentralisaties en bezuinigingen, deels als effect van de (dubbele) vergrijzing. Tegelijkertijd zijn ouderen en mensen met een beperking steeds beter in staat regie te voeren. Bijvoorbeeld door technologische ontwikkelingen waardoor steeds meer hulpmiddelen op de markt komen, maar ook de digitalisering waarmee steeds meer informatie via internet beschikbaar is. Al dan niet samen met een mantelzorger kunnen mensen met een beperking vaak goed aangeven wat hun behoefte is en hoe de ondersteuning zich hierop zou moeten aansluiten. Dit vraagt van aanbieders hun aanbod hierop te organiseren en van gemeenten de regie zoveel mogelijk bij de inwoner te leggen en deze hier waar nodig bij te ondersteunen.

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

De Wmo 2015 maakt de gemeenten naast de bestaande taken verantwoordelijk voor de ondersteuning en extramurale begeleiding van haar inwoners. Een individuele maatwerkvoorziening Wmo wordt ingezet voor iedereen die niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met behulp van mantelzorg of andere personen uit zijn sociale netwerk, dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen, in staat is tot zelfredzaamheid of (maatschappelijke) participatie.

Kernkeuzes

In hoofdstuk 2 zijn de kernkeuzes voor de individuele maatwerkvoorzieningen in het algemeen beschreven. Aanvullend maken we voor de individuele maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo de volgende keuzes:

Kernkeuze 1

Voor mensen uit deze doelgroep willen we bereiken dat zij zoveel mogelijk in staat worden gesteld hun leven zelf in te richten en te participeren in de maatschappij. Een individuele maatwerkvoorziening moet daarom aansluiten bij de behoefte en eigen kracht van mensen en hun omgeving. Per cliënt zal steeds gekeken moeten worden welke individuele maatwerkvoorziening hiertoe het beste bijdraagt.

Kernkeuze 2

Ook de manier waarop een individuele maatwerkvoorziening door een aanbieder geleverd wordt moet aansluiten bij de behoefte en de eigen kracht van de client. Uitgangspunt hierbij is dat de cliënt hierin zoveel mogelijk eigen regie heeft. Dit vraagt iets van de manier waarop we aanbieders aansturen.

Kernkeuze 3

We willen de komende jaren de kwaliteit van de bestaande en nieuwe individuele maatwerkvoorzieningen borgen en daarnaast toe naar meer keuzevrijheid en marktwerking.

Kernkeuze 4

We willen de kosten van individuele maatwerkvoorzieningen beheersbaar houden, door sterk in te zetten op preventie en collectieve basisvoorzieningen.

7.1 HULP BIJ HET HUISHOUDEN / COMPENSATIE HUISHOUDELIJKE TAKEN

Producten en gebruik

Met hulp bij het huishouden willen we bereiken dat mensen thuis kunnen (blijven) wonen in een schoon huis. Voor wie dit niet zelf kan of niet zelf kan organiseren zetten wij de maatwerkvoorziening Compensatie Huishoudelijke Taken (CHT) in. De term Compensatie Huishoudelijke Taken geeft aan dat met deze voorziening wordt aangesloten bij wat iemand nog zelf kan. Dat wat iemand niet zelf meer kan wordt 'gecompenseerd'.

Wijze van bekostiging

Hulp bij het huishouden wordt regionaal ingekocht en uitgevoerd vanuit het 'contract CHT'. Er is sinds 1 januari 2013 een contract met 20 aanbieders, waartussen klanten kunnen kiezen. Deze aanbieders concurreren met elkaar op kwaliteit, niet op prijs. Het aantal klanten met CHT in Naarden, Muiden en Bussum wordt in de tabel op de volgende pagina weergegeven. Klanten betalen een eigen bijdrage⁹ naar inkomen en vermogen. Het CAK berekent en int deze eigen bijdrage.

Resultaten/transformatieopgave

Er ligt een opgave voor gemeenten om een taakstelling van 40% te realiseren binnen twee jaar. In het jaar 2015 wordt het budget met 27% gekort. In het jaar 2016 volgt er een aanvullende korting van 13%.

De taakstelling CHT willen we opvangen binnen het beschikbare budget en niet ten koste laten gaan van andere voorzieningen op het Sociaal domein. De maatregelen die we hiervoor nemen moeten passen binnen de kernwaarden die wij hebben geformuleerd voor de individuele maatwerkvoorzieningen.

Wat gaan we doen?

Het contract CHT wordt per 1 januari 2015 herijkt, dit biedt de gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek de mogelijkheid het contract aan te passen.

Het werken volgens de kanteling heeft in 2013 al geleid tot een afname van het aantal uren van ongeveer 5% in de drie gemeenten. Deze afname is bereikt door gesprekken met nieuwe klanten. Door deze werkwijze voort te zetten en zo nodig ook met bestaande klanten opnieuw het gesprek aan te gaan, verwachten we het aantal uren verder naar beneden te kunnen brengen. Daarbij wijzen we mensen ook op de mogelijkheid een particuliere hulp in te schakelen. Vanwege de eigen bijdrage kan dit voor mensen met een hoog inkomen of veel eigen vermogen een goedkopere optie zijn.

Een tweede aanpassing die we gaan doorvoeren is niet een aantal uren per week, maar een aantal uren per periode toe te kennen. Klanten krijgen vrijheid om deze uren naar behoefte in te zetten. We werken daarmee toe naar persoonsgerichte resultaat financiering. Op die manier kunnen we meer maatwerk bieden en kan de inzet van de hulp bij het huishouden beter aansluiten bij de behoefte van de cliënt. Voor een deel van de klanten zou dit tot gevolg kunnen hebben dat zij minder uren nodig

⁹ De eigen bijdrage staat in de Wmo 2015 omschreven als 'bijdrage in de kosten van een maatwerkvoorziening'.

hebben. Omdat klanten via een eigen bijdrage meebetalen aan elk uur CHT dat geleverd wordt, is het krijgen van meer grip op de inzet van het aantal uren ook voordelig voor de klant.

Voor 14% van de CHT-klanten geldt dat zij ook gebruik maken van begeleiding. Waar mogelijk proberen we begeleiding en CHT gecombineerd in te zetten. Vanuit begeleiding kan iemand gestimuleerd en ondersteund worden bij het zelf uitvoeren van huishoudelijke taken. Andersom kan een hulp bij het huishouden bijdragen aan het resultaat van begeleiding. Door beide individuele maatwerkvoorzieningen gecombineerd in te zetten, verwachten wij meer maatwerk te kunnen bieden en een besparing te kunnen realiseren. De mogelijkheid hiertoe wordt meegenomen in het contract met de aanbieders voor begeleiding (zie paragraaf 6.3).

Andere opties die we buiten het contract met de CHT aanbieders gaan ontwikkelen of onderzoeken zijn het inzetten van voorliggende voorzieningen, zoals boodschappen en klussendienst waarbij meer vrijwilligers ingezet kunnen worden. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheid een tegenprestatie te vragen aan mensen met een uitkering. Bij het onderzoeken en implementeren van de verschillende opties worden ook cliëntvertegenwoordigers en Wmo-raden betrokken.

We kunnen nog niet exact aangeven hoe groot de bezuiniging is die we met bovenstaande maatregelen realiseren. We draaien daarom de bezuinigingsopgave voor 2015 en 2016 om, dus in 2015 de opgave van 13% en in 2016 naar 27%. De ruimte die reeds is ontstaan binnen het budget door de Kanteling geeft hiervoor de dekking.

7.2 HULPMIDDELEN, WONINGAANPASSINGEN, VERVOER

Producten en gebruik

De individuele maatwerkvoorzieningen woningaanpassingen, hulpmiddelen (rolstoelen, scootmobielen), vervoersvoorzieningen en collectief vervoer (Wmo-taxi) dragen bij aan het langer thuis kunnen blijven wonen en het kunnen ontmoeten van anderen. We zetten een voorziening in als blijkt dat dit voor de cliënt daadwerkelijk een passende en duurzame bijdrage levert aan de zelfredzaamheid en/of participatie. Als blijkt dat een verhuizing een betere en duurzamere oplossing is, dan zullen we bijvoorbeeld geen woningaanpassing inzetten.

Gemeente	Hulp bij het huishouden (CHT)	Hulpmiddelen	Woning-aanpassingen	Vervoers-voorzieningen	Collectief Vervoer
Bussum	840	410	278	279	1.578
Muiden	114	72	43	29	210
Naarden	369	228	167	147	697
Totaal	1.323	710	488	545	2.485

Tabel 4 Aantal klanten per Wmo voorziening in 2013

Resultaten/transformatieopgave

Naast de decentralisatie zullen door het scheiden van wonen en zorg en het vervallen van zorgzwaartepaketten meer mensen zich tot de Wmo wenden. Het Rijk bezuinigt op de WLz (nu nog AWBZ) door minder intramurale plekken beschikbaar te stellen. Dit betekent in de praktijk dat inwoners met beperkingen minder makkelijk toegang krijgen tot wonen in een woonzorginstelling.

Dit heeft tot gevolg dat een zwaardere doelgroep zich tot de Wmo zal wenden voor voorzieningen en begeleiding. De gemeente krijgt een extra budget voor deze 'extramuraliseringseffecten', maar ook hierop zit een korting van 30%.

Daarnaast willen we ook voor de 'oude' Wmo voorzieningen de regie en keuzevrijheid van de klant verhogen. Wanneer nieuwe contracten moeten worden gesloten, wordt hierbij de filosofie van de bekostigingssystematiek uit hoofdstuk 3 toegepast.

Wijze van Bekostiging

Net als hulp bij het huishouden worden ook de andere Wmo-voorzieningen regionaal ingekocht. De financiering van deze individuele maatwerkvoorzieningen komt uit het algemeen deel van het gemeentefonds en behoort tot de gemeentelijke taken sinds de invoering van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) in 1994. In 2006 werden deze taken geïntegreerd in de Wmo. Net als bij hulp bij het huishouden betalen klanten via een eigen bijdrage mee aan de bekostiging van de individuele maatwerkvoorzieningen hulpmiddelen, woningaanpassingen, vervoersvoorzieningen en vervoer.

Wat gaan we doen?

Daar waar een contract voor een individuele maatwerkvoorziening afloopt en opnieuw ingekocht moet worden, wordt gestreefd naar meer marktwerking in het contract en meer keuzevrijheid voor de cliënt. Er worden zo mogelijk meerdere aanbieders gecontracteerd zodat inwoners kunnen kiezen. Daardoor wordt bij een eventueel faillissement of calamiteiten van /bij één van de aanbieders de continuïteit van de voorziening gewaarborgd, omdat andere gecontracteerde aanbieders de dienstverlening kunnen overnemen. Klanttevredenheid, klachten en kwaliteit worden gemonitord zodat aanbieders gestuurd worden op kwaliteit. Het regionale contractbeheer blijven we hiervoor inzetten.

7.3 BEGELEIDING

Producten en gebruik

De voorziening begeleiding wordt tot 1 januari 2015 uitgevoerd vanuit de AWBZ. Vanaf 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het begeleiden van de huidige en nieuwe cliënten begeleiding. Voor inwoners vanaf 18 jaar wordt dit uitgevoerd vanuit de Wmo, voor begeleiding aan jeugdigen is de Jeugdwet het onderliggend wettelijk kader (zie paragraaf 5.3). In Naarden, Muiden en Bussum is het aantal mensen dat in 2013 begeleiding ontving bij benadering:

- Bussum 370 volwassenen en 200 jeugdigen
- Naarden 150 volwassenen en 135 jeugdigen
- Muiden 35 volwassenen en 50 jeugdigen
- Totaal: 555 volwassenen en 385 jeugdigen

Regionaal gaat het om ongeveer 3.000 cliënten.

Begeleiding is bedoeld voor mensen met matige tot zware beperkingen, die leiden tot een beperkte zelfredzaamheid en/of participatie. We zetten begeleiding in voor mensen die in de ondersteuning die

zij nodig hebben niet kunnen voorzien, ook niet met behulp van gebruikelijke hulp, mantelzorg of met hulp van andere personen uit het sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen. Doel van begeleiding is het bevorderen, dan wel behouden van zelfredzaamheid en/of participatie.

Resultaten/transformatieopgave

Met begeleiding willen we bereiken dat inwoners met beperkingen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en zoveel mogelijk kunnen participeren in de samenleving. We gaan daarom uit van de mogelijkheden die mensen, ondanks hun beperkingen, hebben. We willen begeleiding zoveel mogelijk in en met de samenleving organiseren.

Wat gaan we doen?

Van aanbieders wordt gevraagd hun aanbod om te vormen naar vijf basisvoorzieningen begeleiding, namelijk:

- begeleiding tijdens onderwijs;
- begeleiding tijdens werk;
- dagactiviteiten;
- begeleiding individueel; en
- kortdurend verblijf.

Met deze basisvoorzieningen is rekening gehouden met de verschillende levensfasen waarin mensen zitten. De basisvoorzieningen worden gesplitst in een voorziening voor jeugdigen (Jeugdwet) en volwassenen (Wmo).

Begeleiding in de vorm van onderwijs of werk

Voor jeugdigen met een beperking is het van belang dat zij zoveel mogelijk participeren via een vorm van onderwijs. In plaats van een dagactiviteit ter vervanging van onderwijs, wordt begeleiding zoveel mogelijk ingezet om het volgen van onderwijs voor jeugdigen met een beperking of aandoening mogelijk te maken. Zowel scholen in het reguliere als speciaal onderwijs hebben de opdracht het onderwijs voor zoveel mogelijk jeugdigen toegankelijk te maken en ontvangen hiervoor budget. Aanbieders zullen de samenwerking met onderwijsinstellingen moeten zoeken om maatwerk te kunnen bieden aan jeugdigen met een beperking. Waar mogelijk wordt toegewerkt naar het behalen van een startkwalificatie.

Voor mensen met een beperking in de beroepsbevolking geldt dat zij de kans krijgen zoveel mogelijk te participeren via werk, in plaats van een dagactiviteit ter vervanging van werk. Deze doelgroep krijgt ook te maken met de Participatiewet. Van aanbieders wordt gevraagd dit in hun aanbod vorm te geven. Zij zullen hiervoor samenwerking moeten zoeken met re-integratiebedrijven en werkgevers. Met begeleiding tijdens werk willen we aansluiten bij beschut werken, de werkgeversdienstverlening en het Werkgeversservicepunt (WSP), zoals wordt beschreven in hoofdstuk 7.

Begeleiding als dagactiviteit

Voor een deel van de cliënten zal begeleiding tijdens onderwijs of werk niet haalbaar zijn, vanwege de beperkingen die iemand heeft, of de levensfase waarin iemand zit. Een voorbeeld is de groep mensen met dementie. Voor deze mensen is een dagactiviteit bedoeld, zodat zij een zinvolle daginvulling kunnen hebben. Streven is ook deze dagactiviteiten zoveel mogelijk inclusief en in de samenleving plaats te laten vinden. Een zinvolle daginvulling hebben en het ontmoeten van anderen zijn belangrijke resultaten van deze vorm van begeleiding.

Begeleiding individueel

Indien de begeleiding tijdens werk, onderwijs of dagactiviteiten niet (voldoende) bijdragen aan het doel zelfredzaamheid of participatie, kan begeleiding als individuele maatwerkvoorziening worden ingezet. Deze vorm van begeleiding richt zich voornamelijk op het doel de zelfredzaamheid te bevorderen, maar kan in het verlengde daarvan ook bijdragen aan de participatie, door het ondersteunen bij gesprekken met instanties op het gebied van wonen, onderwijs en werken. Het zelfstandig kunnen voeren van een gestructureerd (en pedagogisch verantwoord) huishouden kan een resultaat zijn van begeleiding individueel. Indien nodig voor het bereiken van het resultaat van de cliënt kan de begeleiding zich ook richten op de gebruikelijkezorger, opvoeder en/of mantelzorger.

Kortdurend verblijf

Kortdurend verblijf zetten we waar nodig in ter ontlasting van de mantelzorger of gebruikelijke verzorger. Deze voorziening is bedoeld voor mensen die 24-uurs toezicht nodig hebben en bij wie dit voornamelijk door een mantelzorger geboden wordt. Kortdurend verblijf wordt voor een gemiddeld aantal etmalen per week toegekend, maar kan naar eigen inzicht van de cliënt of de mantelzorger worden ingezet. Zo is het mogelijk kortdurend verblijf één of twee etmalen per week in te zetten, maar ook om het twee weken achtereen in te zetten, bijvoorbeeld tijdens een vakantie.

Hoewel het hoofddoel van kortdurend verblijf gericht is op het ontlasten van de mantelzorger, wordt tijdens het kortdurend verblijf gewerkt aan de praktische zelfredzaamheid van de cliënt. Het is daarnaast mogelijk om kortdurend verblijf in combinatie met de voorziening dagactiviteiten in te zetten.

Aanvullende modules

De begeleiding tijdens onderwijs en begeleiding tijdens werk zijn voorliggend op dagactiviteiten, respectievelijk begeleiding individueel. Kortdurend verblijf is een aparte maatwerkvoorziening met als hoofddoel het voorkomen of verminderen van overbelasting bij mantelzorgers.

Voor doelgroepen die meer specifieke ondersteuning nodig hebben tijdens de begeleiding, zijn extra modules opgenomen in het aanbod. De aanvullende modules zijn:

- ondersteuning bij huishoudelijke taken;
- ondersteuning bij gedrag;
- ondersteuning bij Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen (ADL);
- specialistische ondersteuning (alleen bij dagactiviteiten).

Deze modules worden in combinatie met de basisvoorzieningen ingezet. Met de module ondersteuning bij huishoudelijke taken wordt het mogelijk dit samen met de voorziening begeleiding integraal aan te bieden. De module ondersteuning bij gedrag maakt het mogelijk op dit onderdeel extra expertise in te zetten. Ondersteuning bij ADL vraagt ook een specifieke expertise die met deze module geboden kan worden. De module specialistische ondersteuning bij dagactiviteiten is bedoeld voor mensen die gedurende de dagactiviteiten persoonlijke dan wel medische verzorging nodig hebben. In de thuissituatie valt deze ondersteuning vanaf 2015 onder de zorgverzekeringswet.

Wijze van bekostiging

Het Rijk hevelt het totale budget voor de AWBZ-begeleiding over met een korting van 25%. De verdeling in de meicirculaire 2014 is gebaseerd op de zorgkosten van voorgaande jaren. De komende jaren wordt toegewerkt naar een objectief verdeelmodel. Dat brengt onzekerheid met zich mee over de hoogte van het budget voor Naarden, Muiden en Bussum in de komende jaren.

Inkoop

Via het inkooptraject Begeleiding vanuit de Regio Gooi en Vechtstreek worden alle aanbieders gecontracteerd die bij inschrijving voldoen aan de eisen. Het tarief voor de voorzieningen staat vast in het contract. Het tarief is gebaseerd op een kostprijsonderzoek onder de aanbieders. Indien een basisvoorziening wordt gecombineerd met een module leidt dit tot een opslag van het tarief. Aanbieders kunnen daarmee concurreren op kwaliteit, waarbij we eisen stellen aan het minimale niveau van professionals. Omdat begeleiding met veel verschillende activiteiten kan worden ingevuld en er verschillende behoeften zijn van klanten, verwachten wij dat aanbieders zich gaan specialiseren en samenwerking zoeken met andere aanbieders. Ook verwachten wij dat met dit contract nieuwe aanbieders ruimte krijgen. Wel zal dit geleidelijk gebeuren, omdat we verwachten dat bestaande klanten (mensen die al vanuit de AWBZ een indicatie voor begeleiding hebben) veelal bij de bestaande aanbieders zullen blijven.

Sturing en monitoring

Wij stellen kwaliteitseisen aan aanbieders die passend zijn bij begeleiding. Vanzelfsprekend sluiten we hierbij aan bij de wettelijke eisen die worden gesteld. Waar mogelijk willen we bureaucratie terugdringen. Via een goede regionale klachtenregeling en contractbeheer willen we steeds in gesprek blijven met aanbieders over de kwaliteit van de dienstverlening. Ook verwachten wij van aanbieders dat zij zelf melding maken wanneer trajecten niet volgens plan verlopen. Het beheersen en evalueren van kwaliteit en resultaten komt in hoofdstuk 4 in deze nota aan bod.

Het contract dwingt aanbieders om de eigen kracht van de cliënt te vergroten en zelf of samen met zijn omgeving oplossingen te realiseren voor problemen. Gemeenten helpen aanbieders door minder beheersmaatregelen en meer vertrouwen voor de klant én de professional om de ondersteuning vraaggericht vorm te geven.

Zachte landing voor bestaande klanten

Cliënten die al begeleiding ontvangen, houden hun recht op begeleiding tot deze indicatie afloopt of tot 1 januari 2016. Dit betekent dat wij in de loop van 2015 met deze klanten het gesprek moeten voeren. Klanten blijven indien zij dit wensen tot het einde van hun recht bij dezelfde aanbieder, tenzij er met de aanbieder geen contract is afgesloten. Zo vindt de overgang van de oude naar de nieuwe situatie geleidelijk plaats.

Persoonsgerichte resultaat financiering

Begeleiding financieren we persoonsgericht. Bij de toekenning van de individuele maatwerkvoorziening bepaalt de gemeentelijk consulent welke basisvoorziening, eventueel aangevuld met een module, nodig is. Het hieraan gekoppelde uurtarief, het gemiddeld aantal uur per week en de periode waarvoor de beschikking wordt afgegeven, bepalen de hoogte van het budget. De duur van de periode stemt de consulent af op de aard van de beperking en de mogelijkheden van de klant om regie over het budget te voeren.

Klant en de professional krijgen ruimte om op het niveau van de klant en zijn omgeving maatwerk te leveren. Zo kan het zijn dat in week één meer inzet nodig is dan in week vier of dat in een bepaalde week een andere inspanning nodig is van de aanbieder. We willen toe naar een situatie waarin alleen de ondersteuning bekostigd wordt die daadwerkelijk noodzakelijk is om het in de toewijzing vastgelegde resultaat te bereiken. We verwachten dit te bereiken door de klant en zijn omgeving meer grip te geven op de inspanningen die geleverd worden en de uitgaven die daarmee gepaard gaan. Ook voor begeleiding geldt dat klanten een eigen bijdrage per uur voor de daadwerkelijk geleverde ondersteuning betalen.

7.4 BESCHERMD WONEN

Indien een individuele maatwerkvoorziening begeleiding verwaarlozing in de thuissituatie niet kan voorkomen, kan beschermd wonen een oplossing bieden. Beschermd wonen wordt nog tot 1 januari 2015 vanuit de AWBZ aangeboden met een indicatie voor 'verblijf' in de vorm van een Zorgzwaartepakket (ZZP).. Vanaf dat moment moeten gemeenten een voorziening treffen. Het budget hiervoor wordt overgeheveld naar de centrumgemeenten.

Producten en gebruik

Beschermd wonen is bedoeld voor mensen met een psychische aandoening, bijvoorbeeld een psychiatrische ziekte, autisme of een hersenbeschadiging. Het gaat om mensen die niet opgenomen zijn in een instelling, maar die ook niet op zichzelf kunnen wonen. Er is regelmatig ondersteuning en toezicht nodig.

Beschermd wonen is een vorm van begeleiding die vanuit een beschermende woonomgeving wordt aangeboden. De begeleiding is gericht op het bevorderen en herstel van zelfredzaamheid en participatie. Waar mogelijk werken we toe naar zelfstandig wonen. Beschermd wonen omvat:

- wonen in een accommodatie van een instelling met de daarbij behorende toezicht en begeleiding;
- het bevorderen en herstel van zelfredzaamheid en participatie;
- het bevorderen van het psychisch en psychosociaal functioneren;
- het realiseren van stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld;
- het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast;
- het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen;
- het realiseren van een omgeving bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Resultaten/transformatieopgave

We willen mensen die vanwege een psychische aandoening niet thuis kunnen wonen vanuit een beschermde omgeving begeleiden met op participatie gerichte ondersteuning. Daarbij willen we voorkomen dat er mensen zijn die tussen wal en schip vallen en thuis verwaarlozen, op straat of in de maatschappelijke opvang terecht komen.

Wijze van bekostiging

Beschermd wonen is landelijk toegankelijk. Burgers kunnen zich dus ook tot andere gemeenten wenden voor opvang en beschermd wonen. Als gemeente dienen wij dus elke aanvraag voor beschermd wonen in behandeling te nemen, ongeacht iemands woon- of verblijfplaats. Ook is een cliënt die vanuit een beschermd wonen locatie zelfstandig gaat wonen vrij zijn woonplaats te kiezen.

Centrumgemeente Hilversum ontvangt het budget, maar alle gemeenten in de regio kunnen toegang tot deze voorzieningen bieden. Er zullen regionale afspraken gemaakt worden op basis van het gezamenlijke uitgangspunt passende voorzieningen te bieden aan onze inwoners.

Wat gaan we doen?

De centrumgemeente maakt afspraken met aanbieders van beschermd wonen (zoals het RIBW en Sherpa) en met verzekeraars om ervoor te zorgen dat er voldoende plekken zijn en dat de overgang bij een eventuele crisisopname in een psychiatrische kliniek of juiste uitstroom uit een kliniek naar een beschermde woonvorm, vloeiend verloopt. Ook voor een vloeiende overgang na forensische vormen van zorg is het belangrijk om afspraken te maken. Daarnaast zijn afspraken met woningcorporaties nodig om uitstroom mogelijk te maken.

7.5 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG, VROUWENOPVANG EN VERSLAVINGSZORG

Ook in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingszorg. De term vrouwenopvang verdwijnt, omdat ook mannen hier als slachtoffer van huiselijk geweld terecht kunnen. Centrumgemeente Hilversum ontvangt het budget om deze taken uit te voeren, maar net als bij beschermd wonen kunnen alle gemeenten toegang tot deze voorzieningen bieden. Er zullen regionale afspraken gemaakt worden op basis van de het gezamenlijke uitgangspunt passende voorzieningen te bieden aan al onze inwoners.

7.6 MAATWERKVOORZIENING CHRONISCH ZIEKEN EN GEHANDICAPTEN

Producten en gebruik

Per 2014 zijn de Wet tegemoetkoming Chronische Zieken en Gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie Eigen Risico (CER) afgeschaft. Beide regelingen bleken niet voldoende ten goede te komen aan mensen die als gevolg van meerkosten door een chronische ziekte of een beperking een groot financieel nadeel ondervonden. De budgetten die met het afschaffen van de Wtcg en CER vrijvallen worden na een korting overgeheveld naar het Sociaal domein van het Gemeentefonds. Gemeenten beschikken over beleids- en bestedingsruimte om het budget binnen het Sociaal domein in te zetten. Het aantal inwoners in Naarden, Muiden en Bussum wat gebruik maakte van de oude regelingen is ongeveer 6.200. De hoogte van de tegemoetkoming die deze mensen ontvingen weten we niet.

Resultaten/transformatieopgave

De gemeentelijke middelen die samenhangen met het afschaffen van de Wtcg en CER worden eveneens aan de integratie-uitkering Sociaal domein toegevoegd. Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het inzetten van de middelen binnen het Sociaal domein. Niet de huidige afzonderlijke regelingen en voorzieningen staan centraal, maar de (individuele) ondersteuningsbehoefte van burgers.

Voor de uitwerking van lokaal beleid voor gemeentelijk gericht maatwerk zijn de volgende aanpassingen in de Wwb en Wmo relevant:

- de mogelijkheid voor categoriale bijzondere bijstand aan ouderen, chronisch zieken en gehandicapten wordt afgeschaft;

- de mogelijkheid voor categoriale bijzondere bijstand inzake de collectieve aanvullende Zorgverzekering voor minima wordt verruimd;
- er komt een mogelijkheid voor een financiële tegemoetkoming vanuit de Wmo.

Wijze van bekostiging

De budgetten die met het afschaffen van de Wtgc en CER vrijvallen worden na een korting van 66% overgeheveld naar het Sociaal domein van het Gemeentefonds. Voor de Wtgc geldt een gefaseerde overgang omdat het CAK nog tot 2017 een korting op de eigen bijdrage zal bekostigen voor klanten met doorlopende rechten op zorg. Gemeenten hebben de beleidsvrijheid om dit budget naar eigen inzicht binnen het Sociaal domein in te zetten om burgers op maat te ondersteunen, waaronder burgers met een chronische ziekte en/of beperking en daarmee samenhangende meerkosten.

Wat gaan we doen?

We gaan beleid ontwikkelen om te komen tot een passende en effectieve ondersteuning van inwoners met een chronische ziekte of beperking, aansluitend bij het gemeentelijk minimebeleid en Wmo-beleid. Het CAK beschikt over de persoonsgegevens van inwoners die tot 2014 onder de regelingen vielen. We gaan hen via het CAK informeren.

7.7 MAATWERKVOORZIENING MANTELZORGONDERSTEUNING

Producten en gebruik

Mantelzorgondersteuning heeft als doel het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers. Ondersteuning van mantelzorgers is in het verleden ingevuld als een collectieve voorziening in het voorveld. Als onderdeel van project de Kanteling is in 2013 en 2014 met de pilot persoonsvolgende mantelzorgondersteuning ervaring opgedaan met het op maat ondersteunen van mantelzorgers.

Resultaten/transformatieopgave

De pilot heeft laten zien dat de behoeften van mantelzorgers sterk uiteenlopen en dat maatwerk daarom van groot belang is. We willen de maatwerkvoorziening daarom voortzetten en doorontwikkelen. We willen investeren in de bewustwording van mantelzorgers van het feit dat zij mantelzorger zijn en investeren in de signalering.

Wijze van bekostiging

De collectieve mantelzorgondersteuning zit in de subsidie aan Versa. De individuele maatwerkvoorziening mantelzorgondersteuning wordt persoonsvolgend gefinancierd. Op basis van vooraf bepaalde tarieven wordt de door de klant gekozen instelling gesubsidieerd.

Wat gaan we doen?

We willen de individuele maatwerkondersteuning in samenwerking met Versa voortzetten. Een individuele maatwerkvoorziening voor mantelzorgers kan bijvoorbeeld bestaan uit advies, maar ook uit praktische ondersteuning van bijvoorbeeld een vrijwilliger. Daarnaast wordt kortdurend verblijf als voorziening binnen de begeleiding ingekocht om als respijtzorg in te kunnen zetten.

Naast het inzetten van mantelzorgondersteuning als individuele maatwerkvoorziening vindt een belangrijk deel van de mantelzorgondersteuning in het preventieve veld plaats. Bewustwording door mantelzorgers van het feit dat zij mantelzorger zijn en signalering door mensen in de omgeving zijn er belangrijk. De preventieve mantelzorgondersteuning wordt versterkt in de (collectieve) basisvoorzieningen en wordt uitgewerkt in de subnota 'Basisvoorzieningen dichtbij huis'.

7.8 CONCLUSIE

Als gemeente krijgen we de kans om de ondersteuning aan onze inwoners integraal te organiseren. Niet alleen het aantal cliënten neemt de komende jaren fors toe, maar ook het aantal aanbieders waarmee afspraken gemaakt moeten worden. Het sturen op maatwerk en kwaliteit van het aanbod is een opgave waar we als gemeente naartoe werken. Er is geïnvesteerd in samenwerking tijdens interactieve bijeenkomsten met cliëntvertegenwoordigers en aanbieders, waarvan de uitkomsten steeds zijn meegenomen. In hoeverre we erin zullen slagen de ondersteuning op maat, cliëntgericht en vraaggestuurd te organiseren, zal vanaf 1 januari 2015 moeten blijken. De ervaringen die worden opgedaan zullen mogelijk leiden tot bijstelling van de contracten, die iedere twee jaar herijkt kunnen worden.

8 PARTICIPATIE

De Participatiewet

De doelgroep van de Participatiewet bestaat uit mensen met arbeidsvermogen die zijn aangewezen op, al dan niet tijdelijke, ondersteuning om in hun bestaan te voorzien en/of op ondersteuning om aan het werk te komen. Het spreekt voor zich dat veel mensen zo snel mogelijk uit de positie van de uitkering willen komen. De beste manier om meer inkomen te genereren is het vinden van (passend) werk. De gemeente ondersteunt bij het vinden van werk, door het faciliteren van re-integratievoorzieningen.

Op dit moment bestaan voor mensen met arbeidsvermogen nog verschillende regelingen: de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Wwb. Deze regelingen worden vervangen door één regeling voor mensen met arbeidsvermogen, de Participatiewet. Deze wet is gebaseerd op de ambitie van de regering om iedereen in staat te stellen als volwaardig burger mee te doen en bij te dragen aan de samenleving. Per 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking.

De Wsw wordt met ingang van 1 januari 2015 afgesloten voor nieuwe instroom. De Wsw blijft bestaan voor de mensen die vóór 1 januari 2015 al in een Wsw-dienstbetrekking werkzaam zijn. Mensen die op 31 december 2014 in een Wsw-dienstbetrekking werken, houden hun wettelijke rechten en plichten. Ook Wajongers uit het zittend bestand behouden hun Wajong-uitkering.

Gemeenten krijgen met de Participatiewet de ruimte om zelf, op lokaal niveau, te bepalen of zij ondersteuning aanbieden en zo ja, welke ondersteuning. De Participatiewet biedt gemeenten de mogelijkheid om zowel bestaande als nieuwe re-integratievoorzieningen in te zetten. Hierbij wordt (verder) bezuinigd op de gelden die beschikbaar komen voor de participatie-instrumenten en de Rijksbijdrage voor de Wsw. Daarnaast wordt de verdeelsystematiek voor zowel het Participatiebudget als het BUIG-budget (inkomensdeel) voor 2015 aangepast.

Wet Maatregelen en de Participatiewet

De bijstandsuitkering is een vangnetvoorziening zodat altijd een basisinkomen gegarandeerd is. Iemand wordt daarmee in staat gesteld om te leven van het sociaal minimum zodat in noodzakelijke bestaansvoorzieningen voorzien kan worden. Er blijft dan maar beperkt geld over voor andere zaken, denk hierbij aan duurzame gebruiksgoederen die eens in de zoveel tijd vervangen moeten worden, rekeningen van medische aard of voor sociale activiteiten, zoals sporten, uit eten gaan, of even een drankje drinken op het terras. Gemeenten kunnen voorkomen dat mensen in isolement en/of in schulden raken, door aanvullende inkomensondersteunende regelingen, zoals de bijzondere bijstand. Iedereen moet immers mee kunnen doen aan de maatschappij.

De wet maatregelen, een wijzigingswet van de Wwb, treedt per 1 januari 2015 in werking. De wet gaat (tegelijkertijd met de inwerkingtreding) per 1 januari 2015 op in de Participatiewet.

De belangrijkste wijzigingen voor het minimebeleid zijn:

- Individualisering langdurigheidstoelage: De langdurigheidstoelage wordt vervangen door een individuele inkomensvoorziening, die meer maatwerk mogelijk maakt.
- Afschaffen categoriale bijzondere bijstand met uitzondering van de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering: De wet beperkt de mogelijkheden voor categoriale bijzondere bijstand. Dat betekent dat de ruimte voor gemeenten om groepen mensen extra

inkomensondersteuning te geven voor aannemelijke kosten die verband houden met kenmerken van de groep waar ze toe behoren wordt beperkt. Wel worden per 1 januari 2015 de mogelijkheden voor het verstrekken van categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een aanvullende zorgverzekering, dan wel een bijdrage in de premie van een dergelijke verzekering verruimd.

- Opheffen inkomensgrens categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering: De centrale inkomensnorm is hierbij komen te vervallen.

Daarnaast regelt de wet de volgende wijzigingen:

- In de bijstand wordt de 'kostdelersnorm' ingevoerd, waarbij de bijstandsuitkering lager wordt naarmate meer personen hoofdverblijf hebben in dezelfde woning. AOW'ers worden voorsnog uitgesloten van de kostdelersnorm.
- Kostdelersnorm in IOAW en IOAZ. Ook in de IOAW en IOAZ wordt de kostdelersnorm ingevoerd. De uitkering gaat naar 50% indien iemand met één of meerdere personen hoofdverblijf heeft in dezelfde woning. In tegenstelling tot de kostdelersnorm in de bijstand, blijft de uitkering altijd op 50% ongeacht het aantal mensen waarmee betrokkene hoofdverblijf heeft in dezelfde woning.
- De wet verbindt het zich onthouden van zeer ernstige misdragingen tegen uitvoerders van de wet als zelfstandige verplichting aan het recht op bijstand. Onder zeer ernstige misdragingen moeten diverse vormen van agressie of geweld worden verstaan, waarbij sprake moet zijn van verwijtbaarheid en van gedrag jegens het college, jegens ambtenaren of zijn eigendommen, dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel kan worden beschouwd. Als een bijstandsgerechtigde dit soort ernstige misdragingen toch pleegt, heeft de gemeente de bevoegd- en verantwoordelijkheid om de uitkering tijdelijk te verlagen. Daarnaast is een strafrechtelijke vervolging mogelijk.
- Tegenprestatie naar vermogen. De gemeente moet aan bijstandsgerechtigden opdragen van een significante tegenprestatie regelen bij verordening. Dit biedt de gemeente de ruimte voor het leveren van individueel maatwerk. Daartoe dient het college verplicht expliciet beleid te ontwikkelen betreffende de inhoud, omvang en duur van de tegenprestatie.
- Harmonisering van diverse arbeidsverplichtingen. Met de wet worden een aantal verplichtingen en de bijhorende maatregel in de bijstand geharmoniseerd.
- Maatregelenbeleid arbeidsverplichting. Als een bijstandsgerechtigde een van deze verplichtingen niet naleeft dan leidt dat tot een verlaging van de uitkering van 100% gedurende minimaal één maand en maximaal drie maanden. De gemeente heeft de ruimte om deze maatregel af te stemmen op de omstandigheden van de bijstandsgerechtigde.

Kernkeuzes rondom participatie

De kernwaarden zoals die in het algemene gedeelte van deze nota zijn benoemd, zijn ook op het participatiedomein van toepassing. Naarden, Muiden en Bussum willen bereiken dat iedereen actief meedoet naar vermogen. Voor de potentiële beroepsbevolking betekent dit dat zij duurzaam economisch en sociaal zelfstandig is, oftewel dat er geen afhankelijkheid meer is van gemeentelijke (inkomens) voorzieningen. Deelname aan het economische en maatschappelijke verkeer is mogelijk ongeacht achtergrond, fysieke situatie, geslacht of leeftijd. Doordat de samenleving zich bewust en actief openstelt voor iedereen is er sprake van een inclusieve samenleving op dit punt.

Hierbij wordt de verbinding gelegd tussen de Participatiewet, Jeugdwet en de Wmo 2015 waarbij de vraag en de behoefte van de klant centraal worden gesteld.

Voor het participatiedomein specifiek geldt dat werkgevers in het kader van de werkgeversdienstverlening ook als klant worden benaderd waarbij ook daar de vraag en behoefte centraal staan. Wel geldt hier de nuancering dat uiteindelijk de vraag van de inwoners leidend zal zijn bij de invulling van de werkgeverdienstverlening en het klantgericht werken richting werkgevers. Daarnaast zullen de werkgevers, net als inwoners, worden aangesproken op de eigen verantwoordelijkheid. De werkgever behoudt niet alleen zijn eigen verantwoordelijkheid als ondernemer en deelnemer aan de maatschappij. Bij het Sociaal Akkoord is daarnaast door de sociale partners overeengekomen dat voor 2026 er 125.000 garantiebanen worden gecreëerd voor mensen die niet in staat zijn om minimaal het wettelijk minimum loon te verdienen. De werkgevers in de arbeidsmarktregio Gooi & Vechtstreek zullen hierop ook worden aangesproken, maar ook worden ondersteund indien nodig.

Naast de kernkeuzes zoals benoemd in het algemene gedeelte van deze nota, zijn nog een aantal kernkeuzes van toepassing op de participatie.

Kernkeuze 1

De wettelijke taken worden publiek georganiseerd, voor de rest is er ruimte voor het privaat beleggen van taken. De uitvoering van trajecten wordt op afstand gezet, het liefst in het private domein. Dit vereist een zuivere opdrachtgever – opdrachtnemer relatie wat wordt bereikt door een 'level playingfield'.¹⁰ Indien het private domein niet in staat blijkt deze taak te kunnen invullen dan kan gekozen worden voor een tijdelijke publieke invulling.

Kernkeuze 2

Door het benutten van de verdien capaciteit wordt in het participatiedomein bereikt dat het zinvol meedoen aan de maatschappij centraal staat. De inzet van individuele maatwerkvoorzieningen is dan ook gericht op het maximaal benutten van de verdien capaciteit. Begeleiding en vormgeving van de begeleiding worden afgestemd op de verdien capaciteit van de inwoner.

Kernkeuze 3

De vraag van de klant staat centraal. Dit wordt vormgegeven door vraaggericht te werken. Dit wordt begrenst door de wettelijke verplichtingen die verband houden met de inkomenssituatie van de klant.

Kernkeuze 4

Uitgangspunt is dat de eigen kracht van de klant en zijn omgeving worden benut. Doel is dat de klant in staat is om zelfstandig te functioneren, waarbij vrijblijvendheid bij het gebruik van gemeentelijk gefinancierde voorzieningen niet past. Maatwerk is belangrijk bij de begeleiding en ondersteuning.

Kernkeuze 5

Er wordt een breed en gedifferentieerd palet aan diensten en dienstverleners aangeboden om keuzevrijheid te garanderen en concurrentie op kwaliteit en maatwerk mogelijk te maken.

Kernkeuze 6

De werkwijze wordt inclusief ingericht. Dat wil zeggen dat voorzieningen zoveel mogelijk bij reguliere bedrijven en instellingen gerealiseerd worden zodat de inwoners midden in de maatschappij blijven deelnemen.

Kernkeuze 7

Met een ruimhartig minimabeleid willen we sociaal isolement voorkomen door deelname aan de samenleving te stimuleren.

¹⁰ Een 'level playing field' vloeit voort uit de algemene aanbestedingsbeginselen, specifiek het gelijkheidsbeginsel. Dit betekent dat bij een aanbesteding aan aanbieders dezelfde kansen wordt geboden. Dit is vooral relevant als een bestaande dienst opnieuw wordt aanbesteed of als aanbieders in het voortraject betrokken zijn geweest.

Kernkeuze 8

Bij de vormgeving van de gemeentelijke minimaregelingen wordt gestreefd naar een zo doelmatig en laagdrempelig mogelijke procedure met aandacht voor de risico's van cumulatie en armoedeval¹¹.

Kernkeuze 9

Het gemeentelijk minimabeleid moet met doeltreffende financiële inzet maximale ondersteuning bieden aan de meest kwetsbare inwoners.

Kernkeuze 10

Het gebruik van de gemeentelijke minimaregelingen wordt bevorderd door intensieve en adequate voorlichting gericht op doelgroepen.

8.1 ARBEIDSTOELEIDING

Producten en gebruik

Met de invoering van de Participatiewet wordt de huidige doelgroep (Wwb, IAOW/ IAOWZ) uitgebreid met een deel van de nieuwe instroom Wajong en Beschut Werk. De gemeenten blijven ook de Wsw uitvoeren voor de mensen die hun Wsw-rechten behouden. De gemeenten worden hiermee verantwoordelijk voor alle mensen met arbeidsvermogen.

De klanten die na 1 januari 2015 onder de Participatiewet vallen, hebben diverse achtergronden (werkervaring), belemmeringen en competenties. Het geeft dan ook meer inzicht om de aantallen te benoemen vanuit de mogelijkheden van deze klanten dan vanuit de regeling waar ze uit komen. De aantallen zijn voor de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum bij elkaar opgeteld en zijn een schatting op basis van de situatie in 2014.

Doelgroep	Indicatie aantal klanten NMB
1. direct bemiddelbare klanten	90
2. klanten die bemiddelbaar zijn met ondersteuning	175
3. klanten met zwaardere of meerdere belemmeringen met doorgroeipotentieel	180
4. klanten met zwaardere belemmeringen zonder doorgroeipotentieel	150
5. klanten met specifieke belemmeringen die specifieke eisen stellen aan de werkomgeving	33
6. klanten waarvan (voorlopig) niet verwacht kan worden dat zij aan het arbeidsproces deelnemen.	160
7. klanten met een Wsw arbeidscontract	95
<i>Totaal</i>	<i>883</i>

Tabel 5 Schatting mogelijkheden klanten per 1 januari 2015 o.b.v. de situatie in 2014 NMB.

¹¹ Cumulatie betreft een stapeling van regelingen waardoor het inkomen hoger uitkomt dan van iemand die fulltime werkt. De term 'armoedeval' duidt op het risico dat een uitkeringsgerechtigde die gaat werken door een lichte stijging van inkomen in koopkracht juist sterk achteruit gaat doordat allerlei toeslagen en minimaregelingen wegvallen. Beide effecten betekenen een belemmering voor re-integratie en financiële zelfredzaamheid.

Resultaten/transformatieopgave

Het doel is dat iedere inwoner kan meedoen en naar vermogen bijdraagt op economisch en sociaal vlak. In het participatiedomein wordt met het benutten van de verdiencapaciteit bereikt dat de inwoners zinvol deelnemen aan de maatschappij. Naarden, Muiden en Bussum beschouwen inwoners als economisch zelfstandig als door inkomsten uit arbeid zelfstandig in het levensonderhoud kan worden voorzien. Hierbij staat de zogenaamde loonwaarde van de inwoner centraal. Bij onderbenutting hiervan zal een voorziening worden ingezet vanuit de integratie-uitkering Sociaal domein om het aanwezige arbeidsvermogen volledig te benutten.

In aanvulling hierop wordt ook ingezet op de vergroting van de sociale zelfstandigheid van mensen met een beperking of problemen van psychische of psychosociale aard. In Naarden, Muiden en Bussum word je als sociaal zelfstandig gezien als je in dagelijkse leefsituaties zelfstandig kan functioneren en in staat bent om de dagelijkse levensverrichtingen zelfstandig uit te voeren. Bij verminderde sociale zelfstandigheid kunnen voorzieningen worden ingezet vanuit de integratie-uitkering Sociaal domein om de sociale participatie te vergroten of op zijn minst te behouden. Het bereiken van sociale zelfstandigheid heeft niet primair economische zelfstandigheid tot doel, maar kan hiervoor wel een opstap zijn.

De vraagzijde van de arbeidsmarkt zit op slot zit en werkgevers zijn zeer terughoudend bij het in dienst nemen van de groep mensen die een verminderde verdiencapaciteit heeft. Dit heeft meerdere oorzaken. Hierbij moet gedacht worden aan de administratieve lasten en regelgeving, maar ook de financiële risico's in deze tijden van economische crisis. De inzet van individuele maatwerkvoorzieningen moet dan ook mede als resultaat hebben dat de bezwaren voor werkgevers worden weggenomen, waardoor de bereidheid om mensen uit de doelgroep in dienst te nemen wordt vergroot.

Wat gaan we doen?

Ontschoot werken en aansluiten bij de mogelijkheden van inwoners betekent dat we niet meer werken vanuit regelingen. Om te weten welke instrumenten we voor hoeveel klanten verwachten in te zetten, wordt gebruik gemaakt van een doelgroepindeling. Aan deze doelgroepindeling worden de instrumenten gekoppeld die voor deze doelgroep het meest effectief worden geacht.

De lokale uitvoeringsdienst kan deze instrumenten inzetten voor inwoners uit de doelgroep. De uitvoering zelf zal zoveel mogelijk worden overgelaten aan de markt. De klant houdt zelf deels de regie over de uitvoering omdat hij beslist welke aanbieder de voorziening invult op een manier die het beste bij hem past. De uitvoeringsdienst heeft de procesregie. Zie hiervoor ook de subnota 'Gemeentelijke dienstverlening'.

Hieronder volgt een omschrijving van de voorzieningen die worden ingezet op basis van de doelgroepenindeling.

Doelgroep 1): direct bemiddelbare klanten

Dit betreft een groep klanten met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt. Er zijn weinig of geen belemmeringen qua opleiding, vaardigheden en (recente) werkervaring. De verdiencapaciteit van deze groep is 80-100% van het wettelijk minimumloon. Bij deze klanten is geen behoefte aan ontwikkeling van het arbeidsprofiel, alleen de juiste match met een werkgever ontbreekt nog. De groep is zeer zelfredzaam, kan veel op eigen kracht. De ervaring leert dat dit een relatief kleine groep betreft. Op dit moment bestaat deze groep uit ongeveer 90 personen voor Naarden, Muiden en Bussum.

Doel is snelle uitstroom uit de uitkering.

Instrumentarium

Het enige instrumentarium dat voor deze klanten zal worden ingezet is *handhaving* om te motiveren en te zorgen dat de eigen kracht ook wordt benut. Bij de handhaving zijn geen marktpartijen betrokken. Dit zal worden ingezet vanuit de lokale uitvoeringsorganisatie. Het betreft dus een publieke taak. Eventueel kan als ondersteuning gebruik worden gemaakt van algemeen toegankelijke voorzieningen in het voorveld.

Doelgroep 2): klanten die bemiddelbaar zijn met ondersteuning

Dit betreft de groep klanten met verdien capaciteit maar die wel te kampen hebben met belemmeringen. Hierbij kan worden gedacht aan lichte fysieke beperkingen, schuldenproblematiek of het ontbreken van arbeidsritme en werknemersvaardigheden. Deze belemmeringen zijn echter beperkt van aard waardoor toch een verdien capaciteit van 80-100% aanwezig is. Voor deze groep is het doel het in (korte) tijd wegnemen van de belemmering(en) om zo binnen een jaar de stap naar de reguliere arbeidsmarkt te maken. Deze groep wordt qua grootte ingeschat op ongeveer 175 personen.

Instrumentarium

Om de belemmeringen weg te nemen volstaat een *kortdurend en intensief traject*. Dit kan gecombineerd worden met de inzet van een *voorziening* uit het Sociaal domein. De klant krijgt keuzevrijheid bij welke van de mogelijke aanbieders hij zijn traject gaat volgen. Hierbij zal de klant bij voorkeur aansluiten bij hetgeen voor hem het meest oplevert.

Doelgroep 3): klanten met zwaardere of meerdere belemmeringen met doorgroeipotentieel

Dit is een groep klanten met zwaardere of meerdere belemmeringen. Hierbij gaat het om fysieke, psychische en/of psychosociale beperkingen, maar ook om een afstand tot de arbeidsmarkt op het gebied van opleiding, werkervaring, werkhouding etc.. Het kan dus belemmeringen betreffen die de competenties in verband met werk betreffen, maar ook belemmeringen op andere aspecten uit het Sociaal domein die indirect het arbeidspotentieel beïnvloeden.

Doel is om deze groep toch de stap richting reguliere arbeidsmarkt te laten maken, waarbij de focus op de langere termijn op uitstroom ligt. Allereerst vergroot deelname aan het arbeidsproces ook de deelname aan het sociale verkeer en het gevoel van eigen waarde. Daarnaast wordt de invulling van de dag meer gestructureerd wat ook een positief effect op het gevoel van welbevinden heeft. Ten slotte wordt door arbeidsdeelname het beroep op de sociale inkomensvoorzieningen ook minder. Deze groep heeft gemiddeld een verdien capaciteit van 50-80%. De verwachting (en daarmee doelstelling) is daarom dat een groot gedeelte met ondersteuning in staat moet zijn om de verdien capaciteit te vergroten. Hiervoor is wel nodig dat een individuele maatwerkvoorziening wordt ingezet om het doorgroeipotentieel daadwerkelijk te vergroten. De grootte van deze groep wordt momenteel geschat op 180 personen.

Instrumentarium

Per 1 januari 2015 mogen gemeenten *loonkostensubsidie* inzetten. Waar op dit moment de verminderde productiviteit van deze groep een werkgever veelal weerhoudt om deze mensen in dienst te nemen, biedt het nieuwe loonkosteninstrument per 1 januari 2015 nieuwe mogelijkheden. Voor dat deel van de productiviteit dat een klant niet kan leveren, wordt een loonkostensubsidie aan de werkgever verstrekt. Tevens wordt, indien nodig, ondersteuning op de werkplek geboden wat de werkgever verder ontzorgt.

Er wordt nog onderzocht welk gedeelte van dit instrument publiek of privaat in de markt moet worden gezet. Vanuit het oogpunt van werkgeversdienstverlening (zie paragraaf 7.2) zal een publieke taak zijn weggelegd. Dit betreft de matching tussen vraag en aanbod. Voor de verwezenlijking van het doorgroeipotentieel kan zowel de publieke sector als de private sector een rol vervullen. De komende jaren moet duidelijk worden in welke mate de combinatie van loonkostensubsidie en een re-integratievoorziening bijdraagt aan het vergroten van de verdien capaciteit en leidt tot uitstroom. Hierbij zal flexibel moeten worden aangesloten bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Doelgroep 4): klanten met zwaardere belemmeringen zonder doorgroeipotentieel

Dit betreft de klanten met (zwaardere) belemmeringen waardoor ze geen volledige verdien capaciteit hebben en waarbij belemmeringen significant in de weg staan om de verdien capaciteit nog te kunnen verhogen. De verdien capaciteit van deze doelgroep ligt gemiddeld tussen de 30 en 50%. Voor slechts een klein gedeelte van deze groep zal doorgroei naar een grotere verdien capaciteit mogelijk zijn. In deze groep zal een gedeelte van het huidige klantenbestand vallen, ongeveer 150 personen. Vanwege de aard van de belemmeringen bij deze klanten is slechts een beperkte verdien capaciteit aanwezig. Het doel is om de verdien capaciteit van deze groep te benutten. Voor een klein gedeelte van deze groep zal op termijn wellicht uitstroom mogelijk blijken, maar daar ligt de focus niet.

Instrumentarium

Om de doelstelling te bereiken zal het nieuwe instrument van de *loonkostensubsidie* worden ingezet om zo ook de deelname aan het arbeidsproces te vergroten met mede als doel de positieve effecten op de sociale zelfredzaamheid. Ook hier moet vastgesteld worden of een publieke of een private invulling wordt gekozen. Als extra factor geldt hierbij dat een groot gedeelte van deze groep waarschijnlijk aangewezen zal zijn op *garantiebanen*. Hierbij zal het Werkbedrijf een belangrijke rol gaan spelen. Omdat het Werkbedrijf samen met partijen als het UWV, Tomin, Onderwijs, Werkgevers- en Werknemersvertegenwoordigers wordt opgericht en uitgewerkt, zal in de komende jaren duidelijk worden welke rollen weggelegd zijn voor de private en publieke aanbieders.

Doelgroep 5): klanten met specifieke belemmeringen die specifieke eisen stellen aan de werkomgeving

Dit betreft de groep met een verdien capaciteit die minder dan 30% van het wettelijke minimum loon bedraagt en kampt met belemmeringen die specifieke eisen stellen aan de werkomgeving. Voor deze groep is een beschermde werkomgeving nodig. Omdat arbeid niet alleen moet leiden tot economische zelfredzaamheid, maar ook tot sociale zelfredzaamheid is het voor die inwoners, die om diverse redenen slechts functioneren in een beschermde omgeving, gewenst om een beschutte werkomgeving te faciliteren. Hierbij is het van belang dat het gaat om werkzaamheden die ook als zinvol te betitelen zijn. Het werk moet een economische waarde hebben, omdat dat er aan bijdraagt dat de activiteit als zinvol wordt ervaren. Doel is om een groep te laten (blijven) meedoen die anders waarschijnlijk buiten het arbeidsproces valt. De sociale zelfredzaamheid speelt hier dan ook een belangrijke rol.

De uiteindelijke omvang van de groep inwoners die in aanmerking komt voor beschut werken zal afhankelijk zijn van de landelijke indicatieregels, en van de gemeentelijke bedoelingen. Wel kan op basis van de bedoelingen van de wetgever geschat worden dat het uiteindelijke aantal mensen in beschut werk ongeveer 33 mensen zal bedragen.

Instrumentarium

Met de invoering van de Participatiewet wordt de toegang tot de Sociale Werkvoorziening (SW) afgesloten. Als compensatie krijgen de gemeenten de mogelijkheid om met *Beschut Werk* toch nog

inwoners een arbeidsplek binnen een beschermde omgeving te bieden. De financiële middelen hiervoor zijn echter beperkter dan de middelen voor de SW. Het UWV is uitvoerder van de indicatie beschut werk maar de gemeente bepaalt wie zij doorstuurt richting UWV, op basis van de landelijke indicatieregels en de gemeentelijke beleidskeuzes.

Om te kunnen voldoen aan alle eisen aan de beschutte werkomgeving (zinnig, economische waarde) zal waarschijnlijk aansluiting worden gezocht bij de mogelijkheden die de uitvoerder van de *Sociale Werkvoorziening* al heeft. Daarbij kan de verdien capaciteit te gelde worden gemaakt, door indien mogelijk loonkostensubsidie in te zetten. De verwachting is dat dit niet kostendekkend uitgevoerd kan worden, maar dat is voor deze groep ook niet de belangrijkste doelstelling.

Onderzocht wordt in welke mate en schaal *reguliere werkgevers* bereid zijn om deze groep te absorberen, vanuit de doelstellingen zoals zullen worden opgenomen in de subnota 'Inclusieve samenleving'. De verwachting is echter dat de markt deze groep niet als geheel kan bedienen en dat hier een duidelijke publieke taak is weggelegd.

Via Beschut Werk moet ook voor de mensen die zijn aangewezen op een werkomgeving onder beschermende omstandigheden de mogelijkheid zijn om actief deel te nemen aan het arbeidsproces.

Doelgroep 6): klanten waarvan (voorlopig) niet verwacht kan worden dat zij aan het arbeidsproces deelnemen.

Deze groep heeft met fysieke, psychische en andere belemmeringen of omstandigheden te maken die deelname aan het arbeidsproces in de weg staan. Deze groep is ongeveer 160 personen groot.

Omdat economische zelfstandigheid niet de enige doelstelling is, zal hier sociale zelfredzaamheid het doel zijn. Hierbij kan gedacht worden aan (arbeidsmatige) dagbesteding, tegenprestatie, vrijwilligerswerk etc. Hiervan is duidelijk dat dit een brede en integrale oplossing binnen het Sociaal domein vraagt.

Instrumentarium

Voor deze doelgroep zullen *activeringsplaatsen* worden ingezet. Op welke wijze dit wordt vormgegeven wordt nader uitgewerkt, onder andere in de subnota 'Inclusieve samenleving'.

Doelgroep 7): klanten met een Wsw-arbeidscontract

Met de invoering van de Participatiewet wordt per 1 januari 2015 de Sociale Werkvoorziening afgesloten voor nieuwe instroom. Voor het zittende bestand van de Wsw, de mensen met een Wsw-arbeidscontract, blijven de bestaande CAO-rechten gelden. De gemeenten blijven dus verantwoordelijk voor deze mensen in het kader van de Wsw. Door het ontbreken van nieuwe instroom is er sprake van een afbouwscenario voor de Wsw populatie. Begin 2014 waren voor de drie gemeenten 95 mensen binnen de SW werkzaam. Qua afbouwscenario wordt een afname van 5% per jaar verwacht.

Instrumentarium

Naarden, Muiden en Bussum maken voor de uitvoering van de Wsw gebruik van het Werkvoorzieningschap Tomin. Omdat er sprake is van een afbouwscenario en bezuinigingen is er een onderzoeksopdracht opgestart om tot een businesscase te komen waarbij Tomin een financieel gezond bedrijf kan zijn en de risico's van de gemeenten zijn afgedekt. Hierbij wordt ook onderzocht op welke wijze Tomin, of haar faciliteiten, als instrument binnen het participatiedomein kan worden ingezet. Hierbij kan een rol spelen dat de Gooi & Vechtstreek niet een werkgeversmarkt is en Tomin voor de Wsw een behoorlijk volume aan arbeidsplaatsen heeft opgebouwd. Het lijkt logisch om de voorziening Beschut Werk bij Tomin onder te brengen door de kennis en ervaring die Tomin met deze doelgroep heeft. De komende jaren worden gebruikt om Tomin, indien nodig, om te bouwen naar een

ander governance model zodat er een financieel gezond bedrijf staat waarbij de rechten van de Wsw'ers geborgd zijn, op basis van een solide businesscase.

Wijze van bekostiging

Om de doelstellingen op het gebied van arbeidstoeleiding en participatie te kunnen behalen is een breed palet van instrumenten beschikbaar, in publieke of private vorm. Daarbij hoort een bepaalde vorm van bekostiging. De kosten voor *handhaving en regie* van klanten vallen onder de reguliere uitvoeringskosten. De individuele maatwerkvoorzieningen die in het kader van de Participatiewet worden ingezet om klanten economisch en sociaal zelfredzaam te maken, worden bekostigd uit de integratie-uitkering Sociaal domein en het BUIG-budget.

Trajecten en begeleiding worden privaat ingekocht als individuele maatwerkvoorziening. De bekostiging van deze voorziening zal persoonsvolgend vanuit de integratie-uitkering Sociaal domein plaatsvinden. Bij de inkoop streven we naar een breed palet van aanbieders zodat onze klanten keuze hebben en maatwerk goed mogelijk is. We ontwikkelen een eenduidige en stabiele methode ontwikkeld zijn waarmee bepaald wordt welke ondersteuning gevraagd wordt door klanten en arbeidsmarkt.

Voor de loonkostensubsidie komt de financiering uit het BUIG-budget. Er is ook een positief financieel effect op het BUIG-budget doordat de aanwezige verdien capaciteit wordt benut en er (gedeeltelijk) geen inkomensvoorziening meer verstrekt hoeft te worden. Ook de loonkostensubsidie wordt persoonsvolgend ingezet.

Voor beschut werk zal de bekostiging vanuit de integratie-uitkering Sociaal domein plaatsvinden. De financiering hiervan legt veel druk op het budget omdat er nauwelijks een positief financieel effect (afname druk op het BUIG-budget) tegenover staat. Hierbij speelt de verbinding tussen de ontwikkelingen binnen het Sociaal domein en de businesscase Tomin een belangrijke rol. Het maatschappelijk effect is het laten deelnemen aan de maatschappij van een kwetsbare groep. De financiering zal persoonsvolgend plaatsvinden. Ook voor de *activeringsplaatsen* geldt dat de bekostiging vanuit de integratie-uitkering Sociaal domein zal plaatsvinden. Juist bij deze voorziening zal het ontschotte karakter binnen het Sociaal domein duidelijk naar voren komen.

8.2 WERKGEVERSDIENSTVERLENING

Producten en gebruik

Een belangrijke positie naast de individuele maatwerkvoorzieningen neemt de werkgeverdienstverlening in. De inzet van deze voorziening heeft als doel vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen. Deze taak wordt ingezet voor de gehele doelgroep van de Participatiewet.

Resultaten en transformatieopgave

We streven ernaar om zoveel mogelijk klanten, met lichte of zware belemmeringen, op de reguliere arbeidsmarkt een plek te geven. Dit past in het idee van de inclusieve samenleving. Een goede afstemming met werkgevers als ketenpartner is essentieel om klanten te kunnen plaatsen op reguliere vacatures, aangezien op dit moment het aantal vacatures in de regio laag is ten opzichte van het aantal werkzoekenden. Maar afstemming is ook belangrijk om werkgevers te helpen motiveren om

klanten met een belemmering in hun organisatie op te nemen en hen te ondersteunen bij de invulling hiervan. Naast een eigen doelstelling in maatschappelijk ondernemen zijn de afspraken uit het sociaal akkoord een motivatie voor werkgevers om hier (letterlijk en figuurlijk) werk van te maken.

Wat gaan we doen?

De werkgeversdienst-verlening wordt publiek belegd in het WSP. Dit WSP krijgt de opdracht om vacatures te werven en arrangementen met werkgevers te sluiten. Daarbij wordt ook de matching van genoemde vacatures en arrangementen met de klant tot stand gebracht. Hiervoor kan het WSP putten uit de klanten die net een voorziening hebben afgesloten of met ondersteuning van een voorziening al aan het werk zijn. Dit kan bijvoorbeeld door ook via het nieuw op te richten Werkbedrijf de aansluiting tussen de garantiebannen en het klantenbestand van de Participatiewet te regelen.

Het doel is dat er een WSP staat dat zowel de mensen uit de doelgroep als de werkgevers bedient wat resulteert in een betere matching tussen vraag en aanbod van arbeid op de arbeidsmarkt.

Wijze van bekostiging

Het WSP is regionaal en wordt bemand door medewerkers van de lokale uitvoeringsdiensten. Over overheadkosten, bijvoorbeeld voor aansturing en huisvesting, zullen regionaal afspraken gemaakt moeten worden.

8.3 MINIMABELEID

Voor die inwoners die het daadwerkelijk nodig hebben, verstrekt de gemeente financiële ondersteuning vanuit de minimaregelingen. Met die regelingen willen we stimuleren dat inwoners, ook die met een kleine portemonnee, kunnen meedoen in de samenleving en niet in de schulden kunnen raken door plotselinge en onvoorziene kosten die zij moeten dragen. Naast het bieden van inkomensondersteuning, zijn de regelingen veelal gebaseerd op het mee kunnen doen, zoals bijvoorbeeld - de naam zegt het al - in het Doe-budget. De gemeente vindt het daarbij van groot belang dat de uitvoering maximaal efficiënt en effectief plaatsvindt.

In 2011 is de volgende visie op minimabeleid gegeven in de nota minimabeleid in balans¹²:

'De gemeente hecht aan een goed minimabeleid waarbij participatie van al haar inwoners voorop staat. We willen er aan de ene kant voor zorgen dat het niveau van de bestaande regelingen zoveel mogelijk in stand blijft, waarbij we er naar streven dat de ondersteuning ook echt terecht komt bij diegenen die dit nodig hebben met een speciaal oog voor gezinnen met kinderen. Aan de andere kant willen we voorkomen dat een cumulatie van regelingen voor minimabeleid leidt tot een armoedeval bij een lichte stijging van het inkomen, waardoor het voor minima financieel niet aantrekkelijk is om te gaan werken.'

Producten en gebruik

Een inwoner kan te maken krijgen met onverwacht hoge kosten die hij of zij niet kan betalen van de uitkering of het loon. In dat geval kan de inwoner een beroep doen op *individuele bijzondere bijstand*. Deze bijstand kan variëren van een vergoeding voor de kosten van een bril, een babyuitzet of voor woninginrichting. De kosten moeten daadwerkelijk zijn gemaakt en de inwoner moet die kosten niet

¹² Nota minimabeleid in balans RV2011.098

via een andere regeling, voorziening of verzekering terug kunnen krijgen. De kosten moeten worden aangetoond met een bewijs van aankoop of betaling.

Naast de individuele bijzondere bijstand hebben de gemeenten ook minimaregelingen. Binnen de wettelijke kaders hebben de gemeente de vrije keuze of ze minimabeleid willen voeren of niet. De gemeenten Naarden, Muiden en Bussum voeren een ruimhartig minimabeleid vanuit regelingen die gericht zijn op meedoen in de maatschappij.

Regelingen vanuit de individuele bijzondere bijstand, gekoppeld aan de kaders van de Wet maatregelen/ Participatiewet zijn:

- *Doe-Budget*; deze regeling heeft als doel om inwoners met een minimuminkomen te helpen bij het meedoen in de maatschappij. Inwoners met een toegekend doe-budget kunnen dat budget naar eigen inzicht besteden binnen een vooraf aangegeven categorie. Mogelijke categorieën zijn: Sociaal, cultuur, sport, educatief, 'open'. De categorie 'open' biedt de mogelijkheid om buiten de gestelde categorieën gebruik te maken van het Doe-budget.
- *PC-regeling*; Voor gezinnen met schoolgaande kinderen en een laag inkomen is de PC-regeling in het leven geroepen. De regeling voorziet in een bijdrage in de aanschaf van een computer. Hiermee wordt voorkomen dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen een achterstand oplopen op school. Gezinnen met een minimuminkomen met schoolgaande kinderen die naar groep 6 of hoger gaan komen in aanmerking voor een bijdrage van € 700,- om (eens in 5 jaar) een computer met toebehoren aan te schaffen. Hierbij geldt een inkomensgrens van 115% van de bijstandsnorm. De PC-regeling kan mogelijk opgaan in de individuele inkomensvoorslag per 1 januari 2015.

In 2014 kennen we ook nog de langdurigheidstoeslag, maar die wordt per 1 januari 2015 omgezet in een individuele inkomensvoorslag. Die toeslag wordt toegekend op basis van de persoonlijke positie van de inwoner. De inwoner moet daarbij langdurig van een laag inkomen leven en er moet geen zicht zijn op inkomensverbetering. De precieze uitwerking van de individuele inkomensvoorslag vindt nu nog plaats. De Regeling 65+ betrof een gemeentelijke aanvulling op de langdurigheidstoeslag. Ook deze vervalt per 1 januari 2015.

Gebruik 2013 per huishouden, per regeling	Bussum	Naarden	Muiden
Langdurigheidstoeslag	343	106	42
Doe-Budget	530	150	78
PC-Regeling	21	2	4
Regeling 65+	102	27	14

Tabel 6 Gebruik van Regelingen bijzondere bijstand gekoppeld aan de Maatregelenwet/ Participatiewet

Regelingen niet-gerelateerd aan de Wet Maatregelen/Participatiewet

Daarnaast zijn er in de gemeente regelingen en fondsen die niet direct gerelateerd zijn aan bijzondere bijstand. Op deze regelingen is geen transformatieopgave van toepassing en deze worden niet geraakt door wetwijzigingen op het Sociaal domein per 1 januari 2015. Hieronder is te zien dat enkele regelingen gemeentespecifiek zijn, deze worden nog geharmoniseerd binnen het fusietraject dat in Naarden, Muiden en Bussum is gestart.

Deze regelingen zijn:

- *Kwijtschelding* gemeentelijke belastingen. Als een inwoner een laag inkomen heeft en . daardoor niet in staat is om de gemeentelijke belastingen te betalen, dan kan diegene mogelijk in aanmerking komen voor kwijtschelding. Om in aanmerking te komen voor kwijtschelding gelden in Naarden, Muiden en Bussum verschillende eisen.
- Het *Jeugdcultuurfonds* (specifiek voor Bussum). Het jeugdcultuurfonds wil kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen actief laten deelnemen aan muziek- of danslessen of andere vormen van kunstbeoefening. Kunst en cultuur verrijken het leven en dragen bij aan de persoonlijke ontwikkeling. Een aanvraag loopt via een intermediair; iemand die vanuit zijn werk betrokken is bij de zorg en ontwikkeling van kinderen. Zoals de consultants van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), een leerkracht, huisarts, maatschappelijk werker, jeugdzorgmedewerkers, medewerkers van de GGD, diëtisten etc. De aanvraag wordt beoordeeld door het jeugdcultuurfonds. Na goedkeuring wordt het geld direct betaald aan de cultuur- of kunstinstelling.
- Het *Jeugdsportfonds*. Alle kinderen moeten kunnen sporten, ook kinderen uit gezinnen waar geen geld is om de contributie van een sportvereniging te betalen; dat is het uitgangspunt van het Jeugdsportfonds. De aanmelding verloopt, net zoals bij het jeugdcultuurfonds via een zogenaamde intermediair. Anders dan bij het jeugdcultuurfonds, wordt de aanvraag van het jeugdsportfonds beoordeeld door Sportservice Noord-Holland.
- *Cultuur- en sportcarrousel* (specifiek voor Bussum). Het idee van de Cultuur- en sportcarrousel is dat vanuit lokale instellingen en verenigingen een aanbod wordt gecreëerd van uiteenlopende sportieve en culturele activiteiten, zoals theater-, filmvoorstellingen of sporttoernooien.
- Het concept draagt ook bij aan andere beleidsdoelstellingen zoals vergroten van het activiteitenaanbod voor de jeugd en versterking van lokale instellingen en verenigingen. Het betreft aanbod dat toegankelijk is voor alle Bussumse jeugd. Voor de doelgroep kinderen uit minimagezinnen wordt de toegangsprijs gefinancierd vanuit de carrousel. Bij een evenement of activiteit worden gezinnen aangeschreven met kinderen in de leeftijd waarop het evenement of activiteit is gericht. Met dit instrument worden dus vooral gezinnen bereikt die al bekend zijn bij afdeling Sociale Zaken. Ook worden sinds 2014 actief de gezinnen benaderd die bekend zijn bij de Voedselbank.

Resultaten/transformatieopgave

Door de Maatregelenwet, die wordt geïntegreerd in de Participatiewet, veranderen de wettelijke kaders rondom het minimebeleid. We moeten onze minime regelingen hieraan aanpassen. We willen onze gemeentelijke uitgangspunten, zoals geformuleerd in 2011 continueren. We willen in de uitvoering van de minime regelingen aansluiten bij de integrale aanpak binnen het Sociaal domein en de inhoudelijke doelstellingen, met name het verminderen van financiële drempels voor gezinnen met een minimum inkomen en het bevorderen van de sociale participatie van deze doelgroep. Harmonisatie van het beleid van de drie fusiegemeenten is onderdeel van de opgave.

Wijze van bekostiging

De minime regelingen zijn open einderegelingen die zijn bestemd voor de inwoners met een bijstandsuitkering en overige inwoners met een laag inkomen. Per 1 januari is de gemeente vrij om te bepalen tot welke inkomensgrens zij bijzondere bijstand wil verstrekken. De gemeente streeft altijd naar 100% gebruik, maar de gemeente raamt in de begroting volgens verwacht gebruik. Om het gebruik te stimuleren wordt er geïnvesteerd in communicatie, waar een separaat budget voor wordt geraamd.

Wat gaan we doen?

De gevolgen van de nieuwe wetgeving voor de minimaregelingen van de gemeenten Naarden, Muiden en Busum. Deze worden hieronder inzichtelijk gemaakt. De minimaregelingen zullen worden aangepast aan het nieuwe wettelijk kader.

Stopt	Blijft	Nieuw	Onduidelijk
Langdurigheidstoeslag	Doe-Budget	Individuele inkomensvoetstuk	PC-regeling
Regeling 65+	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen		Kwijtschelding gemeentelijke belastingen, i.v.m. fusie.
	Jeugdportfonds		
Koopkracht-tegemoetkoming 2014	Jeugdcultuurfonds (Bussum)		
	Cultuur – en sportcarroussel		

Tabel 7 De minimaregelingen van de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum aangepast aan nieuw wettelijk kader.

We kiezen voor een *andere werkwijze* in de toekenning van minimaregelingen die aansluit bij de toekenning van de overige individuele maatwerkvoorzieningen.

Veel aanvragen worden nu ambtshalve (automatisch, want de situatie van de inwoner is bekend) toegekend, als dienstverlening naar de klant. De vraag of de inwoner het daadwerkelijk nodig heeft is daardoor lastig te bepalen. Er wordt uitgegaan van de aannemelijkheid dat dat het geval is. De individuele bijzondere bijstand zal daarom in de toekomst voor een groot deel bepaald worden naar aanleiding van een vraaggestuurd onderzoek, waar gekeken wordt naar de resultaten die behaald kunnen worden in een plan van aanpak. Eventueel kan dit in combinatie met regelingen vanuit andere wetten, zoals de Wmo en de Jeugdwet als zo het gewenste resultaat kan worden bereikt.

We gaan het minimabeleid *harmoniseren* en inrichten op basis van de transformatieopgave, voor zover ze daar nog niet aan voldoen. Daar zijn op het moment van schrijven nog keuzes in te maken. Deze keuzes worden grotendeels in samenwerking met andere gemeenten in de regio uitgewerkt en aan het einde van 2014 in de vorm van verordeningen voorgelegd aan de raad. De huidige klanten worden actief geïnformeerd over de wijzigingen in het beleid.

8.4 CONCLUSIE

Het doel van de inzet van de individuele maatwerkvoorzieningen binnen de Participatiewet is dat de inwoners kunnen meedoen. De benutting van de verdien capaciteit wordt als bijdrage aan een zinvolle participatie gezien. De werkgeversdienstverlening ondersteunt de inwoner, maar zorgt er ook voor dat de werkgever ontzorgd wordt. De verwachting is dat de bereidheid vanuit de arbeidsmarkt om mensen uit de doelgroep van de Participatiewet in dienst te nemen daardoor zal gaan groeien. Het minimabeleid draagt bij aan de (sociale) participatie van inwoners en ondersteunt gezinnen met een minimum inkomen bij het verminderen van financiële drempels.

9 SCHULDHULPVERLENING

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Sinds juli 2012 is met de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) het verzorgen van integrale schuldhulpverlening een wettelijke taak voor de gemeente.

Gemeenten moeten om de 4 jaar een beleidsplan schuldhulpverlening vaststellen. Het doel van de wet is effectievere schuldhulpverlening te realiseren. De visienota schuldhulpverlening 2012-2015 is in 2012 door de drie gemeenten vastgesteld. Eind 2015/begin 2016 wordt u een nieuwe visie op schuldhulpverlening aangeboden voor de jaren 2016-2020. Alleen schuldhulptrajecten zijn individuele maatwerkvoorzieningen

Bij schuldhulpverlening is er niet alleen aandacht voor het oplossen van de financiële problemen van een klant, maar ook voor eventuele omstandigheden die op enigerlei wijze in verband kunnen staan met de financiële problemen van een klant. Vaak staan schulden niet op zichzelf, maar zijn er meer problemen, bijvoorbeeld op het psychosociale vlak. Zonder dat die problemen worden aangepakt kunnen de schulden ook niet worden opgelost of is de kans op recidive na het oplossen van de schulden groter. Wanneer gesproken wordt over problematische schulden kunnen deze schulden zelfs invloed hebben op de gehele kwaliteit van leven, zoals de gezondheid, woonomstandigheden en het voedingspatroon van inwoners.

Soms speelt er zo veel problematiek, dat schulden niet het meest belangrijke onderdeel zijn om op te lossen. Als dat het geval is, is het vooral zaak niet langer naar oplosbare, maar naar regelbare schulden te streven.

Kernkeuzes

Naast de aansluiting bij de kernwaarden en kernkeuzes in het strategische deel van het beleidsplan Sociaal domein, zijn er voor schuldhulpverlening eigen kernkeuzes verwoord, die zijn:

Kernkeuze 1

We stimuleren inwoners om hun verantwoordelijkheid te nemen voor hun financiële situatie. De dienstverlening krijgt een meer activerend karakter, gericht op het versterken van de financiële kracht van de inwoners met schulden. Niet langer het schuldenvrij maken van schuldenaren maar een klant die zelf sturing geeft en werkt aan het financieel sterker worden. Het uitgangspunt is dat motivatie ook wordt gevoed door het zelf 'kunnen' in plaats van 'toekijken hoe anderen het voor jou doen', tenzij er zwaarwegende redenen zijn om ze toch toe te laten.

Kernkeuze 2

Onze interventies zijn gericht op het tot stand brengen van een gedragsverandering. Het werken aan motivatie, vaardigheden of achterliggende belemmeringen is belangrijk voor een succesvolle aanpak. Welke problemen schuilen achter de schuldenproblematiek?

Kernkeuze 3

We proberen mensen die schulden hebben in een zo vroeg mogelijk stadium te bereiken, zodat de schulden zo min mogelijk oplopen. Iedereen moet mee kunnen doen in de samenleving, ook mensen met schulden. Problematische schuldsituaties moeten zo veel mogelijk voorkomen. Preventie blijft een

belangrijke schakel binnen de schuldhulpverlening en voorkomt kostbare interventies in een later stadium.¹³

Kernkeuze 4

We investeren in het versterken van de samenwerking met partners. Als mensen dat nodig hebben, moet er voldoende toegang zijn tot andere soorten hulpverlening, waarbij schuldhulpverlening als laagdrempelige toegang kan dienen. Hiervoor is het van belang (en ook een eis in de nieuwe wet) om een verbinding te leggen met ketenpartners, zoals woningbouwverenigingen, maatschappelijk werk en GGD waarbij de regie bij de gemeente ligt.

Kernkeuze 5

We zorgen voor heldere diagnose en een transparant proces. Succesvolle schuldhulpverlening vraagt om een heldere diagnose en een transparant proces. Helderheid richting de klant met betrekking tot het traject en wat daarvoor nodig is. En helderheid in de uitvoeringsorganisatie om de voortgang goed te kunnen registreren en monitoren. Een accurate diagnose is van belang vanwege de bestuursrechtelijke context waarin schuldhulpverlening door de nieuwe wetgeving is gezet. De klant heeft duidelijke rechten en plichten en de gemeente heeft een duidelijke verantwoordelijkheid.

9.1 SCHULDHULPTRAJECTEN

Producten en gebruik

Op dit moment wordt er alleen al in de gemeente Bussum ongeveer € 200.000,- per jaar uitgegeven aan schuldhulpverlening. We richten ons dan ook op alle inwoners (ook ondernemers) van de gemeenten en hebben specifiek oog voor de onderstaande doelgroepen in het geval van schuldhulpverleningstrajecten:

Alleenstaanden

75-80% van het klantenbestand van de Kredietbank is alleenstaand. Ruim 60% van het totale klantenbestand is man. We hebben beperkte kennis van de groep alleenstaanden. Wel weten we uit onderzoek van de gemeente Amsterdam¹⁴ dat alleenstaande mannen met een bijstandsuitkering vaak diverse problemen hebben, zoals ziekte, hoog zorggebruik, in een isolement verkeren en problematische schulden hebben. Het is niet duidelijk wat in Naarden, Muiden en Bussum de oorzaak van de schulden van deze doelgroep is en of zij ook dergelijke problemen hebben. Voor een deel gaat het om alleenstaande mannen die gescheiden zijn, en bijvoorbeeld moeten leren om rond te komen met een lager inkomen. Voor een ander deel gaat het om mensen die niet goed in hun vel zitten en schulden maken om hun slechte gevoel te compenseren.

Gezinnen met kinderen

78% van de klanten van de kredietbank heeft geen kinderen; 22% dus wel. Voor (minderjarige) kinderen heeft het grote gevolgen om op te groeien in een gezin dat schulden heeft. Het vergroot hun kwetsbaarheid. Daarom heeft deze doelgroep prioriteit.

De toegang voor particulieren is belegd bij de gemeente. Voor Naarden is de toegang ook belegd bij Versa. Daar vindt de aanmelding, diagnose en beoordeling plaats. De toegang voor ondernemers ligt

¹³ Over preventie van schulden zal meer worden geschreven in de subnota 'Basisvoorzieningen dichtbij huis'.

¹⁴ 'Mankracht in de bijstand', gemeente Amsterdam, 2010.

bij het bureau zelfstandigen in Hilversum. Het bureau zelfstandigen is een vorm van regionale samenwerking (belegd bij de centrumgemeente Hilversum); de toegang blijft daarmee een publieke taak.

Resultaten/transformatieopgave

Het beoogd resultaat is zo min mogelijk inwoners met (problematische) schulden in de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum.

De schuldenproblematiek in Nederland stijgt. Om ervoor te zorgen dat schulden goed worden aangepakt, is een goede vraagverheldering vooraf, sturing op de effectiviteit van de ingezette trajecten en inzet op preventie van belang. Er is al een preventieplan opgesteld. Ten behoeve van de verbinding wordt dit onderwerp ook behandeld in de subnota 'Basisvoorzieningen dichtbij huis'.

Wijze van bekostiging

Het proces na de toegang wordt voor particulieren uitgevoerd door de Kredietbank Nederland. In het geval van ondernemers worden de schuldregelingen uitgevoerd door Zuidweg en partners en Menzing en partners. Schuldhulpverlening wordt persoonsvolgend gefinancierd op het moment dat iemand een traject bij de Kredietbank ontvangt.

Wat gaan we doen?

We ondersteunen onze klanten met de hieronder beschreven producten. Dit zal worden voortgezet. Daarnaast willen we investeren in een goede diagnose van de problematiek. Naast een vraaggestuurd onderzoek wordt de schuldenproblematiek gescreend met Mesis, een diagnose-instrument voor schulden.

De Kredietbank is de enige aanbieder van schuldhulpverleningstrajecten, we onderzoeken of het gewenst is om meer (private) aanbieders aan te trekken of om de schuldhulpverlening opnieuw aan te besteden. In het kader van de aanbestedingswet en persoonsvolgend financieren zal er in ieder geval naar het contract met de Kredietbank Nederland gekeken moeten worden.

Budgetbeheer

Het inkomen van de inwoner met schulden komt binnen op een speciale rekening. Daarvan betaalt de kredietbank de vaste lasten: huur, verzekeringen, gas en elektra. Daarnaast stuurt de klant al zijn of haar overige rekeningen op en de Kredietbank betaalt die van dezelfde rekening. De bank reserveert geld voor rekeningen die onverwacht of eenmalig zijn of enkele keren per jaar betaald moeten worden. Elke week of elke maand krijgt de klant een bepaald bedrag om boodschappen van te doen, dit wordt overgemaakt op de eigen bankrekening.

Budgetcoaching

Budgetcoaching is een uitgebreide vorm van Budgetbeheer. Met budgetcoaching tracht de kredietbank de klant te leren zelf weer orde op zaken te stellen, maar vooral ook orde op zaken te houden.

Minnelijk traject: Schuldbemiddeling

Schuldbemiddeling is een van de meest uitgebreide vormen van schuldhulpverlening. Het is de bedoeling dat de klant binnen drie jaar schuldenvrij is en alle schulden heeft afbetaald. De Kredietbank maakt afspraken met de schuldeisers over de te betalen bedragen. Ook maakt de bank de afspraak,

dat als de klant na drie jaar nog niet alles heeft afbetaald er toch een schuldenvrije situatie ontstaat. Het uitgangspunt blijft echter altijd dat de klant alle schulden betaalt.

Schuldbemiddeling gaat vaak samen met inkomensbeheer. Bovendien moet de klant alles waar hij of zij geld voor kan krijgen, gebruiken voor de schulden. Denk bijvoorbeeld aan het verkopen van de auto en antiek. De klant leeft dus drie jaar erg zuinig, maar is aan het einde van het traject schuldenvrij.

Gerechtelijk traject: de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen

De Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) is een wet die een extra mogelijkheid biedt op een schuldenvrije toekomst. Als blijkt dat alle andere trajecten niet gelukt zijn, is dit de laatste mogelijkheid, want in sommige gevallen willen schuldeisers niet meewerken aan een schuldregeling. Met de WSNP kan de rechter de schuldeisers dwingen alsnog mee te werken.

De rechtbank beslist aan de hand van een verzoekschrift en een gemeentelijke verklaring of iemand via de WSNP tot de wettelijke schuldsanering wordt toegelaten. Fraude kan bijvoorbeeld een reden zijn te weigeren. Als de klant wordt toegelaten, dan stelt de rechtbank een saneringsplan vast. Bovendien wordt er door de rechter een bewindvoerder benoemd en diens tarief vastgesteld, die erop toeziet dat alles volgens afspraak verloopt, verslag uitbrengt aan de rechtbank en contact onderhoudt met schuldeisers. De gemeente is verplicht de vastgestelde bewindvoeringskosten te voldoen. Op dat moment is de klant 'uit beeld' voor de gemeente en de kredietbank.

9.2 CONCLUSIE

We willen zo min mogelijk inwoners met (problematische) schulden in de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum. Schulden zijn vaak niet het enige probleem in iemands leven, maar gaan gepaard met andere problematiek. Vandaar is het belangrijk dat helder in kaart wordt gebracht hoe de schulden tot stand zijn gekomen en welke eventuele andere problematiek er nog meer speelt. Op die manier kan samen met de klant een plan op maat worden opgesteld dat het beste aansluit bij de persoonlijke situatie. Dat maakt een resultaatgerichte, integrale aanpak mogelijk. Niet altijd betekent dat het oplossen van schulden, maar zijn regelbare schulden het hoogst haalbare.

Om dit te bereiken voeren we een vraaggericht onderzoek uit, inclusief het diagnose-instrument *Mesis*, herzien we het contract met de Kredietbank Nederland, en investeren we in preventie van schulden.

10 VOORZIENINGEN GERICHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

10.1 HET DOMEIN VAN DRANG EN DWANG

Vormen van drang en dwang worden ingezet in situaties waarvoor geldt dat er sprake is van onveiligheid, met name huiselijk geweld en kindermishandeling. Diverse organisaties spelen hierbij een rol; ook organisaties waarmee de gemeente – tot nu toe – niet samenwerkte vanuit haar wettelijke taken. Met de Jeugdwet (en voor wat betreft het AMHK en de Wmo) komen er een aantal taken bij. Het wettelijke kader geeft weliswaar slechts beperkte ruimte voor gemeenten om een geheel eigen koers uit te zetten, maar gemeenten kunnen wel met de relevante instanties naar een gezamenlijk resultaat streven.

Het domein van drang en dwang behandelen we binnen deze subnota, maar omvat strikt genomen geen individuele maatwerkvoorzieningen, maar vooral activiteiten die met beoordeling, onderzoek, afstemming en toeleiding tot (onvrijwillige) zorg te maken hebben. De voorzieningen waar naar wordt toegeleid, zijn geen andere dan in de voorafgaande paragrafen aan bod gekomen. Een belangrijk kenmerk van het drang en dwang kader is dat de beoordeling toegangsfunctie niet bij de lokale uitvoeringsdienst komt te liggen maar bij het AMHK en de gecertificeerde instelling.

De belangrijkste organisatie op dit terrein op dit moment is Bureau Jeugdzorg Noord-Holland (BJZ NH). BJZ NH geeft uitvoering aan het AMK (advies en meldpunt kindermishandeling), jeugdbescherming (jb), jeugdreclassering (jr) en crisisinterventies 24/7.

Ook landelijk werkende instellingen leveren in onze regio jeugdbescherming. De William Schrikker groep richt zich op de doelgroep verstandelijk beperkte ouders en jeugdigen. Het leger des Heils richt zich met name op zwervende gezinnen en Roma-families.

Gemeente	AMK (2011)	Drang	Jr	Jb Ots ¹⁵	Jb voorgdij
Bussum	37	12	5	41	2
Muiden	3	2	2	4	2
Naarden	15	5	2	18	2
Totaal	55	19	9	63	6

Tabel 8 Aanbod en aantallen BJZ NH, incl. landelijk werkende instellingen (2012)

In dit overzicht is de crisisinterventie niet opgenomen. We beschikken alleen over aantallen op regionaal niveau: in onze regio is er in 2012 135 maal sprake geweest van een crisisinterventie.

BJZ NH zal per 2015 niet meer bestaan. De drang en dwang taken van BJZ NH worden overgenomen door de zogenaamde gecertificeerde instelling. Het huidige BJZ NH biedt zich in 2015 aan als gecertificeerde instelling om onderhavige taken te gaan uitvoeren in opdracht van gemeenten in Noord-Holland.

¹⁵ Ots = Onder toezicht stelling

Aparte vermelding verdient het AMHK, het advies en meldpunt kindermishandeling en huiselijk geweld. De taken van het huidige AMK (uitgevoerd door BJZ NH) en het huidige ASHG (Advies en steunpunt huiselijk geweld) moeten per 1 januari 2015 uitgevoerd worden door het AMHK. Het AMHK is een regionale voorziening onder verantwoordelijkheid van gemeenten. Het AMHK valt onder de Wmo en betreft alle vormen van geweld in de relationele sfeer, of er nu kinderen bij betrokken zijn of niet. In paragraaf 9.1 wordt nader ingegaan op het AMHK.

Het domein van drang en dwang omvat naast genoemde organisaties de Raad voor de Kinderbescherming en het Veiligheidshuis. De Jeugdwet vraagt aan gemeenten om afspraken te maken met de Raad. Het Veiligheidshuis is opgezet als regionaal afstemmingsorgaan voor situaties waarbij zowel justitiële als zorg- en welzijnsonderwerpen een rol spelen. De regie ligt bij gemeenten.

Omdat bij alle genoemde instanties het beoordelen van signalen van onveiligheid en toeleiding naar (gedwongen) hulp een rol speelt, is ook de vraag wat de relatie is met de lokale uitvoeringsdienst, die voor dezelfde taak staat, zij het in een vrijwillig kader. Dit afstemmingsvraagstuk wordt ook benoemd in de subnota 'Gemeentelijk dienstverlening' maar moet nog verder worden uitgewerkt. In deze paragraaf geven we een indruk van de aard van de verschillende vormen van drang en dwang en de beleidsmatige keuzes die gemeenten hierbij maken.

Kernkeuzes

Kernkeuze 1

We realiseren samenhang in advies en informatie rond huiselijk geweld en kindermishandeling. Signalen, contacten en meldingen worden in samenhang ontvangen, beoordeeld en opgepakt.

Kernkeuze 2

De aanpak en budgettering van huiselijk geweld en kindermishandeling worden niet meer apart maar in samenhang ingezet.

Kernkeuze 3

We organiseren laagdrempelige toegang tot hulp bij huiselijk geweld en kindermishandeling.

Kernkeuze 4

Ook bij huiselijk geweld en kindermishandeling streven we er naar niet over betrokkenen te praten en voor betrokken te handelen, maar mét betrokkenen. We horen betrokkenen en werken zoveel mogelijk gezamenlijk aan oplossingen.

Kernkeuze 5.

We kiezen voor systeemgericht werken, met focus op duurzame oplossingen binnen de gezinssituatie. Ontwrichting van het gezin is voor alle betrokkenen ingrijpend. Het doel is om duurzame, veilige situaties te creëren. De betrokkenheid van professionals is altijd tijdelijk. Waar mogelijk kiezen we voor terugkeer naar de normale gezinssituatie.

Kernkeuze 6.

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is integraal onderdeel van het Sociaal domein. Het AMHK is ingebed in het Sociaal domein. Het AMHK heeft een duidelijke relatie met de lokale toegang tot individuele maatwerkvoorzieningen. Het AMHK zet snel hulp in en draagt het gezin/ de cliënt over aan de lokale uitvoeringsdienst wanneer de situatie voldoende veilig is.

Kernkeuze 7.

Er is voldoende aandacht voor waarheidsvinding. Bij huiselijk geweld en kindermishandeling is het van belang signalen en bewijzen van geweld en mishandeling vast te leggen. Daarmee kan de noodzaak tot hulp krachtiger worden bepleit.

Kernkeuze 8.

Bij signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld zullen we snel handelen. Snel handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling draagt bij aan voorkomen van excessen. Als er geweld heeft plaatsgevonden zijn betrokkenen vaak gemotiveerd hulp te aanvaarden.

Kernkeuze 9.

We proberen zoveel als mogelijk is dwang te voorkomen en inwoners en gezinnen te ondersteunen op basis van vrijwilligheid.

Kernkeuze 10

In situaties die in aanmerking komen voor toeleiding naar gedongen hulpverlening, wordt geprobeerd via drang inwoners/gezinnen te bewegen vrijwillig hulp te aanvaarden.

Kernkeuze 11

De lokale uitvoeringsdienst, het AMHK en het veiligheidshuis richten zich respectievelijk op vrijwillige hulpverlening (inclusief 'bemoeizorg'), situaties waarbij sprake is van onveiligheid (kindermishandeling, huiselijk geweld) die vragen om snel handelen of onvrijwillige hulp, en zeer complexe situaties die vragen om gecoördineerde inzet van diverse partijen.

10.2 ORGANISATIES EN PRODUCTEN OP HET VLAK VAN DRANG EN DWANG

10.2.1 Het AMHK

Het Rijk heeft gekozen voor het onder één organisatie brengen van de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld, onder de naam 'advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK). Het AMHK wordt wettelijk verankerd in de Wmo. Deze nieuwe organisatie moet ontstaan uit het samenbrengen van het huidige ASHG (nu in de regio Gooi en Vecht onderdeel OGGZ van de GGD) en het AMK (nu onderdeel van BJZ Noord Holland). Met het samenvoegen beoogt het Rijk een integrale aanpak (één klant/gezin - één plan – één regie), samenhang in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Een duidelijke plek waar burgers en professionals terecht kunnen.

Per 1 januari 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor dit meldpunt. Het AMHK moet een organisatie worden voor melding, advies en onderzoek naar huiselijk geweld en kindermishandeling. Professionals en burgers kunnen bij dit meldpunt hun zorgen kwijt over situaties waarin (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling speelt. Het meldpunt geeft professionals en burgers advies en informatie, maar komt ook zelf in actie. Bij vermoedens van kindermishandeling kan een onderzoek worden gestart, of kan gekozen worden voor een outreachende benadering gericht op vrijwillige hulpverlening. Het Rijk geeft als randvoorwaarde mee dat het AMHK bovenlokaal georganiseerd moet worden. Gemeenten worden hiermee verplicht samen te werken bij de inrichting van het AMHK.

Het AMHK wordt geacht minimaal de volgende taken uit te voeren op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling:

- Voorlichting;
- Meldpunt;
- Informatie, advies en ondersteuning ;
- Organiseren van hulp;

- Onderzoek naar aanleiding van een melding van (een vermoeden van) geweld in huiselijke kring (waaronder kindermishandeling);
- Informeren van de politie en de Raad voor de kinderbescherming bij een melding van huiselijk geweld. Indien het belang van de betrokkenen dan wel de ernst van de gemelde situatie daartoe aanleiding geeft, wordt passende hulp in het vrijwillig kader ingeschakeld;
- Als vrijwillige hulp de problematiek niet kan oplossen, draagt het AMHK de casus over aan de Raad voor de Kinderbescherming.

Invulling organisatie

In de komende twee jaar zal onderzocht worden hoe het AMHK het beste kan worden gepositioneerd in de toekomst. Één optie is de huidige regeling voortzetten. Een tweede optie - die enigszins verwant is aan de eerste en er wellicht mee gecombineerd kan worden - is dat het AMHK wel onder een gemeenschappelijke regeling valt, maar uitgevoerd wordt door een of meerdere uitvoeringsorganisaties. Deze positionering heeft als voordeel dat de huidige situatie voor een belangrijk deel kan worden voortgezet, zij het onder regie van de gemeenten. Binnen deze constructie kunnen de kernkwaliteiten van beide organisaties behouden blijven, en kan toch synergie en winst behaald worden.

Financiering

Wijze van bekostiging: voor het AMHK gelden voorlopig verschillende financiële regimes. Het ASHG is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Gewest Gooi en Vechtstreek. Het AMK wordt voor de komende twee jaar ingekocht bij de gecertificeerde instelling.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

- We gaan de organisatie van het AMHK en de werkprocessen in 2014 vormgeven. We letten er scherp op of het AMHK er in slaagt bij meldingen snel te reageren, dwang weet te voorkomen en er aan bijdraagt het aantal crisismeldingen te verminderen.
- Het AMHK realiseert een nauwe samenwerking met de crisisdienst.
- We onderzoeken of het AMHK een coördinerende taak moet hebben rond de aanpak van kindermishandeling.
- We gaan onderzoeken hoe we het AMHK willen positioneren in de toekomst.

10.3 DE CRISISDIENST

De Jeugdwet vraagt van gemeenten dat zij een crisisdienst 24/7 realiseren. De crisiszorg richt zich op jeugdigen van 0 tot 23 en hun ouders, in een crisissituatie waarbij sprake is van ernstige opvoed- of opgroei-problematiek en/of psychiatrische problematiek. Het gaat om situaties waarin:

- er gevaar is voor zelfdoding bij de jeugdige (Jeugd-GGZ);
- de jeugdige een psychose heeft (Jeugd-GGZ);
- de jeugdige verwaarloosd dreigt te worden of wordt, of zich in een onveilige situatie bevindt (jeugdzorg)
- er een duidelijke aanwijzing is voor seksueel misbruik en/of lichamelijke mishandeling (jeugdzorg)

Op de crisisdienst en crisisopname voor jeugdigen kan een beroep worden gedaan door jeugdigen, ouders of verwijzers (huisarts, of andere professional).

In het provinciaal werkgebied Noord-Holland opereert nu het Crisis Interventie Team (CIT) van BJZ NH. Dit bovenregionale team biedt direct hulp (binnen 2 uur) als de situatie uit de hand loopt.

De instellingen voor jeugd- en opvoedhulp bieden aansluitend op deze crisisinterventie passende spoedeisende zorg. Deze instellingen hebben afgesproken dat er binnen 24 uur actie ondernomen wordt.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

- We willen de werkwijze van het huidige CIT voortzetten en afspraken met jeugdzorg aanbieders continueren. We streven naar een verbreding van de crisisdienst en van een verbreding van de afspraken met aanbieders.
- We streven naar een geïntegreerde crisisdienst van 0 – 100 jaar, voor alle doelgroepen. We onderzoeken in eerste instantie de mogelijkheid om de crisisdienst jeugdzorg te combineren met de crisisdienst van de jeugd-GGZ.
- We maken afspraken met de jeugd-GGZ en instanties die jeugdigen met een beperking residentieel opvangen in crisissituaties. We willen dat jeugdigen (en op termijn ook volwassenen) in geval van een crisis, als dat nodig is, binnen afzienbare tijd gebruik kunnen maken van een crisisplek in een passende instelling.
- We ontwikkelen en positioneren de crisisdienst 24/7 naast het AMHK. Het AMHK beoordeelt of er sprake is van een crisis. De crisisdienst is dan binnen twee uur ter plaatse. Buiten kantoor tijden kan de crisisdienst zelf de beoordelingen doen en zou de crisisdienst de rol van (een deel van het AMHK) kunnen vervullen.

10.4 JEUGDBESCHERMING EN JEUGDRECLASSERING

Op last van de kinderrechter worden jeugdbeschermingsmaatregelen opgelegd aan een gezin en/of aan een jeugdige. De jeugdbeschermingsmaatregel wordt opgelegd wanneer de gezonde en veilige ontwikkeling (ernstig) wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet (voldoende) helpt. Daarbij gaat het in het civiele kader om ondertoezichtstelling (beperking van het gezag), beëindiging van het gezag (voogdij), uithuisplaatsing en uithuisplaatsing in een gesloten instelling. In een strafrechtelijk kader is de rol van de jeugdreclassering er aan bij te dragen dat de voorwaarden, die door de strafrechter opgelegd zijn, worden nageleefd. De jeugdige maakt in alle gevallen op onvrijwillige basis gebruik van een voorziening, als gevolg van actieve bemoeienis van de overheid, opgelegd door de rechter.

Een kinderbeschermingsmaatregel, jeugdreclassering of een machtiging gesloten jeugdhulp wordt uitsluitend uitgevoerd door een gecertificeerde instelling. Die instelling voert niet tegelijk jeugdhulp uit. De gecertificeerde instelling bepaalt of en zo ja, welke jeugdhulp is aangewezen in het kader van de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij overlegt hiertoe met het college van de gemeente.

Deze taken blijven daarmee voorbehouden aan een aparte semi-overheid, vergelijkbaar met de GGD, onder aansturing van gemeenten, maar wel met een nadrukkelijk omschreven eigen wettelijk taak en kader.

Keuze gecertificeerde instelling

Gemeenten zijn verplicht jeugdbescherming en jeugdreclassering af te nemen bij een gecertificeerde instelling. Zoals aangegeven biedt BJZ NH zich aan als gecertificeerde instelling. Naast jeugdbescherming en jeugdreclassering, biedt BJZ NH crisisdienst 24/7, AMK, toeleiding jeugdzorg plus en de functie 'drang'. Drang wordt uitgevoerd door jeugdbeschermers die onder druk van een maatregel gezinnen bewegen vrijwillig hulp te aanvaarden. Overigens zal BJZ gaan werken met gezinswerkers, professionals die zowel als gezinsvoogd en jeugdreclasserder kunnen werken.

De samenwerkende gemeenten in de Gooi en Vechtstreek hebben er voor gekozen om BJZ N.H. te kiezen als gecertificeerde instelling en bovengenoemde diensten af te nemen voor een periode van twee jaar. Door deze keuze kunnen gemeenten continuïteit van zorg bieden en wordt in zee gegaan met een aanbieder die de regio goed kent en deel uitmaakt van constructieve samenwerkingsverbanden. BJZ NH kan daarbij hoofdaannemer zijn voor de jeugdbescherming met als onderaannemers de William Schrikkergroep en het Leger des Heils.

Bekostiging

We zullen BJZ NH voor de genoemde producten de komende twee jaar subsidiëren. De landelijke efficiencykorting op het budget voor de jeugdzorg (waaronder de bijdrage aan de gecertificeerde instelling) is 3% in 2015. In bestuurlijke afspraken in februari 2014 hebben BJZ NH en de regiogemeenten ingestemd met een verdeelsystematiek, waarbij uitgegaan is van het 'beschikbare bedrag' op basis van de decembercirculaire. BJZ NH geeft aan de korting te kunnen realiseren, mits er geen grote stijging is van het aantal cliënten.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

- We willen het aantal dwangtrajecten terugdringen met tenminste 10%, te beginnen in 2015. Een hoog aantal vechtscheidingen in de regio leidt tot een dwangmaatregel (OTS). Met ketenpartners zoeken we actief naar betere oplossingen voor echtelijke problematiek. Verder zal de gecertificeerde instelling de methodiek rondom de inzet van dwang moeten doorontwikkelen. Daarbij zal rekening gehouden moeten worden met de problematiek in de regio (het hoge aantal vechtscheidingen is hiervan een voorbeeld).
- We willen dat jeugdbeschermers in nauw overleg met de lokale uitvoeringsdienst hulp inzetten, zodat ook voor jeugdigen in het gedwongen kader 'een plan' wordt ontwikkeld. Om dit te kunnen realiseren vragen we de gecertificeerde instelling om gebiedsgericht te gaan werken, zodat de gezinswerkers bekend zijn bij professionals en inwoners uit onze gemeenten.
- In 2016 zal een nieuwe marktverkenning worden gedaan, waarbij gekeken zal worden naar de prestaties van het BJZ NH in vergelijking met andere gecertificeerde instellingen. We kijken daarbij onder meer naar de opgave van het terugdringen van het aantal maatregelen door de Kinderrechter (gedwongen hulpverlening) door het omzetten van 'dwang' in 'drang' en waar mogelijk versnelling van uitstroom uit 'dwang'.

10.5 RAAD VOOR DE KINDERBESCHERMING

De Raad van de kinderbescherming is een onderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. In het nieuwe stelsel houdt de Raad de rol van een onafhankelijke, landelijk werkende instantie. De gemeenten hebben geen rol in de aansturing of opdrachtverlening aan de Raad, maar moeten wel afspraken maken. De regio Gooi en Vechtstreek heeft te maken met De Raad in Flevoland.

De Raad voor de kinderbescherming heeft een aantal wettelijke taken bij de toegang tot jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De Raad heeft de bevoegdheid tot het vragen van een *kinderbeschermingsmaatregel* bij de rechter, op basis van een eigen, onafhankelijk oordeel over de situatie in een gezin. Ook toetst de raad of een kinderbeschermingsmaatregel beëindigd kan worden.

De Raad is in *jeugdstrafzaken* belast met de individuele casusregie. De Raad bevordert de samenwerking van de ketenpartners in het jeugdstrafrecht, zodat zij met elkaar komen tot een snelle, vroegtijdige en consequente reactie wanneer een jeugdige een delict heeft gepleegd. De Raad volgt iedere individuele jeugdstrafzaak, vanaf de melding van de politie (van proces-verbaal of invezekeringstelling) tot en met de nazorg na de uitvoerlegging van een straf of maatregel. De Raad heeft in zijn rol als casusregisseur overigens geen contact met de jongeren zelf.

De Raad van de kinderbescherming en de gemeenten moeten over de volgende zaken afspraken maken:

1. Kinderbeschermingszaken

- Advies van de Raad voor de kinderbescherming in zaken waar de inzet van het gedwongen kader in een gezin overwogen wordt, nog zonder dat dit leidt tot een verzoek tot raadsonderzoek.
- Verzoek tot raadsonderzoek (toegang tot de jeugdbescherming). Betrekken (op zijn minst informeren) van ouders bij het verzoek tot raadsonderzoek.
- Toetsing of een kinderbeschermingsmaatregel (al dan niet tussentijds) beëindigd kan worden.
- De toegang tot de gesloten jeugdhulp, in zaken waarin zowel de Raad als de gemeente betrokken zijn.

2. Jeugdstrafzaken

- De inzet van jeugdreclassering in opdracht van het Openbaar Ministerie (OM)/ rechter, al dan niet na advies door de Raad voor de kinderbescherming.
- De inzet van jeugdreclassering in opdracht van de Raad voor de kinderbescherming.
- De inzet van jeugdreclassering ter voorbereiding van raadsadvies aan het OM/ rechter een gedragsbeïnvloedende maatregel op te leggen (haalbaarheidsonderzoek en indicatiestelling).
- De uitvoering door de Raad van casusregie in jeugdstrafzaken, inclusief toezicht op de uitvoering van de jeugdreclassering, aanwijzingsbevoegdheid en nazorg.
- De uitvoering van taakstraffen (werkstraffen in de buurt, in gemeentelijke instellingen als Op de werkplek).
- De inzet van jeugdreclassering in het kader van schoolverzuimzaken.

3. Delen van beleidsinformatie

De raad voor de kindbescherming voorziet de gemeente van beleidsinformatie over de ontwikkelingen rond de inzet van het gedwongen kader, voor zover die zich in het zicht van de raad afspelen. Uiteraard met in achtname van de regels rond privacy. De afspraken hierover moeten worden vastgelegd in een samenwerkingsprotocol.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

We streven naar een goede afstemming met de Raad voor de Kinderbescherming. We willen zorgen dat verzoeken vanuit onze gemeenten voor een kindbeschermingsmaatregelen bij de Raad kansrijk zijn, zeker in crisissituaties. Vanzelfsprekend willen we vooral voorkomen dat zo'n verzoek nodig is. Door de Raad vroegtijdig te betrekken willen we zorgen voor een snelle toeleiding in situaties waarin dat nodig is. We onderzoeken of de Raad een positieve rol kan spelen in een vrijwillig kader, juist met het oog op het voorkomen van dwang.

We maken – in regionaal verband – afspraken met de Raad voor de Kinderbescherming en gebruiken hierbij het model protocol van de VNG.

We gaan met de Raad voor de Kinderbescherming een pilot ('jeugbeschermingstafel') draaien met als doel om een passend model te ontwikkelen voor het vroegtijdig betrekken van de Raad bij casuïstiek en te onderzoeken welke rol de Raad kan hebben in het voorkomen van het moeten inzetten van dwangmaatregelen.

10.6 VEILIGHEIDSHUIS

Het Veiligheidshuis (VHH) is een samenwerkingsverband tussen organisaties die betrokkenheid hebben bij personen, gezinnen of families waarbij zowel justitiële (criminaliteit en overlast) als zorgaspecten spelen (psychiatrische problematiek, verstandelijke handicap). In de regio Gooi en Vechtstreek wordt, in navolging van het Landelijk Kader Veiligheidshuizen, onder regie van gemeenten gefocust op complexe problematiek. Dit betekent dat vaste periodieke themagerichte casuoverleggen, die in het kader van het Veiligheidshuis werden gevoerd, worden afgebouwd. Het Veiligheidshuis valt bestuurlijk onder het regionaal portefeuillehoudersoverleg Sociaal domein.

De focus op complexe problematiek betekent dat gekozen wordt voor het aanpakken van zaken die in de gemeenten in de Gooi en Vechtstreek voor veel (over)last zorgen en waarbij een strakke samenwerking tussen alle betrokken partijen een oplossing kan brengen. Men spreekt wel van Top-X aanpak. Deze aanpak houdt in dat professionals worden ingezet die betrokken zijn bij de zaak en die daadwerkelijk een rol kunnen spelen bij de uitvoering van plannen en maatregelen. Het VHH heeft criteria ontwikkeld voor de zaken die aangepakt worden. Gemeenten leveren casussen aan waarvan ze vinden dat deze in het VHH dienen te worden behandeld. Daarnaast kunnen meldingen komen via het AMHK of via 'het veld'. Het VHH voert de procesregie en maakt met de betrokken partijen een plan van aanpak. De procesregisseurs van het VHH hebben niet de mogelijkheid besluiten te nemen over de in te zetten zorg. Deze inzet wordt door zorgbiedende partijen, eventueel in overleg met hun financiers, geregeld. De werkwijze waarbij diverse betrokken partijen hun krachten bundelen onder stevige regie van het VHH is in 2013 gestart en lijkt succesvol te zijn.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

De nieuwe aanpak van het Veiligheidshuis past bij het streven van gemeenten om extra in te zetten op complexe problematiek en te werken aan een integrale benadering en oplossing. Het VHH kan gezien worden als het sluitstuk van die insteek. In situaties waarin de lokale uitvoeringsdiensten, noch het AMHK in staat zijn geweest passende oplossingen te bieden, is het nuttig te beschikken over een samenwerkingsverband dat, onder strakke regie van het VHH, in staat is voor die complexe zaken wel een oplossing te vinden. We willen de Top –X benadering daarom continueren.

We willen als gemeenten een grotere rol spelen bij het VHH. We willen niet alleen casuïstiek aandragen, maar ook betrokken zijn zijn bij het casuïstiekoverleg als het gaat over een inwoner of gezin uit onze gemeenten. Op deze manier ontwikkelen we een werkwijze waarbij de gemeente (in de rol van toegangsverlener) aansluiting heeft bij het VHH.

11 POSITIE VAN DE KLANT: BELANGENBEHARTIGING EN CLIËNTONDERSTEUNING

11.1 BELEIDSOPGAVE

Belangen van cliënten – als gebruikers van individuele maatwerkvoorzieningen - dienen in het nieuwe stelsel gewaarborgd te worden. In een stelsel waar het contact tussen klant en consulent zo belangrijk is, is een goed ‘vangnet’ van regelingen voor klachten, bezwaar en beroep en een ombudsfunctie belangrijk. De belangen van cliënten zijn in de diverse wetten (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet) nadrukkelijk vastgelegd. De belangrijkste onderwerpen zijn:

- Cliëntenraden binnen instellingen
- Toezichthouder op uitvoering Wmo/Jeugdwet
- Klachtenregelingen gemeenten en instellingen
- (Ombudsman)¹⁶
- Regelen vertrouwenspersoon
- Beschikken over (onafhankelijke) cliëntenondersteuning

De regiogemeenten geven via het principe van vraagsturing prioriteit aan het perspectief van inwoners. Doel van alle hulp is dat inwoners in staat zijn zelfstandig vorm te geven aan het eigen bestaan: de ondersteuning versterkt de autonomie, herstelt verbondenheid en vergroot competenties. Daarbij past een sterke positie van cliëntenorganisaties, ruime gelegenheid voor inwoners om mee te praten over beleidskeuzes, maar ook een goede klachtenregeling, een adequate regeling ‘vertrouwenspersoon’ en passend toezicht.

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op al deze zaken die de positie van de inwoner als cliënt raken en geven we aan wat de gemeente wil gaan doen.

11.1.1 Cliëntenraden jeugdinstanties

In de Jeugdwet zijn de positie en bevoegdheden van cliëntenraden binnen jeugdhulp organisaties nauwgezet vastgelegd. Het is de verantwoordelijkheid van de organisaties hier uitvoering aan te geven. Gemeenten zien er op toe dat organisaties beschikken over cliëntenraden en deze voldoende faciliteren.

¹⁶ Niet in de wet opgenomen, daarom tussen haken.

11.1.2 Toezicht op uitvoering Wmo

De positie van de cliënt wordt versterkt door het toezicht van gemeenten op de uitvoering van de Wmo. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een integrale vormgeving van het toezicht op de uitvoering en de handhaving. De toezichthoudend ambtenaar wordt verantwoordelijk voor de handhaving en het toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de geleverde dienstverlening door aanbieders. De gemeentelijke toezichthouders krijgen ondersteuning van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). De IGZ zal de minister ook jaarlijks rapporteren over uitvoering van het toezicht op gemeentelijk niveau en de effecten daarvan. Bij het toezicht gaat het niet alleen om controle maar vooral ook om tijdig signaleren van risico's zodat op tijd kan worden ingegrepen. Gezien de omvang van de gecontracteerde zorg is de ontwikkeling van adequaat signaaltoezicht en instrumenten voor monitoring en risicoprofielen essentieel voor het kunnen vervullen van deze nieuwe taak. Daarnaast is het van belang dat de ambtenaren voldoende bevoegdheden en doorzettingsmacht krijgen om slagvaardig te kunnen acteren bij incidenten.

Actie

Momenteel wordt nagedacht over de invulling van deze functie, regionaal of in de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.

11.1.3 Toezicht op uitvoering Jeugdwet (incidenten en calamiteiten bij jeugdhulp)

Er is in de Jeugdwet een aantal waarborgen opgenomen, die gericht is op de veiligheid van kinderen die jeugdhulp ontvangen. Een van die waarborgen is de meldplicht van jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en het AMHK om calamiteiten te melden bij de Inspectie Jeugdzorg (IJZ). Dit loopt via een daarvoor aangestelde/benoemde ambtenaar bij de gemeente. Kinderen/jeugdigen en hun ouders/verzorgers staan bij de verlening van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering in een afhankelijkheidsrelatie tot de medewerker van de betreffende aanbieder/ instelling. Dit maakt hen extra kwetsbaar en daarom is het van belang dat de toezichthouder onverwijld op de hoogte wordt gesteld wanneer er sprake is van geweld of een calamiteit. Op grond van de Jeugdwet moeten aanbieders van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen (uitvoerders van kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering) dus melding doen aan de met toezicht belaste ambtenaar van de gemeente van:

- iedere calamiteit die bij de verlening van jeugdhulp of bij de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering heeft plaatsgevonden;
- geweld bij de verlening van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering.

De jeugdhulpaanbieder, jeugdhulpverlener en de gecertificeerde instelling verstrekken bij en naar aanleiding van een melding als hierboven beschreven aan de met toezicht belaste ambtenaar van de gemeente de gegevens die voor het onderzoeken van de melding nodig zijn.

Actie

Regionaal wordt gekeken hoe deze functie kan worden vormgegeven, in combinatie met de toezichtsfunctie Wmo.

11.1.4 Klachten over de gemeentelijke uitvoeringsdienst

De positie van cliënten wordt verder versterkt door een goede klachten en geschillenregeling. Klachten kunnen gaan over de over de gemeentelijke dienstverlening en over de besluitvorming over individuele maatwerkvoorzieningen. Een eerste stap is altijd mediation; een gesprek met de teamleider over de situatie. Gehoord en begrepen worden is daarbij een belangrijk aspect. Vaak is een formele klachtenprocedure dan niet meer nodig.

Acties

Via de Wmo-monitor benaderen we alle klanten actief en geven hen de mogelijkheid om opmerkingen, klachten of complimenten direct te melden aan de gemeente. Hierdoor kan de gemeente direct inspelen en reageren op signalen van klanten zonder dat dit de status van klacht krijgt. Bij de toekenning of afwijzing van voorzieningen kunnen cliënten in bezwaar en beroep gaan tegen het besluit. De positionering en werkwijze bij klachten over de gemeentelijke dienstverlening wordt verder uitgewerkt.

11.1.5 Klachten over aanbieders

Cliënten moeten een plek hebben waar ze klachten over uitvoerende organisaties kunnen melden. De Jeugdwet vraagt aan gemeenten dat ze waarborgen dat jeugdhulpaanbieders (inclusief gecertificeerde aanbieders van gesloten jeugdhulp) een effectieve en laagdrempelige afhandeling van klachten inzake jeugdhulp bieden. Voor aanbieders van intensieve en gesloten jeugdhulp gelden hiervoor specifieke in de wet vastgelegde regels.

Wat gaan we doen?

In de afspraken, die gemeenten maken met de instellingen worden de wettelijke vereisten voor de klachtencommissie gevolgd. Daarbij gaat het onder andere over termijnen waarbinnen een klacht moet worden behandeld, het reglement van de klachtencommissie en de wijze van registreren en rapporteren.

Alle cliënten die door gemeenten ingekochte zorg gebruiken, kunnen met hun klachten over de geleverde zorg terecht bij een regionaal meldpunt voor klachten. We registreren en monitoren de klachten dus regionaal en koppelen dit aan het contractbeheer. Het aantal klachten kan aanleiding zijn een aanbieder hierop aan te spreken.

Elke (gegronde) klacht wordt teruggekoppeld aan de aanbieder.

Uitgewerkt wordt nog de wijze waarop in de regio verschillen van inzicht tussen aanbieder en klant worden uitgewerkt, bijvoorbeeld als de klant niet tevreden is over de wijze waarop de instelling omgaat met de klant. Van belang is dat klachten over uitvoerders op de diverse terreinen op een uniforme manier wordt behandeld.

11.1.6 Ombudsman Sociaal domein

Inwoners die via de gemeente niet de zorg krijgen die zij wensen of waarop zij menen dat ze recht hebben, kunnen proberen via de rechter af te dwingen dat de gemeenten alsnog hun aanspraak op zorg honoreert. Verschillende gemeenten in het land, zien dit als een risico, omdat het gemeenten kan dwingen toekenningsbesluiten en regels aan te passen, wat er weer aan kan bijdragen dat gemeenten niet uitkomen met hun middelen. Tegelijk willen gemeenten dat inwoners passende zorg krijgen en de mogelijkheid hebben in beroep te gaan wanneer ze (voor hun gevoel) ten onrechte geen ondersteuning krijgen toegewezen. Diverse partijen hebben er voor gepleit om in de Wmo op te nemen dat er een lokale ombudsman moet komen die een bemiddelingsfunctie heeft wanneer inwoners ontevreden zijn over de ondersteuning die zij toegewezen krijgen. Het Rijk heeft er niet voor gekozen de ombudsman verplicht in de wet op te nemen. Dit neemt niet weg dat gemeenten er voor kunnen kiezen een lokale ombudsman aan te stellen. Diverse gemeenten hebben dit al gedaan. Zo'n (lokale) ombudsman zou voor het algehele Sociaal domein kunnen werken.

Acties

We stellen een lokale ombudsman voor het Sociaal domein aan en onderzoeken de schaalgrootte waarop zo'n ombudsman moet functioneren (voor Naarden, Muiden en Bussum of voor de regio).

11.1.7 Onafhankelijke vertrouwenspersoon

Als jeugdigen en ouders hulp en ondersteuning krijgen bij opgroeien en opvoeden is er – zeker als er sprake is van drang en dwang – sprake van afhankelijkheid. In een afhankelijkheidssituatie is het soms lastig om zaken die niet goed verlopen in de hulpverlening ter sprake te brengen. In die gevallen moeten jeugdigen en ouders kunnen terugvallen op een onafhankelijk vertrouwenspersoon, die hen bijstaat. Vertrouwenspersonen stimuleren cliënten om eventuele knelpunten met hulpverleners zelf op te lossen. Als cliënten dat wensen kan de vertrouwenspersoon bij een gesprek aanwezig zijn of helpen een klachtbrief op te stellen. Vaak leiden zulke gesprekken al tot een oplossing en kan de hulpverlening doorgaan. Soms lukt dat niet. Dan kan er een formele klacht worden ingediend. De vertrouwenspersoon ondersteunt cliënten bij het verwoorden, indienen en afhandelen van klachten over jeugdzorg. Ze bewaken de procedurele afhandeling van klachten en begeleiden het (vervolg)traject naar de klachten-en/of bezwaarcommissie. Vertrouwenspersonen hebben een rol in het signaleren van verbeterpunten in de jeugdhulp, met als doel de kwaliteit te verbeteren. Gemeenten hebben er belang bij om te weten wat instellingen doen met geconstateerde tekortkomingen of misstanden. Door zijn signaalfunctie draagt het vertrouwenswerk bij aan de algehele kwaliteit van de zorg.

De verplichting om voor jeugdigen een onafhankelijke vertrouwenspersoon beschikbaar te hebben is een belangrijk instrument om de rechten van jeugdigen die onder de Jeugdwet vallen te waarborgen. Het gaat hier om het recht om gehoord te worden in situaties waarin jeugdigen door het handelen van de overheid in afhankelijkheidspositie zijn terechtgekomen.

De verplichting voor het aanbieden van onafhankelijk vertrouwenswerk geldt vanaf 1 januari 2015 niet alleen voor provinciale jeugdhulpverlening en jeugd-GGZ, maar voor alle jeugdhulp, inclusief de gehandicaptensector.

Op dit moment is het vertrouwenswerk binnen verschillende sectoren nog op verschillende wijzen georganiseerd:

- Het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) en Zorgbelang verzorgen het vertrouwenswerk voor de jeugdzorg;
- De Patiënten Vertrouwenspersonen in de zorg (PVP) en de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen (LSFVP) verzorgen in de Jeugd-GGZ vertrouwenshulp voor respectievelijk patiënten en familie van patiënten;
- Voor Jeugd met een beperking geldt dat er geen strikt onafhankelijk vertrouwenswerk is. Bij instellingen zijn wel vertrouwensfunctionarissen werkzaam.

Wat gaan we doen?

Zoals benoemd is het vertrouwenswerk nu voor de verschillende sectoren op verschillende wijzen georganiseerd. Vanaf 1 januari 2015 zullen cliënten in al deze sectoren een beroep moeten kunnen doen op een onafhankelijk vertrouwenspersoon. De gemeente is hiervoor verantwoordelijk.

In opdracht van het Transitiebureau Jeugd deed adviesbureau BMC verkennend onderzoek naar de gewenste invulling in de praktijk van het vertrouwenswerk binnen de toekomstige Jeugdwet. In het rapport 'Een gezicht dichtbij' staat de name de aanbeveling: "Kies er ten minste voor een periode van drie jaar voor het Vertrouwenswerk landelijk te financieren en aan te sturen en tegelijkertijd de uitvoering zo dicht mogelijk bij de cliënt te organiseren. Op die manier kunnen gemeenten in de tussentijd werken aan een meer uniforme kwaliteit, geënt op de nieuwe situatie, zodat ook signalering en rapportages eenduidig en vergelijkbaar worden."

Het rapport noemt dit in principe een tijdelijke optie. Gemeenten krijgen hierdoor de mogelijkheid om samen met aanbieders van vertrouwenswerk te werken aan meer uniforme kwaliteit in signalering, registratie en rapportages.

De VNG heeft in juni 2014 aan de Algemene Ledenvergadering toestemming gevraagd om de functie van vertrouwenswerk de komende 3 jaar collectief te financieren uit het gemeentefonds vanaf 2015. De Algemene Ledenvergadering heeft een positief besluit genomen. Dat wil zeggen dat gemeenten lokaal geen beleidskeuzevrijheid hebben. Voor cliënten betekent het in ieder geval dat er een continuïteit wordt gewaarborgd.

Gemeenten en organisaties die vertrouwenspersonen leveren, moeten afspraken maken over de wijze waarop gemeenten, het bestuur van de instelling en organisatie die de vertrouwenspersoon levert het gesprek voeren wanneer er mogelijk sprake is van misstanden in een instelling.

11.1.8 Cliëntenondersteuning

1. Om de positie van cliënten te versterken, krijgen gemeenten in de nieuwe Wmo de wettelijke opdracht om voor alle burgers de functie van cliëntondersteuning te realiseren. De Wmo vraagt aan gemeenten:
2. om voor beschikbaarheid van cliëntondersteuning voor de ingezetenen van de gemeente te zorgen;
3. dat de cliëntondersteuning breed, dat wil zeggen voor de maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen en werk en inkomen, is geregeld;
4. dat de cliëntondersteuning onafhankelijk is en uitgangspunt van de cliëntondersteuning het belang van de cliënt is;
5. en dat in ieder geval cliëntondersteuning beschikbaar moet zijn bij de toegang van o.m. Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

Cliëntondersteuning is van belang voor bij mensen die verminderd zelfredzaam zijn en niet goed in staat zijn zelf regie over het eigen leven te voeren. Ze kunnen hun hulpvraag moeilijk verwoorden, hebben beperkt inzicht en overzicht over problemen en mogelijke oplossingen en hebben hulp nodig bij het maken van keuzes. De cliëntondersteuner is iemand die 'naast de cliënt' staat en zo een belangrijke bijdrage kan leveren aan de zelfredzaamheid en participatie.

Cliëntenondersteuning kan als een laagdrempelige voorziening beschikbaar gesteld worden en kan daarmee ook een preventieve functie vervullen, die een beroep op zorg en ondersteuning kan voorkomen.

Onafhankelijke cliëntenondersteuning wordt tot 2015 door de organisaties landelijke organisatie MEE geleverd. Gemeenten kunnen er voor kiezen cliëntondersteuning bij MEE in te kopen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

- We zien onafhankelijke cliëntondersteuning als een basisvoorziening. Cliëntondersteuning zien we als een laagdrempelige voorziening waar inwoners vrij gebruik van kunnen maken. In de subnota 'Basisvoorzieningen dichtbij huis' wordt nadere uitwerking gegeven aan de inhoud en vorm van deze voorziening.
- We zien 2015 als een overgangsjaar voor het vormgeven van cliëntondersteuning. In dat jaar kiezen we voor MEE als de organisatie die voor gemeenten de taak van cliëntondersteuning uitvoert, zowel in de vorm van directe cliëntondersteuning, als in de vorm van het organiseren van informele cliëntondersteuning (dat wil zeggen: cliëntondersteuning door vrijwilligers, met name ervaringsdeskundigen). We geven MEE een budgetgarantie van 75%. Daarmee kunnen zij de continuïteit van de ondersteuning waarborgen en is er voldoende ruimte voor innovatie in de richting van de wensen van de regio.

Beleid met betrekking tot cliëntondersteuning in 2016 en verder wordt nader ingevuld op basis van ervaringen in 2015. In de subnota 'Basisvoorzieningen dichtbij huis' wordt ook ingegaan op de cliëntondersteuning in het voorveld.

BIJLAGE 1

AFKORTINGENLIJST

ADL	Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen
AKJ	Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg
AMHK	Algemeen Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling
AMK	Advies en Meldpunt Kindermishandeling
ASHG	Advies en steunpunt huiselijk geweld
AOW	Algemene Ouderdomswet
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BIG-register	Register van Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg
BJZ NH	Bureau Jeugdzorg Noord-Holland
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CIT	Crisis Interventie Team
CER	Compensatie Eigen Risico
CHT	Compensatie Huishoudelijke Taken
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
DBC	Diagnose Behandel Combinatie
GGD	De Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg (mensen met een psychiatrische achtergrond)
IGZ	Inspectie Gezondheidszorg
IJZ	Inspectie Jeugdzorg
IOAW	Wet Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IVJ	Inspectie Veiligheid en Justitie
JB	Jeugd Bescherming
Jeugd GGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
Jeugd VB	Jeugd met een Verstandelijke Beperking
JR	Jeugd Reclassering
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
LG	Lichamelijk Gehandicapten
LSFVP	Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen
LWI	Landelijk Werkende Instellingen
NAH	Niet-aangeboren hersenletsel
NJI	Nederlands Jeugdinstituut
OM	Openbaar Ministerie
OTS	Onder Toezicht Stelling
PGB	Persoonsgebonden Budget
PVP	Patienten Vertrouwenspersonen in de zorg
RCKJP	Regionaal Centrum voor Kinder- en Jeugd Psychiatrie
RIBW	Regionale Instelling voor Begeleid Wonen
STJ	Samenwerkend Toezicht Jeugd
SW	Sociale Werkvoorziening

UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VHH	Veiligheidshuis
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wgs	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
Wet BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
Wlz	Wet Langdurige Zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSP	Werkgeversservicepunt
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronische zieken en gehandicapten
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten
Wwb	Wet werk en bijstand
ZG	Zintuiglijk Gehandicapten
Zvw	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zorg Zwaarte Pakket